

Godište XVIII. • broj 5 • svibanj 2023.

2,5 KM / 1,3 EUR

 MEĐUGORJE

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

S Marijinim „Da“
misionirati svijet

Molitva iz ljubavi

JESMO LI LJUDI DUHA?

KAKO ČUTI GLAS
DOBROG PASTIRA?

PRVE ZATVORSKE KAZNE

ŽIVOT NA „VAGI“

Gospina škola | Događanja | Svjedočanstva | Teološki podlistak
Iz života Crkve | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divina

Draga djeco! Pozivam vas sve da budete nositelji mira i radosti uskrsloga Isusa za sve one koji su daleko od molitve, da ih Isusova ljubav preko vaših života preobrazi na novi život obraćenja i svetosti. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!

Foto: Arhiv ICMM

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Marin

Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar

Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 20 €, BiH 30 KM, europske zemlje 40 €, Švicarska 60 CHE, USA, Kanada i Južna Amerika 80 USD, Australija 120 AUD.

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 3381202200129568.

Iz Hrvatske u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).

Pretplate za Glasnik mira možete izvršiti i preko paypal računa na linku: www.paypal.me/mirmedjugorje (svrha uplate: za Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH

e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: Arhiv ICMM

Gospina škola

S Marijinim „Da“ misionirati svijet, FRA T. PERVAN
Molitva iz ljubavi, FRA M. ŠAKOTA
Jesmo li ljudi Duha?, M. MILETIĆ
Kako čuti glas Dobrog pastira?, K. MILETIĆ

Prve zatvorske kazne, I. ŠARAC
O ljubavi prema neprijateljima koje svi ponekad sami pronalazimo, J. LONČAR

Događanja

Svjedočanstva

Život na „Vagi“, FRA S. KRALJEVIĆ
O životu jednog fratra, FRA J. GRBEŠ

Teološki podlistak

Pismo o ljudskoj seksualnosti
Istina koja nam je dana, H. BROCKHAUS

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Riječ, duh i život, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

Srce se po trpljenju stišće, a po vjeri širi

Mnoštvo hodočasnika, Bogu hvala, stiže nam sa svih strana svijeta. Razmatraju se otajstva krunice i s Kraljicom Mira prolazi se put od navještenja, preko rođenja u Betlehemu sve do Nazareta i kalvarije, a potom dalje, do slavnog uskrsnuća i otajstava duhovne popudbine koju je Gospodin ostavio svojim učenicima i svim kršćanima. Zrcala se ovih svibanjskih dana mnogi duhovni plodovi, razmatra se i govori o obraćenju, a ispovjedaonice nastavljaju biti oaze pokajanja i duhovne okrijepe. Hodočasnici nastoje pronaći plodove duše, prosijati događaje iz života, pronaći ono najčistije što baštine još od sakramenta krštenja. Njihova vjera se ovdje kali kao zlato u ognju, a zaboravljaju se sve duhovne i teološke zavrzlake i magle: jednostavno – duša se diže i uzdiže Bogu. Brojni su znakovi nade. Ovdje se opet vidi radost i osjeća optimizam.

Međugorje i ovdašnja zbivanja, kao i cijela Crkva, opominje čovječanstvo da je ljubav u ozračju mira jedini lijek, po kojem se mogu izliječiti rane sebeljublja i mržnje. Ovdje se samo ponavlja stara istina: ljudima ovog svijeta preporučuje se i naviješta vječnog mironosca Isusa Krista, koji želi da čovjek postane čovjeku brat. A tko su danas mirotvorci među nama? Baš oni nezatni i mali koji iz naših krajeva i sa svih strana svijeta dolaze u Međugorje da se ponize, da kleknu pred Gospodina i priznaju svoje manjkavosti. To su nepoznati heroji svijeta, ali veliki u očima Božjim – koji svakodnevno nastoje pobijediti zlo dobrim, a život osmisлити djelima milosrđa.

Nije sve izgubljeno. Puno ljudi naslućuje izvor u pozadini tame što je upravo proživljavamo. Gine mnoštvo ljudi i ubija se ljubav među narodima. Ipak, sve veći broj vidi signalno svjetlo na brdu, i čuje udaljena zvona, dok tiho nastavljaju sa svojim životima i bore se za iskonsku kršćansku vjeru i njezine zapovijedi. Valja njegovati praksu da se učini svoje za Boga ovdje i sada, ma kakve god nas okolnosti snašle. Molimo i radimo svjesni posljedica naših djela i molitvi. Tako prizivamo dolazak Kraljevstva Božjeg i drugim ljudima.

Ponekad srce mora trpjeti da bi raslo. Srce se po trpljenju stišće, a po vjeri širi. Čini nam se da umiremo, a zapravo se rađamo. Život je veliki učitelj. Polako, sasvim polako, učimo kako nas ruke Očeve vazda okružuju.

Dobro je da vjernici dolaze u marijanska svetišta, poput našeg međugorskog, kako bi ojačali svoju vjeru i njegovali je. Oni ovdje traže i nalaze sakramente Crkve, posebice pomirenje s Bogom i euharistijsku hranu. Odlaze ojačani, zahvalni našoj Kraljici Mira i našoj Majci. Od toga bogatstva koje se razlijeva koristi će imati njihove obitelji, cijeli narodi i naša Crkva. Put je to nove evangelizacije i sol svijetu da ne obljutavi u neprijateljstvu i zlobi.

Uči duhovne priprave za 42. obljetnicu ukazanja valja nam znati da je golema odgovornost i na nama, jer kao dobri domaćini ne smijemo gasiti proplamsaje duše niti potrebe naših hodočasnika. Ne smije biti laži, egoizma i prijevare. Međugorje i mi u njemu, unatoč potrebama moramo sačuvati ono toliko potrebno: normalnost i ljubavnost, kršćanske krjeposti i posvjedočenu vjeru. Plodovi su to duha koji izrastaju na drevnom korijenu evanđelja koje je obnovilo svijet, dalo mu smisao i nadu. Uz to nam treba mira na koje poziva naša Kraljica Mira!

S MARIJINIM „DA“ MISIONIRATI SVIJET

Foto: Arhiv TCM

Toliko puta tijekom dana izgovorimo mnoštvo *Zdravomarija*, a rijetko kada mislimo na sadržaj te molitve koja je u prvom dijelu izvorno biblijska, zapravo nebeska, a u drugom dijelu molimo da Marija moli za nas grješnike, sada *i na času smrti* naše. Prve riječi upućuje Anđeo, zapravo sam Bog pozdravlja Mariju riječju „Raduj se!“ Budi sretna, Marijo! Marijo, Bog te treba, Bog te želi učiniti svojom posudom. Svojim remek-djelom u stvaranju. Želi od tebe načiniti Majku, posudu svomu Sinu.

MARIJA - EUHARISTIJSKA ŽENA

Marija je remek-djelo Oca, ona je "milosti puna" (usp. Lk 1,28), što je njezino novo vlastito ime. Mirjam-Marija ima od roditelja, a za Anđela ona je „Milosna“ – prepuna milosti od začeca. U njoj vidimo najizvrsniji plod i trag Božjeg djelovanja, što znači Marija je paradigma onoga što se događa ljudskom biću koje u potpunosti prihvaća Duha Svetoga. Osoba postaje sjaj dobrote, ljubavi, ljepote, ona je "blagoslovljena među svim ženama" (usp. Lk 1,42), kako je pozdravlja njezina rodica Elizabeta. Gospodin Isus, umirući na križu, dao nam je Mariju za Majku, upravo zato što je ona njegova prava Majka a on je stvarno postao naš brat. Tako u Mariji, Majci Božjoj, Majci Uskrslog, svi mi koji u njemu uskrsavamo u krštenju, vidimo rezultat Božjeg djelovanja u čovječanstvu. Marija je remek-djelo koje Gospodin želi ostvariti i ostvaruje svojom beskrajnom strpljivošću u Crkvi, u svakome od nas i u cijelom svetom narodu Božjem. Ne treba smetnuti s uma - prva riječ nove povijesti čovječanstva odjeknula je na uskrsno jutro: „Nije ovdje! Uskrsnuo je!“ Tako započinje povijest kršćanstva, povijest Crkve. One godine u Galileji i Jeruzalemu prije muke i smrti na križu bijahu uvertira u ovo što slijedi nakon Uskrsa.

U našoj svakodnevnoj molitvi Majka nas Božja prati, s njome molimo. Sve svoje molitve redovito upućujemo preko Marije. Marijino je ime najčešće u vjerničkim ustima, srcima, ona nas vodi k svojem Sinu. Ona nam pomaže proniknuti tajnu Božjeg utjelovljenja, Božjega života u Isusu Kristu, ona nas uvodi u tajnu križa, smrti, uskrsnuća, proslave Gospodnje. Ona je na Duhove kad se Crkva rađa s apostolima, ona je 'euharistijska žena', kako ju je opisao sveti Ivan Pavao II. Ona nam pomaže otkrivati i shvaćati veliku tajnu - Euharistije.

Marija je cijelim svojim bićem *euharistijska žena* u svim svojim protežnicama. Ponajprije svojim nutarnjim stavom, od trenutka anđelova navještaja kad je ponudila svoje biće za stan Božjemu Sinu, kad je postala zaručnicom Duha Svetoga, sve do križa i uskrsnuća, zajedno s Crkvom koja je lomila kruh, slušala Božju riječ i iz nje živjela. Onoga koga je začela, nosila, rodila, prinijela, sad je u euharistiji primala ponovno u zajednici apostola.

Nalazimo se u mjesecu svibnju, a u lipnju slavimo spomen Marijina pohoda nama. Duskora četrdeset dvije godine otkako i mi zajedno s njezinom tetkom Elizabetom kličemo od sretne iznenađenosti: Odakle nama ta milost da nam dolazi Majka Gospodina našega! Onodobno se Marija trudna po Duhu Svetom zaputila svojoj rođakinji Elizabeti koju su svi smatrali nerotkinjom, a evo već je – prema Gabrielovoj riječi – u šestom mjesecu trudnoće. Elizabeta je prihvaća s velikom radošću, ispunjena Duhom Svetim kliče: *Blagoslovljena ti koja si povjerovala da će se ispuniti što ti je Gospodin rekao* (Lk 1,45). Nema dvojbe, to se blaženstvo odnosi na odgovor što ga je Marija dala anđelu: "Da, ja sam sluškinja

FRA TOMISLAV
PERVAN

MARIJINO JE IME NAJČEŠĆE U VJERNIČKIM USTIMA, SRCIMA, ONA NAS VODI K SVOJEMU SINU. ONA NAM POMAŽE PRONIKNUTI TAJNU BOŽJEG UTJELOVLJENJA, BOŽJEGA ŽIVOTA U ISUSU KRISTU, ONA NAS UVODI U TAJNU KRIŽA, SMRTI, USKRSNUĆA, PROSLAVE GOSPODNJE. ONA JE NA DUHOVE KAD SE CRKVA RAĐA S APOSTOLIMA, ONA JE 'EUHARISTIJSKA ŽENA', KAKO JU JE OPISAO SVETI IVAN PAVAO II. ONA NAM POMAŽE OTKRIVATI I SHVAĆATI VELIKU TAJNU - EUHARISTIJU.

Gospodnja. Neka mi se dogodi kako si, Božji poslaniče, kazao." (Lk 1,38).

Tim odgovorom, prema Origenu, kao da je Marija uzvratila Bogu: „Pogledaj me, ja sam ploča za pisanje: pisar neka ispiše što hoće, Gospodar svih stvari neka čini sa mnom što želi.“ Mariju uspoređuje veliki i genijalni Origen u trećem stoljeću s voštanom pločicom na kojoj se u to doba pisalo. Preneseno u današnje vrijeme, možemo reći da se Marija Bogu prikazuje poput čistog lista papira na kome Bog može pisati što želi.

Na prvi pogled moglo bi se pomisliti kako nije teško ono što je Marija učinila, kako Marija nije očitovala svoju bezuvjetnu vjeru, nego je postupila proračunato. Koje silne riječi i ponuda! Postati majka kralja koji će vladati kućom Jakovljevom, postati majka Mesije! Nije li to bilo ono o čemu je sanjala svaka hebrejska djevojka u Marijino vrijeme? Tako razmišljaju proračunate osobe. Prava vjera nikad nema veze s povlasticama ni častima, nego je vjera uvijek stanovito umiranje, pa tako i povrh svega Marijina vjera u tom trenutku. Bog ljude ne vara, neprevrtljiv je, nema običaj ostaviti ljude u dvoumicama ili neznanju o posljedicama, o onome što ih čeka. Vidimo to u svim velikim trenucima kada čovjeku dođe Božji poziv. Najbolji su primjer starozavjetni proroci.

MARIJA - UZOR VJERE

Ali čak i gledano iz čisto ljudske perspektive, Marijina situacija je potpuna samoća. Komu može priopćiti što joj se dogodilo? Tko će joj vjerovati kada kaže da je dijete koje očekuje začela po Duhu Svetom? Nikada se takvo nešto nije dogodilo i neće se dogoditi nikomu nakon Marije.

Nedvojbeno je i Marija znala što je pisalo u Knjizi Zakona: Da, naime, djevojku koja u trenutku udaje više nije djevica dovedu do vrata očeve kuće i tamo je mještani kamenuju (usp. Pnz 22,20 sl.). Danas volimo govoriti o riziku vjere i općenito mislimo na intelektualni rizik; ali za Mariju je to bio pravi egzistencijalni rizik!

Duhovni pisac, mali brat Charlesa de Foucaulda, Carlo Carretto („Pisma iz pustinje“; „Bog koji dolazi“) u svojoj knjižici *Marijo, daj mi svoju vjeru* piše o Majci Božjoj, o okolnostima u kojima je postao svjestan punog opsega Marijine vjere. Dok je živio sa svojim muslimanskim prijateljima, nomadima Tuarezima, u saharskoj pustinji, govorili su mu o djevojci iz plemena koja je bila zaručena za mladića, ali nije živjela s njim jer je bila premlada. Carlo Carretto je primijetio sličnost između djevočinice i Marijine situacije, kako nam Luka pripovijeda.

Dvije godine kasnije, kad je još jednom boravio u istom plemenu, pitao je za onu djevojku. Primijetio je da je njegovo pitanje izazvalo stanovitu nelagodu među su-govornicima, a nakon nekog vremena jedan od njih mu je prišao, odveo ga je na stranu te mu bez riječi objasnio tajnu i sudbinu djevojke: Prešao je rukom preko grla,

Najesen se održava u Vatikanu ponovno „sinoda o sinodalnosti“. Jezik te sinode prepun je pojmova kao što su inkluzivnost, uključenost, pratnja, slušanje, sudjelovanje (osobito žena, mladih), „marginaliziranih“, čak i LGBTQ osoba. Drugim riječima, sve su to suvremene političke kategorije. Ali srce vjere – ključnih stvarnosti poput grijeha, otkupljenja, milosti, svetosti, pokajanja, osude, neba, pakla – nema nigdje u tim dokumentima. Kao da ne postoji naše Vjerovanje, staro i mlado već 1700 godina.

uz karakterističnu arapsku gestu koja kaže: „Prerezali su joj grkljan“. Zatrudnjela je prije udaje i zbog časti obitelji morala je tako strašnom smrću mlada umrijeti. I opet je Carretto morao baciti misao na Mariju, na došaptavanja i poglede koje su ljudi iz Nazareta možda izmjenjivali oko njezine pojave, i najednom je shvatio njezinu bezgraničnu usamljenost, pa je te iste noći odabrao Mariju za svoju životnu pratiteljicu, gospodaricu i uzor svoje vjere.

Sveto pismo govori o Abrahamu u sličnoj situaciji kad mu je, unatoč njegovoj starosti, obećan sin, tako reći s nekom vrstom zadivljenog zanosa: Abraham povjerova Gospodinu, a Gospodin mu to uračuna u pravednost (Post 15: 6). S koliko većim zanosom možemo reći isto o Mariji! Marija je vjerovala Gospodinu i Gospodin joj je to uračunao u pravednost.

Pavao kaže da Bog ljubi radosne darivatelje (usp. 2 Kor 9,7), a Marija je s radošću izrekla Bogu svoj „Da“. Glagol koji Marija koristi da izrazi svoj pristanak, što se prevodi kao *fiat* ili *neka bude učinjeno*, nalazi se u izvornom grčkom u optativu, tj. željnom načinu (‘genoito’). Tko upotrebljava optativ, ne izražava da prihvaća jer nema drugog izbora, ne sliježe ramenima, nego naprotiv, njegovo odobravanje odgovara živoj želji, kao da kaže: „I ja želim svakim djelićem svoga bića ono što Bog

želi; neka se njegova volja na meni ispuni“.

Ali ono što je Maria zapravo rekla nije bilo „neka mi bude“, ili „fiat“, ili „genoito“. Pa što je rekla? Koju bi riječ upotrijebio Židov kad je htio reći: „Neka tako bude“? Rekao bi „Amen“. Kad god pročitamo „fiat, fiat“ na kraju nekih psalama u Vulgati, latinskom prijevodu Biblije, i „genoito, genoito“ u grčkom prijevodu Septuaginte, odgovarajući uzvik na izvornom hebrejskom, odnosno aramejskom koji je Marija poznavala glasi „Amen, amen“.

Ovim „Amen“ Marija kaže: „Neka tako bude!“. I vjera i poslušnost zajedno su u ovoj riječi. Odgovaranje Bogu na ovaj način potvrđuje da je ono što Bog kaže istina i podlaže se tomu. Tko kaže „Amen“, izgovara „Da“ Bogu. Bezuvjetno. Svojim „Da“ Marija je ispisala svjetsku povijest, zauvijek unišla u sve povijesne udžbenike, ma koje provenijencije ili

MARIJA JE CIJELIM SVOJIM BIĆEM EUHARISTIJSKA ŽENA U SVIM SVOJIM PROTEŽNICAMA. PONAJPRIJE SVOJIM NUTARNJIM STAVOM, OD TRENUTKA ANĐELOVA NAVJEŠTAJA KAD JE PONUDILA SVOJE BIĆE ZA STAN BOŽJEMU SINU, KAD JE POSTALA ZARUČNICOM DUHA SVETOGA, SVE DO KRIŽA I USKRSNUĆA, ZAJEDNO S CRKVOM KOJA JE LOMILA KRUH, SLUŠALA BOŽJU RIJEČ I IZ NJE ŽIVJELA. ONOGA KOGA JE ZAČELA, NOSILA, RODILA, PRINIJEJELA, SAD JE U EUHARISTIJU PRIMALA PONOVO U ZAJEDNICI APOSTOLA.

duhovnoga ozračja. Zarezala je duboko u tkivo čovječanstva, a napose ovdje na ovom hercegovačkom ozemlju. Ne možemo nikada dovoljno zahvaljivati njezinoj spremnosti unići u rizik s Bogom. Marija nam je poticaj više da se isplati uključiti u Božji plan s ovim svijetom. Tko s Bogom radi, ne gubi. Ni ovdje ni u vječnosti.

Stoga naš „Amen“, naš „Da“ Bogu mora biti i obnovljeni „Da“ životu i poslanju na koje nas je Bog pozvao kao vjernike u svojoj Crkvi. U danima oko Duhova čovjek ponovno proživljava iskustvo opisano u Izaiji 6: Fasciniran, ošinut i drščući pred licem Božje svetosti prorok postaje svjestan svoje „nečistoće“; oganj, žeravica čisti njegove usne, slušajući Božji glas: „Tko će poći, tko će krenuti, biti misionar? Biti glasnik Božji? Koga da pošaljemo?“ Mladi Izaija odlučno odgovara: „Evo mene, pošalji mene!“ Upravo kao i apostoli na dan Pedesetnice, na Duhove.

I mi smo, u svjetlu Božje riječi, prepoznali svoju potrebu za pročišćenjem te trebamo biti spremni ponoviti ono „Evo me!“ Ponavlja se i Ezekijelovo iskustvo. Nakon što je „pojeo“ mali svitak, prorok čuje Boga kako mu govori: „Idi u dom Izraelov i propovijedaj im moje riječi“ (usp. Ez 3,1-4).

Bog nam sada isto govori: „Idi i svjedoči!“ – I što? – „Pojedena“ riječ koju si u sebe unio i od koje si se prije svega dao taknuti... u ovom je slučaju riječ iz Poslanice Rimljanima. Naviještati otajstvo spasenja koje je Pavao divno objasnio: ljubav Božja kao temelj svega, grijeh, opravdanje i da „nema više osude onima koji su u Kristu Isusu“ (usp. Rim 8,1). Iskusi ćemo da će Riječ koja je najprije bila „grka kao čemer“ u želucu sada postaje u našim ustima „slatka kao med“ (usp. Otk 10,10). Naviještati životom „žvakanje“ i asimilaciju Božje riječi u vlastito biće.

MARIJA - PUT CRKVE

Mislim da danas u Crkvi trebamo obaviti golem posao. Upravo mi koji smo ovdje svjedoci tolikih milosti i Božje prisutnosti. To je preduvjet da svijet ponovno zavoli Crkvu kao Kristovo djelo u svijetu, nakon svih ovih afera i skandala koji se pleću oko crkvenih službenika. Sâmo je Kristovo Srce i Marijino Srce okrutno ranjeno grijehom, a ne samo naše.

Mislim da je to držanje, svjesno i slobodno pretpostavljeno, preduvjet za ozdravljenje. Pripada prije svega nama koji smo blizu srca Crkve, a to je srce Kristovo okrutno povrijeđeno grijehom. Krist se ukazao svetoj Tereziji Avilskoj privezan uz stup i bičevan. Isusa je obuzeo gnjev, bijes i tuga kad je došao u Hram i vidio ondje prekupce i nakupce, mjenjače i prodavače. Što bi danas učinio u svome Hramu, svojoj Crkvi? Rastjerao bi bičem sve koji su obeščastili taj sveti prostor. Što je s okomitom osi u Crkvi? S onom vertikalom koja seže do neba?

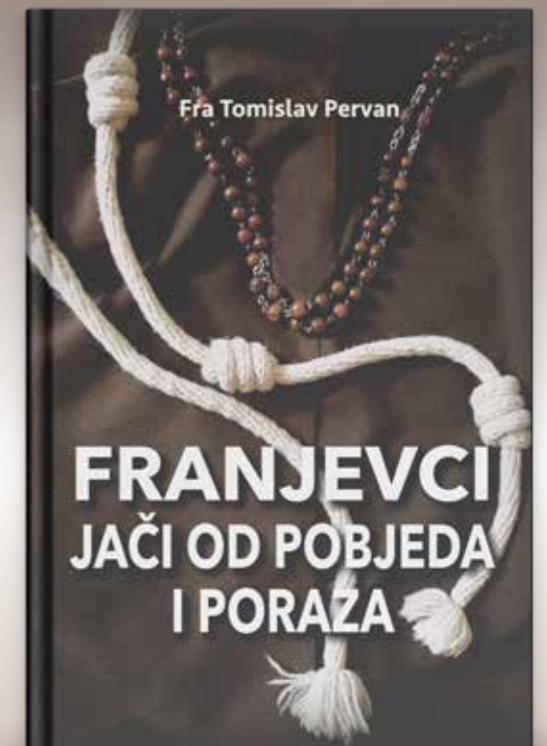
Što je zapravo naša Crkva bez te okomite osi? Humanitarna jutarnja kava, i ništa više. Bez te bitne okomice ona će teško postati fenomen koji obnavlja i usmjerava naše živote, raspiruje našu ljubav, jača našu nadu, pročišćuje našu radost i oblikuje u nama hrabrost i mir pred licem smrti. Život i smrt u Kristu ne padaju s neba. Tomu treba hrabro težiti. Sin Božji postao je čovjekom ne da dijeli slatkiše, nego da otkupi svijet. Kada danas pogledamo svijet, jasno je da je taj rad još uvijek prijeko potreban. Hoće li se ljekoviti potencijal spasenjskog otajstva pokazati djelotvornim u naše vrijeme, uvelike ovisi o nama, koje Krist poziva da živimo kao udovi njegova tijela te o tome kako prihvaćamo i živimo milost koja nam je povjerena.

Čitali smo u ovo uskršno vrijeme u Časoslovu Knjigu Otkrivenja – Apokalipsu. Novi zavjet kulminira veličanstvenim opisom kako s prijestolja Jaganjčeva izvire rijeka vode života te teče prema svim krajevima zemlje. Uz rijeku raste stablo života što rađa svakoga mjeseca, plodovi su neuveli te je njegovo lišće 'za zdravlje narodima' (Otk 22,2 sl.). Hoćemo li dopustiti da naše življenje i naše umiranje budu vođeni tok duž koga se Kristovo iscjeljenje može širiti, do pustinskih, smrću zaraženih mjesta našeg svijeta i ljudskih srca? Vidjelac s Patmosa završio je svoju knjigu jasnim „Amen“. Neka to, također, bude naša zaključna misao.

Najesen se održava u Vatikanu ponovno „sinoda o sinodalnosti“. Jezik te sinode prepun je pojmova kao što su inkluzivnost, uključenost, pratnja, slušanje, sudjelovanje (osobito žena, mladih), „marginaliziranih“, čak i LGBTQ osoba. Drugim riječima, sve su to suvremene političke kategorije. Ali srce vjere – ključnih stvarnosti poput grijeha, otkupljenja, milosti, svetosti, pokajanja, osude, neba, pakla – nema nigdje u tim dokumentima. Kao da ne postoji naše Vjerovanje, staro i mlado već 1700 godina. Političko i društveno gotovo su zamijenili moralno, vjersko i duhovno. Što god tko mislio o sinodalnom „procesu“, ta promjena žarišta je znakovita, epohalna. Riskira da globalnu Crkvu staru dvije tisuće godina pretvori u manju kapelaniju u suvremenom svijetu koji ima toliko svojih područja djelovanja, svojih „podcasta“. I ne ćemo spasiti svijet u krizi ponavljajući njegove narrative, nego samo s onim što je donio Isus, Marijin Sin. Preko njezina Da – Amen.

„Ispred nas u nebo odoše mnoga naša braća. Otišli su ispred u vječnost oni koji su se, ljudski govoreći, ovdje nauživali dana u Gospodnjem ozračju“, gotovo proročkim stilom započinje ova promišljanja o franjevcima dr. fra Tomislav Pervan. Jasan je i dubok u misli i meditaciji, pa odmah ide in medias res. Upozorava i potiče: „Nu, unatoč tome broju godina vrijedno se zapitati: Jesu li živjeli sretnim franjevačkim i svećeničkim životom? Jesu li im dani bili ispunjeni smislom i uronjeni u Gospodina?“ Pred vama je, poštovani čitatelji, zbirka bremenitih i formativnih tekstova koje je dr. fra Tomislav Pervan napisao ili izgovorio u različitim prigodama, osobito u vrijeme dok je bio provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Ovdje ćete pronaći odgovore na mnoga pitanja koja se tiču franjevaca na našim prostorima, upoznati njihove duše i duhovne temelje. Fra Tomislav je napisao brojne knjige, ali ovom knjigom kruni svoja nastojanja u poučavanju kako se ljubi vlastiti dom, vlastita franjevačka zajednica, Crkva i Domovina.

Fra Gabrijel Mioč

NEDVOJBENO JE I MARIJA ZNALA ŠTO JE PISALO U KNJIZI ZAKONA: DA, NAIME, DJEVOJKU KOJA U TRENUTKU UDAJE VIŠE NIJE DJEVICA DOVEDU DO VRATA OČEVE KUĆE I TAMO JE MJEŠTANI KAMENUJU (USP. PNZ 22,20 SL.). DANAS VOLIMO GOVORITI O RIZIKU VJERE I OPĆENITO MISLIMO NA INTELEKTUALNI RIZIK; ALI ZA MARIJU JE TO BIO PRAVI EGZISTENCIJALNI RIZIK!

FRA MARINKO
ŠAKOTA

Molitva srcem pretpostavlja cijelo čovjekovo biće: razum, volju, osjećaje, tijelo i dušu. Smisao učenja molitve srcem sadržan je u učenju ljubljenja srcem. Isusovim riječima rečeno: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim.“ (Mt 22, 37) Molitvu srcem možemo razumjeti upravo s gledišta ljubavi. Ljubav je ključ koji nam otvara vrata u razloge i pobude molitve te njezine dubine.

Neki se tuže na nedostatak vremena za molitvu. Uvijek se nešto prepriječi i poremeti naum. Dođu gosti, iskrasne neodgovorni posao, važan program na televiziji... No Gospa nas uči da nisu odlučujuće te tvrdnje, nego da je uvjet za molitvu ljubav: „...a kada ima ljubavi u vašim srcima, onda ima i molitve.“ (25. 4. 1993.)

Naša Majka i Učiteljica poučava nas da razlozi i pobude za molitvu mogu biti različiti i da nije svejedno koji od njih prevladava: „Budite svjesni, ljubljeni moji, da sam ja vaša Majka i da sam došla na zemlju da vas učim iz ljubavi slušati, iz ljubavi moliti, a ne iz prisile što nosite križ.“ (29. 11. 1984.)

Gospa dakle razlikuje: molitvu iz prisile zbog križa i molitvu iz ljubavi.

Odlike molitve iz prisile zbog križa sljedeće su: Ne molimo uvijek, već povremeno. Molimo kad nam je teško u životu, kad smo u životu preuzeli križ, kad je nas ili naše bližnje snašla bolest, kad se dogodila nesreća, kad se nešto ne odvija onako kako smo zamislili. U takvoj molitvi mi, doduše, molimo, ali takva je molitva izrazito svrhovito usmjerena. Ima isključivo jedan cilj: da nam Bog pomogne, da skine križ s naših leđa ili otkloni prepreku s puta.

U takvoj molitvi naglašeno je traženje nečega od Boga. Tu nije cilj Bog, nego dobivanje nečega od Boga:

MOLITVA iz ljubavi

Foto: Arhiv ICMM

zdravlja, mira, oslobađanja od križa i sl. U takvoj molitvi ne osjećamo radost. I na koncu, bilo da je Bog uslišio našu molitvu ili nije, s takvim stavom obično ubrzo prestajemo moliti jer tada molitva nema duboke korijene.

Odlike molitve iz ljubavi sljedeće su: Molimo uvijek, i kad je sve dobro i kad naiđu poteškoće i križevi. Pobuda koja nas potiče na molitvu nije bolest ili nesreća, nego ljubav prema Bogu. Ne tražimo nešto od Boga, nego Boga. U takvoj molitvi Bog je u središtu. On nam je važan. Radi Boga idemo na misu, da ga upoznamo, da mu se približimo, da rastemo u vjeri, nadi i ljubavi. Takva nam je molitva radost i ništa nam nije teško, jer rado molimo, rado idemo na svetu misu i rado se žrtvujemo.

Ljubav je cilj u molitvi srcem, žarka ljubav prema Bogu iz koje se rađa ljubav prema ljudima: „Znate da vas ljubim i da za vas izgaram iz ljubavi. Zato, draga djeco, i vi se odlučite za ljubav da biste izgarali i spoznavali iz dana u dan Božju ljubav.“ (20. 11. 1986.)

MOLITVA SRCEM I BLAGO

Kao pomoć u promišljanju o značenju molitve srcem može nam poslužiti pojam blago. Isus kaže: „Ne zgrčite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagrizaju i gdje ga kradljivci potkapaju i krađu. Zgrčite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne nagrizaju i gdje kradljivci ne potkapaju niti krađu. Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce.“ (Mt 6,19-21)

Postavlja se pitanje: Što je moje blago? Gdje je i u čemu je moje blago? Kamo je najčešće okrenuto moje srce? Na što je najčešće usmjereno? Prema kojem blagu? Na materijalne ili na duhovne sadržaje i stvarnosti? Na poslove i brige? Na vlastitu obitelj ili poznanike? Na televizor i mobitel ili na Božju riječ i neku duhovnu knjigu? Na ljude ili na Boga?

Gospa nam otvara oči i usmjerava nas: „Vaša su srca okrenuta zemaljskim stvarima i one vas zaokupljaju.“ (9. 5. 1985.)

Iz Gospinih riječi učimo da srce može biti okrenuto materijalnom blagu, zemaljskim stvarima. Mi ljudi prisiljeni smo baviti se materijalnim stvarima, jer su nam potrebne: misliti i brinuti se kako prehraniti obitelj, imati obuću i odjeću, krov nad glavom... No naš duhovni život počinje venuti i sušiti se ako srce ostane usmjereno samo na tu vrstu brige.

Stoga nas Gospa poziva da okrenemo srce duhovnom blagu: „Svoja srca okrenite prema molitvi i tražite da se izlije Duh Sveti na vas.“ (9. 5. 1985.) A na drugome mjestu: „Zato, okrenite vaše misli i srce Bogu i molitvi.“ (25. 5. 2014.)

Moguće je da je Isus na to mislio kada je rekao Marti: „Marta, Marta! Brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je potrebno. Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se ne će oduzeti.“ (Lk 10,41-42) Martino srce bilo je usmjereno na 'mnogo toga'. Htjela je ugoditi Isusu, učiniti nešto za Njega, pripremiti dobar ručak ili

večeru. No njezino srce previše je bilo usmjereno na činjenje za Isusa, a malo na Isusa. Zaboravila je ono „jedno potrebno“: na susret s Isusom! Uz to, nije bila pozorna na ono što čini jer je bila zaokupljena mislima o sestri Mariji (zašto joj ne pomaže), o Isusu (zašto ne reagira) i o sebi (zašto je ostavljena sama). Isus hvali Mariju jer je upravo ona otkrila blago na nebu o kojem On govori. Njezino je srce bilo usmjereno na Isusa, na susret s Njim, na ono 'jedno potrebno', na ono jedino važno u tom trenutku.

Dok molimo, provjerimo na što i na koga je usmjereno naše srce. Moliti srcem znači u Bogu otkriti najveće blago i okrenuti srce Njemu.

MARIJINO SRCE I BLAGO

Mariju umjetnici često prikazuju licem i očima usmjerenu prema nebu, s rukama prekrizanim i položenim na grudi te sa zmijom ispod nogu. U takvu prikazu možemo prepoznati bit Marijina bića.

Zašto se Marija na takav način odnosi prema zlu? Zar se ne bi trebala više truditi kako bi zgazila zmiyu i time dati primjer borbe protiv zla i Zloga?

Možda nam je čudno, ali način na koji Marija pobjeđuje Sotonu potpuno je oprečan borbi. Marija se ne bavi zmijom. Zmija je tu, ali za Mariju kao da je nema. Njezin pogled nije usmjeren na zmiyu, nego na Boga. Cijelo Njezino biće, i lice i oči i ruke, sve čezne za Bogom. Posve je Njemu predana. Sva je Njemu izručena. Potpuno mu je okrenuta. Samo joj je Bog važan. Pogled joj od Njega nitko i ništa ne može odvratiti. Bog je Njezino blago. Jedino.

Marija se ne bori protiv Sotone, nego živi za Boga. Otvaranje Bogu i predanje cijelog svojeg bića Njemu jedina je Njezina želja i briga. A upravo to je način kako pobjeđuje zlo, jer Zli ništa drugo ni ne priželjkuje nego jedino da uspije naš pogled okrenuti od Boga, od molitve, da nam to postane manje važno, a sve drugo jako važno.

ISUSOVO SRCE I BLAGO

Isus je vodio život ispunjen mnogim djelatnostima: učio je svoje učenike, posjećivao različita mjesta, susretao mnoge ljude, slijedila su ga mnoštva, liječio je bolesne i istjerivao zloduhove. (Mk 1,32-39)

Gdje je Isusovo srce? Na što je usmjereno? Na kakvo blago?

Iz Markova izvješća mogli bismo steći dojam da je Isus živio u stanju stalnog stresa, skoro bez imalo slobodnog vremena za sebe. No nije bilo tako. U svemu onome što je činio imao je samo jednu želju: ispunjavati volju Nebeskog Oca. „Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo.“ (Iv 4,34)

Ispuniti Očevu želju, to je bilo Isusovo blago i na to je blago Njegovo srce u cijelosti bilo usmjereno. Od prvih riječi koje je izrekao kao dvanaestogodišnjak u Hramu („Zar niste znali da mi je biti u Domu Oca nebeskoga?“) pa do posljednjih na križu („Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“ Isus pokazuje da je Njegovo srce u potpunosti usmjereno na Oca, radi ispunjenja Njegove volje.

Stoga Isus i nas poziva da svoj pogled i srce usmjerimo na Njegovo srce: „Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim.“ (Mt 11,29)

Moliti srcem znači u Isusu pronaći blago i usmjeriti srce na Njega. Ako Isus postane moje blago, moje će srce biti usmjereno na Njega, na Njegovo srce. Imat će vremena za Njega. Postupat će kao Marija, Martina sestra: Umjet ću ostavljati zaokupljenost drugim stvarima, davat ću vremena i prostora Isusu, usredotočit ću se na Njega, slušat ću srcem Njegove riječi i otvarati srce Njegovoj ljubavi.

Nadalje, moliti srcem znači sjediniti srce s Isusovim srcem. Na to nas i Gospa poziva: „Danas vas pozivam da se sjedinite s Isusom u molitvi. Otvorite mu svoje srce i darujte mu sve što je u njemu: radosti, tuge i bolesti.“ (25. 3. 2002.) Sjediniti se s Isusovim srcem znači željeti isto ono što On želi: ostvarenje Očeve volje, a to je prije svega ostvarenje kraljevstva Božjega u mojem životu, u mojoj obitelji, na mome radnom mjestu, u mojoj župnoj zajednici. Također, to znači željeti postati dostojno „oruđe“ za službu mira, da Bog preko mene može djelovati i širiti mir u današnjem svijetu. Stoga osluškujem Božju volju za sebe i otvaram joj se sa željom njezina ispunjenja u svojem životu.

U sljedećem broju: Od razuma do srca

Foto: Arhiv ICM

Jesmo li ljudi Duha?

MIRTA MILETIĆ

UŠLI SMO U LIJEP I VAŽAN DIO CRKVENE GODINE. Pred nama je događaj silaska Duha Svetoga, a tu nam je i svibanj, mjesec naše nebeske Majke. Od nas se nakon događaja Uskrsnuća traže konkretni plodovi koji dokazuju da smo doista povjerovali u Isusovo uskrsnuće. Snaga Uskrsa morala bi se vidjeti u našem ponašanju, govoru, djelovanju i vjerovanju. Jesmo li se doista preobrazili Uskrsom? Možda smo još sumnjičavi ili gledajući ne vidimo, ne prepoznamo Njegov pogled u našem životu kao ona dvojica iz Emausa. Mrmljamo u teškoćama i ne vidimo smisao u patnji. Zbog toga nam je i važno ovo vrijeme pripreme za blagdan Duhova. Isus nam obećava toga Duha. Ljubav Oca i Sina, božansku osobu koja je su-

Jesmo li se doista preobrazili Uskrsom? Možda smo još sumnjičavi ili gledajući ne vidimo, ne prepoznamo Njegov pogled u našem životu kao ona dvojica iz Emausa. Mrmljamo u teškoćama i ne vidimo smisao u patnji. Zbog toga nam je i važno ovo vrijeme pripreme za blagdan Duhova.

djelovala u stvaranju, davala snagu Isusovu djelovanju na zemlji i bila prisutna u agoniji Njegovog dokaza da nas ljubi. Od Treće božanske osobe primamo darove koji nam pomažu rasti u krepostima i koji nas čine sposobnima doći u Nebo. Daju nam mogućnost da djelujemo na

nadnaravni način. Da prosuđujemo događaje vlastite povijesti i događaje svjetske povijesti sa stajališta vjere. Pritom uz pomoć darova Duha Svetoga imamo snagu i milost u svim tim događajima ponašati se kao djeca Božja. Dostojanstveno, mirno, staloženo, milosrdno i pravedno.

Tako se naše svo djelovanje i rad preobražava, iako nevidljivo, u naše zasluge za Nebo. Bog obdaruje našu dušu darovima Duha Svetoga da ona može na savršeniji način i bez napora činiti dobra djela ljubavi prema Bogu i ljudima. Ujedno nas darovi Duha čine prilagodljivima i snažnima da se odazovemo poticajima Duha Svetoga. Često gledajući ne vidimo, slušajući ne čujemo ili hodajući dolazimo do krivih ciljeva. Prisjetimo se darova koje smo primili: dar razuma (većom jasnoćom možemo otkriti bogatstvo vjere), dar znanja (ispravno rasuđivanje o svemu što je Bog stvorio), dar mudrosti (traženje Boga u svojoj svakodnevnici), dar savjeta (rast u svetosti i otkrivanje Božje volje u životnim odlukama), dar pobožnosti (sinovsko pouzdanje u Boga), dar jakosti (ohrabrenje u poteškoćama), dar straha Božjega (izbjegavanje prigode za grijeh i napasti. Duh Sveti darujući nam ove darove, želi ojačati naš nadnaravni život i učiniti nas plodnima. Želi od nas, udova Crkve autentičnost i zauzetost. Želi nam ukazati na dostojanstvo djece Božje kojeg posjedujemo. Želi nas preobraziti u svjedoke evanđelja. Od nas se jedino očekuje otvorenost, iskrena želja i vapaj: „Dođi Duše Sveti...“. Sveti Franjo je ovako molio: „Svevišnji, svemoguću i preslavnu Bože, rasvijetli tamu mojega srca i podari mi pravu vjeru, čvrstu nadu i savršenu ljubav. Podari mi, Gospodine, da spoznam i prihvatim što je pravo kako bih izvršio tvoj sveti i istiniti nalog. Amen.“

Svibanj je mjesec sunca i cvijeća. Marijin mjesec okrunjuje Vazmeno vrijeme. Svibanjske pobožnosti su naš podsjetnik da postoji Ona koja nam je dala Spasitelja živeći u sjeni i poniznosti. Naša Nebeska Majka! Kako inače izgleda odnos majke i njene djece? To je uvijek nov i kreativan odnos pun ljubavi, sitnica koje čine život. Sitni znakovi pažnje i obiteljskih običaja. Majčinska ljubav se ne iscrpljuje kada djeca ne slušaju ili idu krivim putem. Bog je majke ispunio prekomjernom ljubavi prema djeci. Zamislite sada kako nas tek ljubi savršena Majka! Želi od nas djetinji odnos ispunjen sitnim znakovima pažnje. Pokoja krunica, Njena slika stavljena na vidljivo mjesto, nošenje škapulara ili čudotvorne medaljice, Posveta njenom Bezgrješnom Srcu. Sve nam to pomaže obnoviti odnos i povjerenje prema Gospi. I kao što niti jedna majka nije imuna na dječju iskrenost, tako i nebeska Majka nagrađuje velikim milostima našu iskrenost i poniznost. Iskreno dijete nema potrebu za skrivanjem ili uljepšavanjem stvarnosti. Govori i ponaša se onako kako se osjeća. Traži pomoć kada mu je potrebna, plače kada je tužno i razočarano, raduje se kada osjeća sigurnost. Neka nam ovaj predivan mjesec pomogne obnoviti odnos prema Blaženoj Djevici Mariji. Neka nam ona koju nazivamo i Zaručnicom Duha Svetoga izmoli rast u krepostima i plodnost kršćanskog života.

SVIBANJ JE MJESEC SUNCA I CVIJEĆA. MARIJIN MJESEC OKRUNJUJE VAZMENO VRIJEME. SVIBANJSKE POBOŽNOSTI SU NAŠ PODSJETNIK DA POSTOJI ONA KOJA NAM JE DALA SPASITELJA ŽIVEĆI U SJENI I PONIZNOSTI. NAŠA NEBESKA MAJKA!

Knjigu u Gospinoj školi mogli bismo s dobrim razlozima nazvati udžbenikom međugorske duhovnosti. Autor je osobno prošao u školi Kraljice Mira tu školu, živeći Gospine poruke i učeći od onih koji su tu školu prošli prije njega, posebno od pok. fra Slavka Barbarića kojega često i citira.

Duboko sam uvjeren da će svaki dobronamjerman čitatelj koji u ruke uzme ovu knjigu doživjeti pravu opijenost Gospinom duhovnošću koja je plod njezine škole koje se ne treba bojati, već odvažno u nju stupiti. Knjiga je pisana jednostavno i praktično da doista može poslužiti kao udžbenik u toj školi, ali i kao primjerice vrlo prikladno gradivo za duhovne vježbe ili osobno duhovno štivo. U svakom slučaju ona predstavlja pravo osvježanje i obogaćenje literature koja se bavi međugorskom duhovnošću. (fra Ivan Dugandžić)

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

KREŠIMIR
MILETIĆ

KAKO ČUTI GLAS DOBROG PASTIRA?

Isus je pastir dobri, jer polaže svoj život za ovce, ne bježi pred vukom i ne ostavlja ovce bez zaštite. Ove riječi unose mir i radost u naš duhovni život, jer znamo ono najvažnije – Isus ljubi i brine za svakog od nas. Radosna je vijest i ta da mi imamo sposobnost

„čuti glas pastira“, kako bismo pratili našeg pastira i razlikovali Njegov glas i glas grabežljivca. Na nama je da, koliko je do nas, držimo ovaj odnos s Isusom što prisnijim, kako bismo jasno razaznali različite glasove koji nas okružuju i dozivaju, a nisu dobronamjerni. Ustrajna molitva, čitanje Svetog pisma, intenzivan i redovit sakramentalni život svakako će nam pomoći da naš „duhovni sluh“ ostane uvijek oštar i jasan.

S druge strane, prilanjajući uz grijeh ili odabirući površan, mlak

duhovni život – lako ćemo zastraniti i imati iskustva odlazaka u zagrljaj grabežljivca koji „grabi i razgoni“, razbija obiteljsko zajedništvo, uništava naš život na svim razinama. Ovo objavljivanje Isusa kao pastira nam je i upozorenje da se nalazimo u okruženju u kojem postoji i onaj koji je „čovjekoubojica od početka“ i koji mrzi sve što jesmo i što možemo postati po Božjem promislu, koji imitira pastira i prilazi ovcama kako bi ih uništio. Kršćanin koji je svjestan ove stvarnosti, razumije

da mu je životno važno prepustiti se Isusovom vodstvu unutar Crkve, unutar okvira crkvenosti, unutar okvira poslušnosti.

I Međugorje je, kao i svaki drugi prostor gdje se okupljaju „ovce“, prostor u kojem odjekuju mnogi „glasovi“. Upravo ovi navedeni kriteriji – crkvenost i poslušnost – mogu pomoći u razlikovanju različitih „glasova“ koje upućuju različite osobe koje se nude kao „pastiri“ koji će voditi ovce. Prostor duhovnosti u kojem se nešto izvan-

redno 'čuje' ili 'vidi' opet je zaštićen tom istom crkvenošću i poslušnošću. Iskustva svetaca jednoglasno svjedoče o tom temeljnom stavu koji su imali i u svakodnevnom životu svjedočili sveci – kakvo god izvanredno ili nadnaravno iskustvo su imali – u poniznosti i poslušnosti su ih dali preispitati od strane Crkve.

Čini mi se korisnim i važnim, upravo u svibnju koji je Gospin mjesec, iskreno u svojoj nutрини preispitati ove temeljne stavove.

Razmisli danas o svom odnosu prema tvojoj župi, biskupiji, papi. Jesi li „ovca“ koja prihvaća svog pastira/pastire ili si „ovca“ koja vrluda nekim svojim stazama, uvjeren/a da si pametnija od pastira koje ti je postavio Isus. Je li glas koji „čuješ“ zaista glas Isusa dobrog pastira ili zapravo slušaš samog sebe, tumačeći svoje vlastite želje, nagone, strasti, fantazije (...) kao autentična duhovna nadahnuća? Provjeravaš li s duhovnikom o čemu se radi?

Isus nam je darovao najveću i najljepšu moguću pomoć na ovome putu – svoju Majku. Svibanj je mjesec kad imamo priliku primiti nama neshvatljive milosti, upravo po Mariji našoj nebeskoj Majci. Molitva krunice u našim obiteljima može biti odlična odluka koja će donijeti mnoge dobre plodove. I ovdje možemo provjeriti naš nutarnji stav – „čujemo“ li zapravo glas Gospe koja nas neumorno i uvijek iznova poziva na molitvu krunice? Za molitvu krunice u obitelji potrebna je prije svega odluka roditelja. Borba je to u kojoj je potrebno pobijediti sve druge „glasove“ koji zovu na besciljno gledanje televizije, „surfanje“ po internetu ili mobitelu za koje – zanimljivo – uvijek nademo vremena. Da, treba se izboriti za vrijeme molitve.

U našoj obitelji, Mirta i ja jasno vidimo razliku u plodovima u periodima bez obiteljske molitve i nakon što smo uveli svakodnevnu obiteljsku molitvu. Možemo posvjedočiti da smo u brojnim situacijama koje su povezane s odgojem naše djece jasnije „čuli glas“ Isusa Dobrog pastira, lakše donijeli odluke koje su se kasnije pokazale kao dobre i ispravne. Svakodnevni obiteljski život zaista je prepun različitih izazova i situacija u kojima trebaš donositi odluke i nije nam svejedno hoće li te odluke biti odraz nekih naših nesnalazanja i lutanja. Svibanj je mjesec kada imamo priliku obnoviti naše odluke vezane uz obiteljsku molitvu, ali i naš osobni odnos s Blaženom Djevicom Marijom – našom Majkom.

Obnovi danas svoju odluku da želiš u potpunosti pripadati Katoličkoj Crkvi, prihvaćajući u potpunosti (a ne samo ono što ti odgovara) nauk Katoličke Crkve, da želiš radije pomagati i moliti za svoje pastire negoli ih kritizirati i glumiti forenzičara u pronalaženju njihovih slabosti i mana. Izmoli danas neku molitvu za svog župnika, biskupa, za papu. I budi radostan / radosna jer imaš tako divnog pastira – Isusa!

PRVE ZATVORSKE KAZNE

Kako smo u prošlom prilogu mogli saznati iz „informacija“ čitlučkoga komiteta, odaslanih početkom srpnja 1981. Izvršnom vijeću Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu, lokalna je vlast odlučila započeti s „energičnijim“ postupcima prema onim „građanima“ koji na bilo koji način budu podržavali neobična zbivanja u Bijakovcima i Međugorju. A što su trebali značiti ti „energičniji postupci“, počeli su otkrivati naredni dani.

PRIVODENJE NA „INFORMATIVNI RAZGOVOR“ bila je jedna od prvih primijenjenih metoda zastrašivanja ljudi, posebice onih koji su bili skloni vlastitim hodočašćem pokazati da prihvaćaju autentičnost Gospinih ukazanja u Međugorju. Već je rečeno da je tadašnja vlast u tomu odmah vidjela djelovanje protiv ondašnjega poretka. Vlastito privođenje i nasilne postupke prema njemu tijekom saslušanja, opisao je u svom objavljenom iskazu Marinko Ivanković, kojega su vlasti posebno uzete na zub jer se otpočetak zaštitnički postavio prema djeci-vidiocima. Prema zapisima inspektora Turudića, nisu privođeni samo oni koji bi se uspinjali na Brdo ukazanja nakon zabrane, nego i svaka osoba koju bi „milicionari“ po vlastitoj prosudbi odlučili zaustaviti i privesti, pa i zbog bizarnih razloga: „primjerice osobu koju je milicionar zaustavio na putu i procijenio da je bila drska pri razgovoru, ili djevojku koja je obukla crvenu bluzu i bijelo-plavu suknju, pa time privukla milicionarevu pozornost jer je posložila boje odjeće kao što je hrvatska trobojnica, ili mladić s jaknom marke Adidas, koja je uzduž rukava imala vrpču crveno-bijelo-plave boje itd.“ Bosiljko Mišić, inače iz Mostara, prvi se usudio javno problematizirati to povezivanje Gospinih ukazanja s političkim temama, postavivši jedno posve suvislo pitanje. Naime, Mišić se pojavio na jednom sastanku u organizaciji partijskih vlasti u Međugorju i javno upitao zašto po sarajevskim i beogradskim novinama Hrvate nazivaju ustašama zbog Gospinih ukazanja u Međugorju i što je to neprijateljsko u Gospinu ukazanju? Nakon toga je optužen za izazivanje nacionalne i vjerske mržnje. Dvije djevojke iz Međugor-

IVICA ŠARAC

PRIVODENJE NA „INFORMATIVNI RAZGOVOR“ BILA JE JEDNA OD PRVIH PRIMIJENJENIH METODA ZAŠTRAŠIVANJA LJUDI, POSEBICE ONIH KOJI SU BILI SKLONI VLASTITIM HODOČAŠĆEM POKAZATI DA PRIHVATAJU AUTENTIČNOST GOSPINIH UKAZANJA U MEĐUGORJU. VEĆ JE REČENO DA JE TADAŠNJA VLAST U TOMU ODMAH VIDJELA DJELOVANJE PROTIV ONDAŠNJEGA PORETKA.

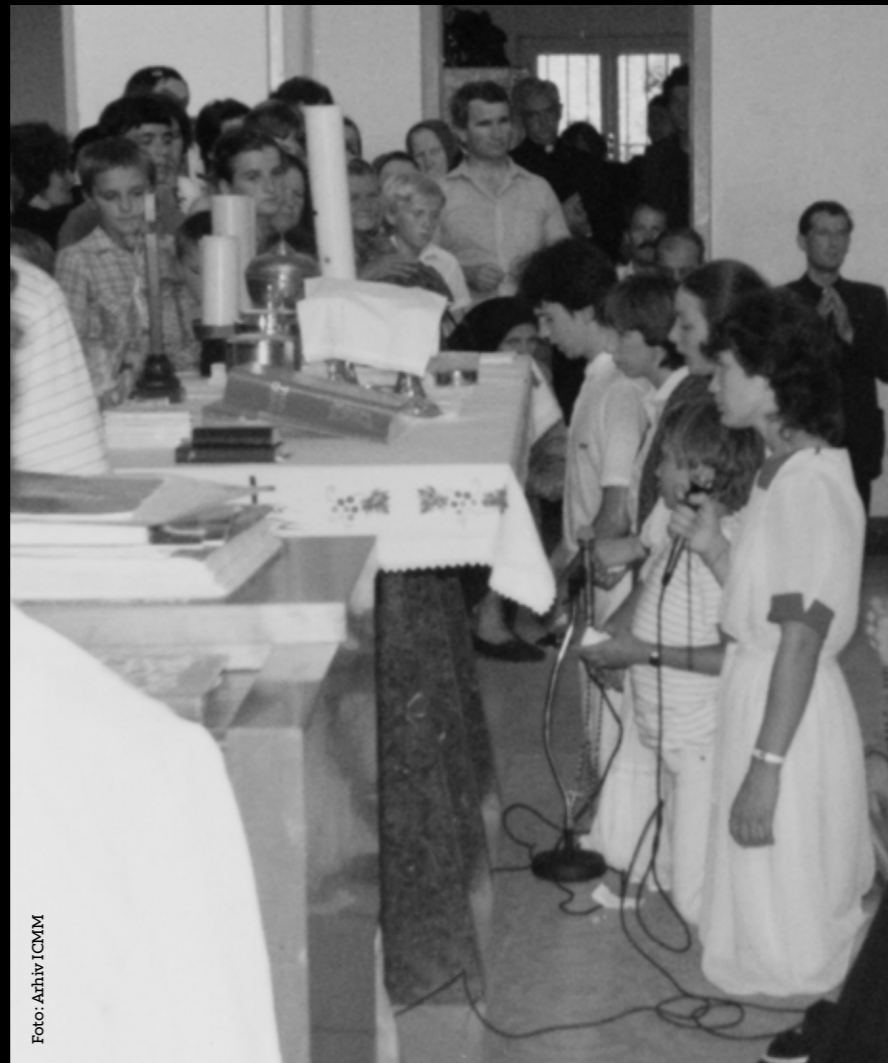

Foto: Arhiv ICM

ja privedene su zbog toga što su u susjedstvu pričale kako su vidjele Gospin lik na brdu Križevcu. Takvih ili sličnih slučajeva bilo je više, kako stoji u Turudićevu osvrtnu. Upravo je inspektor Turudić po dužnosti morao obavljati „informativne razgovore“ s privedenim osobama i po potrebi pokretati prekršajne ili kaznene postupke,

no on ističe da je u pravilu puštao ljude nakon razgovora i potpisanog zapisnika i da niti jednu tako privedenu osobu nije optužio „po svom nahođenju“, dodajući da ipak svi ti postupci nisu mogli biti okončani „u blagom obliku“. Među prvima koji je to iskusio bio je Gojko Ostojić, župljanin župe Međugorje. Ostojić je u to vrijeme radio kao taksist. Sam

navodi kako je toga „sudbonosnog popodneva“ prvoga dana srpnja pri povratku kući bio zaustavljen na ulazu u Međugorje, „kod Sivrića kuća, prije mosta“, gdje je milicija priječila narodu da ide prema Brdu ukazanja. Budući da je osobno poznao milicionare koji su znali gdje stanuje, Ostojić je očekivao da ga puste proći do kuće. Kada mu to nisu dopustili, kaže, „došlo je do žustre rasprave i svađe, koja se pretvorila u njihove prijetnje.“ On je ljutit ostavio automobil i pješke se kroz šumu uputio kući. Istu su večer dolazili, ali ga nisu odmah pronašli. Sutradan ujutro, 2. srpnja, priveden je na saslušanje u Čitluk, gdje mu je sudac za prekršaje odrezao kaznu od 60 dana zatvora. No to nije bilo sve. Istoga dana sproveden je u mostarski zatvor, a potom je na Okružnom sudu u Mostaru osuđen na tri godine! Nakon podnesene žalbe višoj sudskoj instanci u Sarajevu, trogodišnja zatvorska kazna preinačena je u uvjetnu. Ipak, morao je odležati onih 60 dana. U zatvoru se i razbolio. Pušten je na slobodu 30. kolovoza. Kasnije je to ovako prokomentirao: „Bio sam ogorčen zbog toga i zbog politike koja je vladala na ovim prostorima. Mene su često poslije izlaska iz zatvora zvali u Čitluk radi saslušanja. Naši zatvori i progoni, i progoni djece vidjelaca, bili su bez rezultata koje su željeli.“

Desetak dana nakon Ostojiće-va privođenja, 11. srpnja u zgradi Osnovne škole u Bijakovcima održan je sastanak Mjesne zajednice, na kojemu su uz više od stotinu mještana sudjelovali tadašnji predsjednik općine, predstavnici čitlučkoga „komiteta“ i načelnik SUP-a. Tijekom njihova dvosatnoga uvjerenja da je ukazanje Gospe izmišljotina župnika fra Jozе Zovke, javili su se i domaći ljudi za riječ. Ivan Ivanković, inače susjed djece-vidjela koji ih je od prvoga dana pratio na brdo, usprotivio se objedama na račun fra Jozе i djece te pozvao mještane da ne dopuste takvo blaćenje. No, neki su mještani stali posve uz partijsku vlast i izgovarali ovakve rečenice: „Drugovi, do kada će nas komuniste blatiti ovakvi kao što su ovi ovdje? Ko ide u crkvu ovog trenutka, on nije zdrav u glavi. Kakav Bog! Tito je naš bog!“ Jedan od nazočnih, Stjepan (Šćepo) Ostojić, ustao je, obratio se pred-

Foto: Arhiv ICM

...nisu privođeni samo oni koji bi se uspinjali na Brdo ukazanja nakon zabrane, nego i svaka osoba koju bi „milicionari“ po vlastitoj prosudbi odlučili zaustaviti i privesti, pa i zbog bizarnih razloga: „primjerice osobu koju je milicionar zaustavio na putu i procijenio da je bila drska pri razgovoru, ili djevojku koja je obukla crvenu bluzu i bijelo-plavu suknju, pa time privukla milicionarevu pozornost jer je posložila boje odjeće kao što je hrvatska trobojnica, ili mladić s jaknom marke Adidas, koja je uzduž rukava imala vrpču crveno-bijelo-plave boje itd.

stavnici vlasti i izrekao nešto što je nalikovalo gotovo pa doslovnom citatu glasovite Gamalielove misli: „Ako ovo što vi napadate bude damo od Boga, niko ga neće ukinuti. Bude li izmišljeno, samo će nestati!“ Na to se opet javlja Ivan Ivanković i obraća uznemirenim mještanima: „Ljudi, Gospa je došla u našu župu i večeras je ovdje među nama i sluša sve što večeras ovdje govorimo.“ Prema bilješkama inspektora Turudića, koji je nekada bio njegov nastavnik u međugorskoj školi, Ivan je te večeri iznio i neka osobna svjedočanstva (Turudić piše kako je „izjavio da je i on vidio Gospu i da se okretao križ na brdu Križevac“), na što su partijski „drugovi“ odmah zatražili da ga se privede i da bude osuđen po hitnom postupku.

Ivan je sutra ujutro otišao na posao. U tvornici „Natronka“ gdje je radio, ubrzo se pojavila milicija. Odveden je oko 9. 30 u stanicu milicije,

gdje je čekao tri sata da ga pozovu na saslušanje. Tijekom saslušanja, njegov nekadašnji nastavnik a sada inspektor, nagovarao ga je, kako tvrdi, da ublaži svoj stav i da u iskazu navede kako se „malo našalio“, što bi mu moglo olakšati poziciju u sudskom postupku. No, on je, piše Turudić dalje, „bio nepokolebljiv govoreći mi kako neće, niti želi, poreći ono što je kazao na sastanku, jer se nije šalio s tim.“ Ivanković je optužen da širi lažne vijesti i time ugrožava javni red i mir. Osuđen je kao i Ostojić na dvomjesečnu kaznu zatvora. Molio je milicionara u pratnji da ga barem pusti da se oprosti od trudne supruge, koja je u to vrijeme radila u blizini stanice milicije. Nije mu dopustio, ali je Ivan ipak uspio nakratko pobjeći i oprostiti se od supruge. Ubrzo su pristigli milicionari, utrpali ga u auto i odvezli u zloglasni mostarski zatvor „Čelovina“. Nakon nekoliko dana u isti zatvor dovode i međugorskog župnika fra Jozu Zovku.

O ljubavi prema neprijateljima koje svi ponekad sami pronalazimo

JOSIP LONČAR

Postoje ljudi koji nam ne čine nikakvo zlo, a ipak se prema njima postavljamo neprijateljski: preziremo ih, kritiziramo, osuđujemo, klevećemo... Često uopće nismo svjesni što zapravo činimo.

PRIČA O MINI SUKNJI

Nedavno sam sjedio na vanjskoj klupi pored crkve u Međugorju. Vani je bilo prilično hladno. Među mnoštvom ljudi pojavila se djevojka u mini suknji. Čini mi se da ju je većina nas prisutnih odmah primijetila i, nažalost, onako na prvu, neprijateljski u srcu osudila. Budući da sam odavno shvatio da je osuđivanje vrlo ružna ljudska osobina, odmah sam se pokajao i počeo zahvaljivati na njoj: „Hvala ti, Gospodine, što si je doveo ovdje, hvala ti jer će ovdje zasigurno iskusiti milost obraćenja i jer će se kući vratiti s novim srcem i novom, puno duljom suknjom! Hvala ti za sve one slične njoj koji su se iz Međugorja kućama vratili s novim srcem.“

Taj me događaj potaknuo da počnem razmišljati o svojoj podsvjesnoj sklonosti neprijateljskog preziranja i osuđivanja. Budući da imam kćer njezinih godina, zapitao sam se kako bi mi bilo da je ona bila na njezinu mjestu. Sigurno bi mi bilo jako žao nje i sigurno bih silno poželio da

susretne živoga Boga; da susretne Isusovu majku; da je milost preplavi i podari joj novo srce i nov duh. Da je to bila moja kći, ne bih je u srcu osudio. Ta kakav to mora biti čovjek da osudi vlastito dijete? Ni Isus je ne bi osudio, već bi se radovao što je konačno došla tamo gdje ju je svojom milošću tko zna koliko dugo privlačio.

PRIČA O HOMOSEKSUALCIMA

Prije desetak godina upoznao sam malu grupu homoseksualaca. Htio sam ih bolje upoznati, a oni su mi rado ispričali svoje životne priče. Svi su oni, čim su primijetili da ih još od dječake dobi privlače osobe istoga spola, razmišljali samo o jednom: kako da si oduzmu život. Znali su da će ih očevi, braća i prijatelji, kada saznaju, prezreti i odbaciti. Na sve su se moguće načine htjeli osloboditi te neželjene sklonosti, no ništa, pa ni usrdne molitve, nije pomagalo. Na sreću nisu si oduzeli živote, no svaki je od njih u većoj ili manjoj mjeri iskusio razočaranje i prijezir obitelji, prijatelja i poznanika. Ni jedan od njih nije planirao niti je htio imati tu sklonost, a svi su se osjećali optuženima i osuđenima. Ni jedan od njih nije znao što Bog misli o njima jer kad su ih vlastiti roditelji, koji sebe smatraju dobrim vjernicima, bez ikakva razloga prezreli, osjećali su se odbačenima i od samoga Boga. Rekao sam im da ih Bog ljubi

posve jednakom ljubavlju kao i sve ostale ljude, da mu ih je žao i da ih ni malo ne optužuje zbog njihove sklonosti. On najbolje zna da oni ni najmanje nisu krivi za svoju sklonost. On čak ni ne traži da promijene svoju sklonost. Pa zašto bi dobri, mudri i pravedni Bog od nekoga tražio da učini nešto što nije u njegovoj moći učiniti!? Bez njega se nitko od njih ne može osloboditi, ali svakako mogu i trebaju računati na njega jer im on može i hoće pomoći živjeti u čistoći, a zašto ne, jednoga dana, i u slobodi. Na kraju našeg prvog susreta svi smo svojim riječima zahvaljivali Isusu što nije došao osuditi grješnike nego ih spasiti, osloboditi ih od vezanosti grijehom. Zamolili smo Isusa da uđe u njihove živote kao njihov otkupitelj i spasitelj, da im podari čistoću srca i da ih u svoje vrijeme oslobodi od njihove sklonosti. Nakon molitve, jedan od njih rekao je da je to bio najsretniji dan u njegovu životu. Tako je započelo naše molitveno druženje u kojem je Bog polako, ali sigurno, mijenjao naša srca. Kažem naša jer što sam ih bolje poznao, bolje sam ih razumio, bolje prihvaćao i s više žara molio za njih. Kad mi se neki drugi od njih obrate za savjet, svakako im preporučim da barem dva tri puta godišnje četiri dana uzastopce provedu u Međugorju. Sramim se uopće i pomisliti kakav sam stav prema homoseksualcima imao do tada.

Obraćenje je proces koji se često tek nakon duge unutarnje borbe realizira u iskrenoj ispovijedi, a zatim kroz čitav život hrani u razmatranju Božje riječi i euharistiji, usavršava u suživotu s drugim ljudima, a svoju krunu dobiva u nekom od „plavih kontejnera“. Jer što vrijedi imati vjeru, ako nemamo djela?

PRIČA O PLAVOM KONTEJNERU

Jedan moj dragi prijatelj imao je vrlo ružnu naviku osuđivati grješnike, a posebno one koji su se na nepošten način obogatili. Kada bismo prolazili pored nekog hotela ili pored neke poslovne ili stambene zgrade, on bi mi s gorčinom u srcu objašnjavao na koji se način pojedini vlasnik obogatio. Jednom sam ga zgodom upitao bi li mi jednakim srcem govorio da se radilo o njegovu sinu; bi li i njega osuđivao ili bi ga žalio ili možda čak i opravdavao. Podsjetio sam ga na Isusovu prisposobu o Lazaru i bogatašu. Bog je ljubio i Lazara i bogataša jer obojicu je stvorio za nebo i obojicu je iskreno žalio. Lazara jer se mučio i nitko mu nije htio pomoći, a bogataša jer se svojom nemilosrdnošću prema Lazaru sam osudio na pakao. Možda

na sudu ne će biti presudno na koji smo način stekli bogatstvo, već što smo s njime učinili. Ta znamo da svaki od Boga darovani dan u svijetu od gladi umre oko dvadeset i pet tisuća ljudi, od čega desetak tisuća djece. Svi bogataši tog mjesta, ali i oni manje bogati, svakodnevno prolaze pokraj jednog plavog kontejnera (Marijini obroci) koji ih podsjeća da se za samo dvadesetak eura jedno dijete može hraniti godinu dana i tako spasiti smrti od gladi. Nitko, apsolutno nitko, ne može reći da se to njega ne tiče jer, kao što je bogataš iz prisposobe svaki dan gledao Lazara, tako i mnogi svakodnevno gledaju taj kontejner. Rekao sam prijatelju da sam ga i ja dugo gledao ali mu nisam pridavao nikakvu pažnju misleći da me se to ne tiče, a onda sam jednog dana

iskusio milost i shvatio da je taj kontejner jedna od najboljih stvari koje su mi se dogodile u životu. Predložio sam da umjesto osuđivanja svaki put iskreno zavapi: „Isuse, Marijo, naučite nas ljubiti i stavite i meni i njemu onaj kontejner na srce! Dajte nam milost da poput carinika Zakeja barem polovicu imanja razdijelimo gladnima!“

STRPLJEN-SPAŠEN

A kako je Isus gledao i kako još uvijek gleda na bludnike, nemilosrdnike, škrcce, lopove, lažove, krivovjerce, oholice, nasilnike, klevetnike, ogovarače, drogeraše, kockare, alkoholičare, lakomce, proždrljivce... i na one koji ove koje sam nabrojao preziru i osuđuju? Sigurno je da je i Isusu i Mariji silno žao i jednih i drugih jer ako se ne obrate, ni jedni ni drugi ne će ući u nebo.

Cijelo nebo slavi kada se obrati samo jedan grješnik, a Međugorje je zasigurno razlog mnogih nebeskih slavlja. No ne obrate se svi koji prvi put dođu u Međugorje. Neke „vidljive grješnike“, poput onih u kratkim suknjama, onih koje ne žele svi pansioni za goste, a svi znamo koji su to, onih koji su se na sumnjiv način obogatili, onih koji još uvijek misle da ih ne treba zanimati što toliko ljudi svakodnevno umire od gladi... i onih koji su još uvijek skloni preziranju i osuđivanju svih njih morat ćemo neko vrijeme strpljivo podnositi. Obraćenje je proces koji se često tek nakon duge unutarnje borbe realizira u iskrenoj ispovijedi, a zatim kroz čitav život hrani u razmatranju Božje riječi i euharistiji, usavršava u suživotu s drugim ljudima, a svoju krunu dobiva u nekom od „plavih kontejnera“. Jer što vrijedi imati vjeru, ako nemamo djela?

Nedjelja Božjega milosrđa svečano proslavljena u Šurmancima

Na drugu vazmenu nedjelju, odnosno Nedjelju Božjega milosrđa 16. travnja 2023. u filijalnoj crkvi Božjega milosrđa u Šurmancima, u župi Međugorje, svetu misu slavio je župni vikar fra Jure Barišić, koji se u svojoj homiliji osvrnuo na Ivanovo Evanđelje o nevjernom apostolu Tomi.

Fra Jure je kazao kako danas u obiteljima postoje mnogi problemi, jer prevladava sebičnost, svatko svoje potrebe stavlja na prvo mjesto i nastavlja: „A gdje je Isus? Nigdje! Vratite Isusa u svoje obitelji. Oko Njega se mora sve vrtjeti. On mora biti centar moga života. I što će se onda dogoditi, onda će biti i mir u mome srcu, onda nestaje straha, onda ja izlazim vani, ne bojim se ljudi, jer mi je Isus dao mir. Ali onda ja izlazim vani, onda sam i ja milosrdan kao Isus, ne osuđujem druge“, kazao je fra Jure, te se osvrnuo na Tominu nevjeru i prvi neuspjeh evangelizacije, kada apostoli nisu mogli

uvjeriti Tomu, da je Krist živ. „Apostoli ga nisu osudili, nisu mu rekli: Ne vjeruješ, hajde od nas!, nego su bili milosrdni, ali je najviše milosrdan Isus, koji ponovno dolazi i kaže: Priđi Toma, i tada mu pokazuje rane. Braćo i sestre, tu se krije druga poruka za nas vjernike, a ta je kada se god odvojimo od zajedništva, od obitelji, kada bježimo od zajedništva, mi ćemo upasti u grijeh, mi nećemo tada vjerovati u Božje milosrđe, u Njegovo uskrsnuće. Što je potrebno? Potrebno je doći u Crkvu! Mi možemo moliti, možemo govoriti: Vjernici smo, ali bez zajedništva, gdje se odvijaju sakramenti, gdje je prisutan Krist, mi se gubimo ako nismo tu prisutni. Isus je pokazao Tomi svoje rane. U biti što mu je pokazao? Pokazao mu je njegove grijeh. Dodirujući Isusove rane, Isus dodiruje Tomine rane, Tomine grijeh i ozdravlja ih. Gdje se to događa? To se uvijek događa na svetoj ispovijedi, u sakramentima,

mi gledamo Kristove rane, ali u biti Isus gleda naše rane i zacjeljuje ih“, kazao je fra Jure, te pozvao vjernike da poslije svakog sakramenta, svakoga slavlja, kažu: „Gospodin moj, Bog moj!“

Fra Jure je okupljenim župljanima i hodočasnicima kazao da milosrđe mogu živjeti svaki dan, tako što će ljude oko sebe, ljude s kojima žive i rade, gledati Isusovim očima.

U filijalnoj crkvi Božjega milosrđa u Šurmancima, u kojoj se okupilo mnoštvo župljana i hodočasnika iz raznih dijelova BiH i Hrvatske, nalazi se ikona Milosrdnog Isusa ispred koje se dogodilo čudo, koje je bilo presudno za kanonizaciju poljske redovnice Faustine Kowalske, koju je sv. papa Ivan Pavao II. proglasio svetom 30. travnja jubilarne 2000. godine.

Moj posao je dovesti ljude u Međugorje, a Gospa čini sve ostalo

Među brojnim hodočasniciima koji su se u travnju nalazili u Međugorju susreli smo i Mariead Peoples koja dolazi iz Sjeverne Irske. U Međugorje je prvi put hodočastila prije 28 godina, te se svake godine vraća u ovo mjesto molitve i mira. „U Međugorje sam prvi puta došla 1985. godine i tu se dogodila velika preobrazba. Bila sam tada u Međugorju samo dva tri sata, ali dovoljno da shvatim kako je mom životu sve bilo naopako. Iduće godine, dakle 1986. godine, neke osobe iz Sjeverne Irske krenule su na hodočašće i nisu znale puno o Međugorju, pa su me tražili za pomoć. Tako da od 1986. godine dovozim grupe hodočasnika u Međugorje. Obično to bude četiri do pet grupa hodočasnika godišnje. Sva moja djeca su bila ovdje i vole biti tu, te kažu da kada bi mogli živjeti u ovom mjestu to bi i učinili, jer su ga zavoljeli. Također, imam 32 unuka i svi vole dolaziti u Međugorje, vole Festival mladih i to je nešto čudesno. Dozvodim ljude ovdje i vidim ih preobražene. Dođu u Međugorje, budemo tu prvi dan, drugi dan, treći dan... i tako do četvrtoga dana vidim im promijenjena lica, budu prelijepa i nasmijana, sav stres im nestane

i doista vidim preobraženje u ljudima koje dovozim u Međugorje. Moj posao je dovesti ljude u Međugorje, a Gospa čini sve ostalo. Također, i dalje imamo svoj posao kod kuće. Tijekom pandemije veliki strah je bio pritisnuo sve i svakoga, sve je bilo teško. Bog nas je tada vodio kroz nemoguće situacije i doista nas uči kako da hodamo po vodi, kako da se apsolutno oslonimo na njega, da mu potpuno i apsolutno vjerujemo. Kada se apsolutno i potpuno pouzdamo u njega i oslonimo na njega, a ne na sebe, On nas nosi kroz nemoguće stvari i vjerujem da nas Gospa tome uči od početka ukazanja, uči nas da je sa snagom molitve sve moguće. Kada bih morala nešto posebno izdvojiti u Međugorju bilo bi teško. Jednostavno, izdvojila bih sve. Jednostavno ovo je moj dom. Volim sve u Međugorju. Volim ispovijedi, volim klanjanja Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, volim jutarnje svete mise na engleskom jeziku, volim brda...

Međugorje je kao moj drugi dom, a ovo mjesto je mjesto mira. Gospa nas dovozi ovdje, daruje nam novu snagu i pošalje nas natrag na bojno polje“, kazala je Mariead Peoples.

Međugorje progovara o potrebi ljudi za Bogom i mirom

U Međugorju su se sredinom travnja nalazile skupine inozemnih hodočasnika iz Poljske, Slovenije, Njemačke, Mađarske, Švicarske, Irske, Engleske, SAD-a, Perua, Ukrajine, Koreje, Meksika, Španjolske i Francuske, te domaći hodočasnici iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tako smo u srijedu 12. travnja ispred crkve sv. Jakova u Međugorju susreli hodočasnike, točnije poslužitelje Kuće susreta Tabor iz Samobora. Kako su nam kazali, u grupi je 50-ak hodočasnika, a kao i svake godine tako i ove, nakon proslave Uskrsa došli su u svoj Emaus gdje će biti nekoliko dana. U Međugorju su hodočastili na Križevac i Brdo ukazanja, slušali svjedočanstva momaka iz zajednice Cenacolo, posjetili Majčino selo, te sudjelovali na večernjem molitvenom programu u crkvi sv. Jakova u Međugorju. Više o samom

hodočašću, kao i o svom osobnom odnosu prema Gospi i Međugorju, kazao nam je fra Ivan Matić koji je voditelj Kuće susreta Tabor. „Što se tiče značenja Međugorja za svijet, Međugorje je bilo s jedne strane kao jedan znak u tom mikrosvijetu gdje jesmo, ali isto tako i na tom makro planu, jer Međugorje progovara zapravo o potrebi ljudi za Bogom i za mirom, a Majka Marija koja tu dolazi je kao poticaj da se ljudi vrate Bogu... Međugorje ima jedno veliko značenje baš u tom jednom pozivu obnove ljudskog srca, obnove obitelji, obnove Crkve iznutra, ali isto tako i obnove društva. Danas vidimo koliko jako puno

problema je u tom društveno-političkom životu, a razlog je samo zato što su se ljudi udaljili od Boga, a tako su se i udaljili jedni od drugih. Zato Međugorje stvara jedno zajedništvo, poziv na zajedništvo, poziv na praštanje, poziv na ljubav i to je ono što obnavlja i srce i obitelji i čitav svijet“, kazao je fra Ivan, naglasivši da bi u Međugorju posebno mogao izdvojiti Euharistiju koja je središte.

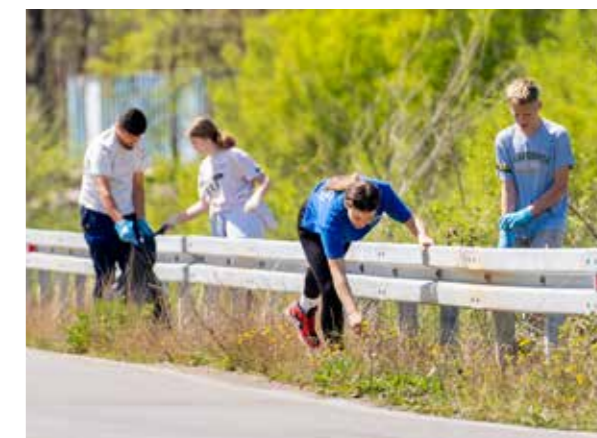
Ekološka akcija Franjevačkog svjetovnog reda Međugorje i Frame Međugorje

Dana 22. travnja 2023. godine obilježava se Dan planeta Zemlje. Na taj dan diljem svijeta organiziraju se brojne ekološke akcije čišćenja smeća s javnih površina upozoravajući tako na opasnosti koje prijete životu na Zemlji radi zagađivanja okoliša. Tako su članovi franjevačke mladeži Međugorje i članovi Franjevačkog svjetovnog reda Međugorje toga dana organizirali zajedničku ekološku akciju čišćenja smeća u župi Međugorje. Više od četrdeset vrijednih framaša i trećara pristupilo je u ovu hvalevrijednu akciju kako bi dijelove župe očistili od smeća kojega se sve više baca na neprikladnim mjestima. Ovom akcijom htjeli su potaknuti sve župljane i hodočasnike da posvete više pozornosti prema zaštiti i očuvanju prirode, te da smeće bacaju na

mjestima koja su prikladna za to, a priroda to sigurno nije.

„Baš po uzoru na svetog Franju koji je toliko volio, cijenio i divio se prirodi, željeli smo i sami dati svoj doprinos i učiniti naš planet i naše mjesto ljepšim i čistijim. Upravo danas kada se i obilježava Dan planeta Zemlje, okupili smo se ispred župne crkve sv. Jakova u Međugorju u jutarnjim satima, oboržali se vrećama i rukavicama, te krenuli sa prikupljanjem otpada kojega nesavjesni vozači ostavljaju uz put. Pomalo tužni što naši sumještani nisu više odgovorni i što ne brinu više o okolišu, marljivo smo prikupili više od 100 vreća raznog otpada. Svako ovakvo druženje nas obogati i zasigurno smo svi, iako umorni, došli kući sretni, ispunjeni i zadovoljni. Zahvaljujemo se našem župniku

fra Zvonimiru Pavičiću što nas je svojim dolaskom podržao, članovima Frame Međugorje, kao i trećarima što su izdvojili svoje vrijeme i svojim primjerom ukazali da smo naš planet Zemlju naslijedili od naših predaka, a dužni smo ga čistoga ostaviti i našim potomcima“, poručili su organizatori ove ekološke akcije.

Kardinal Ernest Simoni predslavio svetu misu u Međugorju

Trebamo se povjeriti moćnom zagovoru Majke Marije

Dana 24. travnja večernju svetu misu u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju u 18 sati predslavio je kardinal Ernest Simoni iz Albanije uz koncelebraciju mons. Alde Cavallija, apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje, te brojnih drugih svećenika. Kardinal Ernest Simoni zaređen je za svećenika 1956. godine, a bio je uhićen od strane komunističkih vlasti 1963. godine. Nakon 18 godina prisilnog rada, godine 1981. je oslobođen. Potajno je izvršavao svećeničku službu sve do pada režima 1990. godine. Papa Franjo imenovao ga je kardinalom 2016. godine. Prije početka svete mise vjernicima se obratio međugorski župnik fra

Zvonimir Pavičić koji je kardinalu Simoniju izrazio srdačnu dobrodošlicu. U prigodnoj propovijedi kardinal Ernest Simoni kazao je da je najveće čudo koje se događa na svijetu, te u cijelom čovječanstvu da Isus dolazi preko ruku jednog običnog svećenika da bi dao svjetlo, nadu i ljubav.

„Čovječanstvo je živjelo kroz tolika tisućljeća bez Isusa. Isus je bio Bog, ali ne utjelovljeni Bog. Da bi nas spasio od smrtnoga grijeha kojega su počinili naši praroditelji Adam i Eva, Božja pravednost je tražila krv, ali ne životinjsku krv, nego Božju krv. Kao što kaže sv. Pavao: „U punini vremena po volji svemogućega Oca Bog je došao na ovaj svijet kao utjelovljeni i svemoguć Bog“. Svi

mi ljudi smo Božje remek-djelo sa besmrtnim duhom i znamo da smo u ovome svijetu hodočasnici svaki dan. Iako smo hodočasnici, stvoreni smo za vječnost da bi živjeli u vječnosti kao što to kaže sv. Pavao. Isus je živio 33 godine, navijestio je evanđelje i dao nam božanski nauk. Poučio nas je kako razlikovati, razlučivati i živjeti da bi mogli živjeti u vječnosti. Kroz tisućljeća su narod, svijet i ljudi vapili neka se rastvori zemlja i neka procvjeta Stvoriteljem, Spasiteljem. I došao je Isus i naučio sve ljude kako se trebaju ponašati da bi zaradili Raj. Nikada ne smijemo zaboraviti one Isusove riječi koje je uputio onome bogatom mladiću koji ga je upitao: „Što mi je činiti da baštini život vječni?“, a Isus mu je uputio svoju nježnu riječ: „Trebaš živjeti i poštovati deset zapovijedi moga Nebeskoga Oca“. Svi mi koji se nalazimo u ovoj prekrasnoj crkvi, svi smo mi ovdje došli da bi susreli Gospodina Isusa, njegovo uskrsnuće i da bi upoznali njegovu radost i vječnu slavu“, kazao je kardinal Ernest Simoni, te dodao da novac, koji je knez ovoga svijeta, nam daje lažna obećanja jer je čovjek stvoren od Boga za vječnu sreću.

„Svakog se dana trebamo posvetiti Presvetom Srcu Isusovu i trebamo se povjeriti moćnom zagovoru Majke Marije, Majke koja nas zagovara, Majke čovječanstva u svim vjekovima. I na takav način ćemo pronaći način da se približimo Isusu, a da se udaljimo od grijeha, pogrešne seksualnosti, droge, alkohola, svega onoga što nas vodi u vječni plamen – pakao. Moramo biti posve jasni, Isus prije nego je uzašao na Nebo reče svojim apostolima: „Naviještajte evanđelje svim narodima, da bi svi upoznali moju riječ i da bi zadobili trajnu vječnost u Raju“. Strah od takozvane smrti predstavlja prepreku prijeći nam da se približimo ljubavi Božjoj. Isus živi je s nama, on koji je uskrsnuo, koji je uskrsnuo svoga prijatelja Lazara koji je bio u grobu četiri dana, došao je Isus k grobu i rekao „Lazare, iziđi“, i naočigled svih nazočnih Lazar je uskrsnuo, svih koji su bili tu i njegovih sestara Marte i Marije. Uskrsnuće je svjetlost vječnosti i kao što kaže sv. Pavao da nije bilo uskrsnuća, sve ovo ne bi bilo ništa. I zato je Isus došao, da bi dao svjetlo, da bi uništio smrt, da bi raširio ljubav u sva ljudska srca. Isus je živ u svim crkvama svijeta, živ u svome tijelu“, kazao je kardinal Simoni, te na kraju svoje propovijedi poručio:

„Neka večeras svima vama uskrslu Isus kaže: ‘Dodite meni svi koji ste umorni i opterećeni i dat ću vam mir, radost, nadu, dat ću vam besmrtni duh i na kraju vas dovesti u vječnu sreću i u Raj.’ Isus koji je naša radost i naše svjetlo dat će nam život vječni koji neprestano traje. Nemojte zaboraviti ni moliti i utjecati se zagovoru Majke Marije. Nemojte zaboraviti moliti četiri krunice dnevno, baš onako kao što imamo i četiri obroka dnevno, i naše duše i naša srca će biti sveta, rasvijetljena, s besmrtnim duhom i spremnim za vječnost. Hvaljen Isus i Marija.“

Statistike za travanj 2023.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 150 000
Broj svećenika koncelebriranih: 3045 (101 dnevno)

Đakoni iz Hrvatske posjetili Međugorje

U sklopu petodnevnog duhovno-studijskog putovanja kroz Bosnu i Hercegovinu polaznici programa Đakonske pastoralne godine, kojega priređuje nadbiskupijski pastoralni institut u Zagrebu, a kojega pohađa 17 đakona, posjetili su 24. travnja Međugorje.

Đakoni, pripravnici za prezbiterat dolaze iz Zagrebačke i Zadarske nadbiskupije, Varaždinske biskupije, Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba, Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića, Hrvatske dominikanske provincije Navještenja BDM, Hrvatske salezijanske provincije sv. Ivana Bosca i Družbe misionara Krvi Kristove.

Cilj putovanja je upoznavanje Crkve u Bosni i Hercegovini, a uključuje posjet središtima crkvenog života: Banju Luku, Mostar i Sarajevo, kao i neka druga značajna mjesta te susrete s mjesnim ordinarijima i vjernicima. Tako su već posjetili Banju Luku, Kupres, Mostar, Međugorje... U planu su i posjete Sarajevu, Žepču... Ovo duhovno-studijsko putovanje počelo je u subotu 22. travnja, a trajat će do srijede 26. travnja.

U Međugorju ih je primio župnik fra Zvonimir Pavičić, koji im je predstavio ovu župu te pastoralne izazove s kojim se svećenici u njoj susreću, a pogledali su i kratki film o župi koji govori o počecima ukazanja do danas. S fra Zvonimirom Pavičićem obišli su župnu crkvu te druga molitvena mjesta u Međugorju. Ravnatelj Informativnog centra Mir Međugorje Vedran Vidović govorio im je o radu ovog centra, Radiopostaje Mir Međugorje...

„Pripremajući se za svećeničko ređenje krenuli smo na ovaj put obilazeći našu drugu domovinu, većina nas je iz ovih krajeva Bosne i Hercegovine, da posjetimo narod, da vidimo narod... Uz to, veliki broj naših župljana, iz župa na kojima sada djelujemo, hodočasti u Međugorje, Gospi koja im je učinila velika djela. Na Radiopostaji Mir Međugorje upoznali smo se i s načinom evangelizacije u modernom vremenu, odakle se riječ Božja širi na sve strane svijeta“, kazao je don Domagoj Topić, đakon Zagrebačke nadbiskupije koji je trenutno na službi u Samoboru.

„Kad sam bio u srednjoj školi počeo sam dolaziti u Međugorje i mogu se pribrojiti onim brojnim Božjim pozivima i odgovorima na njih, koji su vezani uz Međugorje. I moj je poziv za franjevaštvo, redovništvo i svećeništvo duboko vezan za Međugorje. Često se vraćam ovom miru i jako sam sretan svaki put kad ovamo dolazim, a sretan sam što Međugorje raste, raste u pravom smjeru“, kazao je fra Ivan Majić, đakon Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba, a koji je trenutno na službi u Koprivnici, a rođen je u Splitu.

Poštovani čitatelji, pred vama je knjiga Hodočasničke staze fra Karla Lovrića koja nas vodi u ništa manje nego 119 uglavnom Gospinih svetišta u 38 zemalja svijeta. Knjiga spada u red onih koje svakako treba pročitati, i to ne samo jedanput; ona bi, da se poslužimo školskim rječnikom, trebala biti obvezna lektira, svojevrsni vademekum.

Ne možemo fizički posjetiti sva hodočasnička mjesta, ali se možemo duhom prenijeti u njih. U tome nam obilno pomaže ova fra Karlova knjiga. Ona će nas, da se poslužim riječima autora, približiti Gospi, a preko Gospe Isusu i Njegovoj Crkvi.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Radosnu vijest naviještajmo svojim načinom života

Na blagdan svetog Marka evanđeliste, 25. travnja večernju svetu misu na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova u Međugorju predslavio je župnik u Šujici fra Anthony Burnside uz koncelebraciju 88 svećenika.

Uvodeći u ovo misno slavlje fra Anthony nam je približio svetog Marka kojega Crkva danas slavi. Kazao je kako sveti Marko nije bio apostol nego učenik apostola svetog Petra, koji ga naziva *moj sin Marko*.

„Upravo prema Petrovim propovijedima Marko je oko 70 godine napisao svoje evanđelje. Sveti Marko završava svoje evanđelje misijskom porukom, odnosno pozivom da se širi Radosna vijest: *Pođite po svem svijetu i propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju*“ (Mk 16,15).

Ova rečenica bila je tema i njegove na propovijedi, na početku koje je kazao kako su „ove završne riječi njegova evanđelja koje su ujedno

Isusove zadnje riječi na zemlji i Isusova oporuka nama kršćanima“.

„Isus svojim sljedbenicima, nama, daje sveopće poslanje tj. da širimo Radosnu vijest, da svojim načinom života naviještamo Radosnu vijest svemu stvorenju na zemlji. Jasno je da ako želimo vjerodostojno svjedočiti za Isusa Krista najprije Ga moramo dobro upoznati. Upravo tijekom ovoga vazmenog vremena Crkva nas potiče da prepoznamo Božju prisutnost, odnosno Uskrsnulog Krista u našem svagdašnjem životu. Uskrsnuli Isus je prisutan među nama i u svetim sakramentima, u našim bližnjima, posebno u onima u potrebi, i u svemu stvorenome, u prirodi. Upravo ovih dana proljeće nam je konačno stiglo i sada ćemo početi provoditi puno više vremena vani. Ovo nam je prilika svjesno tražiti, otkriti, osjetiti i primijetiti Božju prisutnost, odnosno prisutnost Uskrsnulog Krista u prirodi“, kazao je fra Anthony Burnside, naglašavajući kako „u mnogim župama u ovim krajevima upravo blagdan sv. Marka označuje početak *blagoslova polja kad se skupljamo vani u prirodi i molimo da nam polja* i vrtovi budu plodni i da ih Gospodin očuva od raznih mogućih stradanja“.

„I te kako možemo otkriti, osjetiti i uživati u Božjoj prisutnosti u prirodi. Papa Franjo u svojoj enciklici *Laudato si* što znači Hvaljen budi, uči nas da Novi Zavjet prikazuje zemaljskog Isusa također i kao Uskrsnula i slavna i prisutnog u cijelome stvorenom svijetu po svojem sveopćem gospodstvu jer je On po svom slavnom uskrsnuću otkupio cijeli svijet“, kazao je fra Anthony, dodajući da je kako piše u spomenutoj enciklici *Laudati si* „čitavo stvorenje prožeto sjajem Božje prisutnosti, odnosno prisutnosti Uskrsnulog Krista“.

„Zato nas sveti Franjo Asiški, vjeran Svetom Pismu, potiče da prepoznamo prirodu kao divnu knjigu u kojoj nam Bog govori i prenosi nam tračak svoje neizmjerne ljepote i dobrote (LS 12). Nedavno su novinari pitali Papu Franju o njegovom zdravstvenom stanju i priznao im je da je već ozbiljno bolestan. Papa im je rekao: *Zahvaljujem Gospodinu i molim Ga da mi pomaže podnositi*

bolove i ovu novu tešku situaciju. Onda je dodao: *Samo mi je žao što neću moći kao prije provoditi više vremena u prirodi*. Zato Papa Franjo potiče nas da mi, na poseban način nedjeljom, kad imamo više slobodnog vremena, provodimo više vremena u prirodi, i da u njoj u miru i u tihoj molitvi otkrivamo Božju prisutnost odnosno prisutnost Uskrsnulog Isusa, apsolutnog sveopćeg Gospodara ove zemlje“, kazao je fra Anthony, koji je pozvao da se „sjetimo s kojom je nježnošću sveti Franjo postupao prema prirodi“.

„On je razgovarao s cijelim stvorenim svijetom, propovijedao je čak i cvjetovima i pozivao ih da hvale Gospodina kao da su razumni (LS 11). Sv. Franjo je propovijedao pticama. On je pripitomio jednog vuka. Cijelim svojim srcem je suosjećao sa životinjama koje su ljudi maltretirali: oslobodio je jednu nesretnu patku iz zamke, vratio je ribu u vodu koju je ribolovac bacio na tlo. Spasio je dva janjeta koje su vodili na klanje i dao ih je časnim sestrama klarisama koje su mu napravile džemper od njihove vune. Prema sv. Franji čak i obične gliste zaslužuju naše milosrđe. Nakon kiše sv. Franjo bi pažljivo sklonio sve gliste koje su bile na putu da ih ljudi ne gaze svojim nogama. Poznato je da je svetom Franji svako biće, ovca, srna, medvjed, pa i vuk, brat ili sestra. On je u znak zahvalnosti Bogu s ljubavlju blagoslivljao sva Božja stvorenja“, kazao je fra Anthony, koji je zaključujući svoju propovijed na večerašnjoj misi pozvao da se „na blagdan sv. Marka, koji u ovim krajevima označuje početak *blagoslova polja kad se skupljamo vani u prirodi i zajedno u molitvi tražimo Božju pomoć i zaštitu, sjetimo kako je u ovo vazmeno vrijeme naš glavni zadatak otkrivati Božju prisutnost, odnosno Uskrsnulog Krista u našem svagdašnjem životu, i svojim načinom života naviještati Radosnu vijest svemu stvorenju uvijek djelujući onako kako je djelovao Uskrsnuli Krist: lijepo, suosjećajno, milostivo, nježno, dostojanstveno...“*

Nakon svete mise molitveni se program nastavio klanjanjem Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu do sedam sati ujutro.

Hodočasnici iz Hrvatske Dubice: Tko Mariju ljubi, taj se ne gubi

Približavajući se mjesecu svibnju, mjesecu koji je na poseban način posvećen Blaženoj Djevici Mariji, u Međugorju se moglo primijetiti dolazak sve većeg broja hodočasnika, kako inozemnih, tako i domaćih iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tako smo 27. travnja na Brdu ukazanja susreli veliku skupinu hodočasnika iz Hrvatske, točnije iz župe Presvetog Trojstva u Hrvatskoj Dubici. Oko 100 hodočasnika iz te župe u Međugorju je ostalo nekoliko dana gdje su hodočastili na Brdo ukazanja i na Križevac, sudjelovali na večernjem molitvenom programu u crkvi sv. Jakova, te se ispovjedili u ovoj ispovjedaonici svijeta. Nakon što su završili molitvu radosnih i žalosnih otajstava Gospine krunice, razgovarali smo s nekima od njih, a o samom hodočašću i o svom osobnom odnosu s Gospom i Međugorjem više nam je kazao vlč. Damir Kunić, župnik župe Presvetog Trojstva u Hrvatskoj Dubici.

„Župnik sam tek oko šest mjeseci, ali jedan od prvih planova koje smo imali jest taj da odmah dođemo hodočastiti Majci Božjoj Međugorskoj zato što i ja osobno odavde nosim prekrasne stvari, prekrasna iskustva, duhovno obogaćenje i prije svega produbljenje svoga odnosa s Bogom. Zato me veseli da je jedna mala župa koja ima 750 vjernika danas došla sa čak dva autobusa.

Znači nas 100 vjernika je došlo iz te župe, a bilo je i nešto ljudi iz Petrinjske župe. I evo, Bogu dragom hvala vidim da se lica mijenjaju i da molitva i Međugorje čine čudo. Ja ću samo reći: Tko Mariju ljubi, taj se ne gubi. To nam je govorio duhovnik u sjemeništu i ja se toga zaista držim. Prvi put sam došao u Međugorje dok sam bio tajnik biskupa Košića, a to je bilo 2020. godine u vremenu kada je sve bilo zatvoreno, a mi smo nekako došli do Međugorja. Ovdje zapravo otkrivam jedan duhovni svijet boljeg i dubljeg odnosa s Majkom Božjom, odnosno s mojom Majkom, a ona sve ljubi i uzdržava. Ono što bih posebno izdvojio su ispovijedi. Ja kao svećenik prvo se odem ispovjediti i tu zaista na jedan lijepi način gdje svaki svećenik odvoji dovoljno vremena. Drugo, ja kao svećenik kada ispovijedam zaista sam doživio prekrasne ispovijedi, obraćenja srca, prekrasne molitve, pjesme, klanjanja. Pa i sama šetnja Međugorjem čovjeka nekako potiče da se Bogu moli. Za sve one koji nikada nisu bili u Međugorju, ja vam garantiram dođite i vidite, samo toliko, a siguran sam da neće

otići praznih ‘torbi’, nego punih blagoslova“, kazao je vlč. Damir Kunić, a s njim je u svojstvu voditelja hodočašća u Međugorje došao i Anđelko Ruf.

„Inače sam tu sa župnikom u svojstvu voditelja hodočašća, a u župi sam glazbenik, voditelj zbora, pjevača, čitača, ministranata... tako da sam župniku desna ruka. Ovo mi je drugo hodočašće u Međugorje, prvo nakon 15 godina i osjećaj je predivan i iznenađujuć nakon toliko godina, tolika visina svetosti i ne može se opisati. Danas sam jednoj osobi rekao da se ovdje spojilo nebo i zemlja, da se nebo spustilo ovdje. Ono što bih posebno rekao jest da ljudi koji dolaze u Međugorje pronalaze mir, pronalaze sebe i predaju se Gospi u vođenju. Posebna stvar koja nema nigdje nego u Međugorju su ova brda i ovaj uspon. Samo da odeš u tišini uzbrdo i natrag, uz razmatranja Gospine krunice, ali i da ništa ne kažeš, samo da si u mislima s Gospom i dragim Isusom je velika stvar. Nadam se da na iduću dolazak neću čekati 15 godina, ali kada bude neka bude u Božjim rukama sve“, kazao je Anđelko.

Počela velika devetnica Kraljici Mira župe Krista Kralja iz Čitluka

U nedjelju, 30. travnja, polaskom u 15 sati ispred župne crkve Krista Kralja u Čitluku, započela je 3. velika zavjetna molitvena devetnica povodom 42. obljetnice ukazanja Kraljice Mira u župi Međugorje, a devetnicu organiziraju župa Krista Kralja u Čitluku i Udruga "Zavjet Gospi". Predvođeni župnikom fra Mirom Šego i župnim vikarima fra Ivanom Sliškovićem i fra Lukom Ćorićem, župljani župe Krista Kralja, te vjernici iz okolnih župa i mjesta, hodočastili su do Brda ukazanja u Bijakovcima. Hodočašće je započelo molitvom krunice Božjega milosrđa, te se nastavilo molitvom Gospine krunice kroz Krehin Gradac, Vionicu i Bijakoviće.

Kolona vjernika koja je brojala njih nekoliko stotina, s krunicom u rukama i molitvom na usnama krenuli su prema Brdu ukazanja, a mnogi župljani iz Bijakovića su ispred svojih domova ponudili hodočasnicima osvježenje u obliku vode, sokova ili kolača koje su sami pripremili. Došavši na Brdo ukazanja, vjernici su penjajući se do Gospina kipa molili radosna otajstva Gospine krunice, a kada su došli do Gospina kipa izmolili su i Vjerovanje, sedam očenaša, te Marijin hvalospjev Veliča, a hodočašće je završilo pjesmom "Došli smo ti, Majko draga", te završnim blagoslovom kojega je udijelio fra Luka Ćorić. Vidno umorni, ali ispunjenog srca, neki od vjernika posvjedočili su nam o blagoslovima koja primaju na hodočašću.

„Danas smo u 15 sati krenuli od naše crkve Krista Kralja u Čitluku na naše 3. zavjetno hodočašće naše župe Krista Kralja Čitluk i Udruge „Zavjet Gospi“ do Brda ukazanja ovdje u Bijakovcima da se zahvalimo Gospi za sve primljene milosti, a isto tako da se molimo i za sebe i za svoje obitelji, za sve one stare i nemoćne, za bolesne, za naše mlade, za sve koji su se preporučili u naše molitve i za cijelu našu župu. Osobito na ovaj današnji dan, na ovu nedjelju koja je nedjelja Dobroga pastira i za duhovna zvanja. Hodočašće je uistinu nešto što nosi čovjeka i tako je i meni bilo danas i svima nama koji smo išli. Jednostavno to je neka milost koja čovjeka nosi i vodi k Bogu. Drago mi je što to nije samo jednu nedjelju, nego to je devet uzastopnih susreta s Gospom. Ono jedino što mi je žao je što ovo traje kratko, budući da sam ja sa Širokog Brijega, kada bismo išli pješke u Međugorje, a već sam kao mali išao sa svojom obitelji, tada to traje pet šest sati pa nekako još više čovjek uđe u to, ipak ovo dulje traje u smislu uzastopnih nedjelja, tako da mi je to drago što imamo priliku napajati se na tom izvoru koji nam je tako blizu, a opet smo tako skloni često ga zaboraviti. Tako da je ipak jako važno za nas koji smo blizu Međugorja, a to smo svi mi koji smo u Hercegovini, pa i u Bosni i Hercegovini, da ne zanemarimo Međugorje, nego da uistinu koristimo tu milost koju nam Gospodin po svojoj Majci daje. Pozivamo sve druge koji nam se žele pridružiti, a možda nisu mogli, nisu bili u mogućnosti, iduće nedjelje u isto vrijeme u 15 sati ispred župe crkve u Čitluku da zajedno hodočastimo Gospi i da se Božji blagoslov koji je On namijenio na nas da se izlije na nas i na naše obitelji“, kazao je fra Ivan Slišković, a nekoliko riječi s nama su podijelile i hodočasnice Tanja Nižić i Jelena Miličević.

„Hodočasnica sam iz Čitluka, a ovo je već drugu godinu zaredom da sa svojom obitelji hodočastim Kraljici Mira u Bijakovice, da se zahvalimo Gospi na svemu darovanom kroz naš obiteljski život, za sve blagoslove i darove koje smo primili po njenom zagovoru kroz sve ove godine. Ja sam rođena godinu nakon Gospina ukazanja, 1982. godine i cijeli moj život je nekako protekao

kroz promatranje rijeke hodočasnika koje su se slijevale kroz naše malo selo i dok sam danas bila dio ovoga hoda iz Čitluka do Međugorja podsjetilo me na te neke rane godine i početke Međugorja gdje su mnogi hrlili da otvore svoja srca Gospi kao što smo i mi baš danas. Zahvalni smo kao hodočasnici da kao što su i naši domaći ljudi u prvim danima nudili sve ono što su imali u svojim domovima, pa tako i danas zahvaljujemo svim našim lokalnim obiteljima iz Međugorja što su otvorili svoja vrata i ponudili čašu vode i dobrodošlicu svima nama iz Čitluka dok smo hodali i bili umorni. Ono što primjećujem je da iz godine u godinu broj hodočasnika iz Čitluka raste i bilo bi lijepo da nas iduću nedjelju bude u sve većem broju“, kazala je Tanja Nižić.

„Idemo od početka, od kada su naši fratri iz Čitluka organizirali. Ovo je moja duhovna okrzepa i tko god može preporučila bi mu da ide. Današnje hodočašće je proteklo jako lijepo uz molitvu i pjesmu kao i svaki put. Malo jest bilo vruće i sparno, ali sve u svemu super. Bogu hvala stigli smo živi i zdravi i hvala puno svim ljudima koji iz godine u godinu nas okrijepe sa pićem i raznim slasticama i Bog ih blagoslovio, te se nadam da ćemo ih do 24. lipnja ove godine i dalje susretati. Ovo je predivno iskustvo i lijepo je vidjeti da narod ide i moli Boga i pjeva se u glas, i mlado i staro i djeca, tko god može neka ide“, kazala je Jelena Miličević.

Zavjetna molitvena devetnica nastavlja se i iduće nedjelje od 15 sati ispred župne crkve Krista Kralja u Čitluku, a završava na uoćnicu Gospinih ukazanja u Međugorju, 24. lipnja 2023. kada će se održati veliko zavjetno hodočašće.

26. MEĐUNARODNA DUHOVNA OBNOVA ZA SVEĆENIKE

26. duhovna obnova za svećenike održat će se u Međugorju od 3. do 7. srpnja 2023.

Tema:

„Evo majke moje i braće moje!“ (Mt 12, 49)
„U Gospinoj školi“

PROGRAM

3. SRPNJA 2023., PONEĐJELJAK

16.00 – 18.00 Prijave sudionika (Dvorana Ivana Pavla II.)
18.00 POČETAK DUHOVNE OBNOVE Molitva krunice, sv. misa, molitva za ozdravljenje i slavna otajstva krunice

4. SRPNJA 2023., UTORAK

9.00 Klanjanje pred Presvetim
9.30 Predavanje Stanka
11.00 Klanjanje pred Presvetim u tišini (osobna molitva, čitanje Riječi Božje, meditacija)
16.00 Predavanje
18.00 Večernji molitveni program (krunica, sv. misa, klanjanje)

5. SRPNJA 2023., SRIJEDA

6.00 Krunica na Brdu ukazanja
10.30 Kava
11.00 Predavanje
12.00 Klanjanje pred Presvetim u tišini (osobna molitva, čitanje Riječi Božje, meditacija)
16.00 Predavanje
18.00 Večernji program (krunica, sv. misa i molitva za ozdravljenje i slavna otajstva krunice)

6. SRPNJA 2023., ČETVRTAK

6.00 Put križa na Križevcu, ispovijed
16.00 Predavanje
18.00 Večernji program (krunica, sv. misa i klanjanje)

7. SRPNJA 2023., PETAK 08.30

Odlazak na grob fra Slavka Barbarića, molitva
09.00 Završno predavanje Stanka
Završetak susreta sv. misom u 11 sati

Koordinator Duhovne obnove je fra Zvonimir Pavičić

Predavač na duhovnoj obnovi je fra Miljenko Šteko, član Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM sa sjedištem u Mostaru (Bosna i Hercegovina). Svečane zavjete položio je 1994. godine. Za svećenika je zaređen 13. srpnja 1996. (Frohnleiten, Austrija).

Filozofiju i teologiju studirao je u Zagrebu, Bolonji i Rimu – gdje je postigao doktorat (2005.) iz teologije duhovnosti. U Provinciji je obnašao različite službe. U Međugorju pastoralno djeluje od 2007. do 2013. godine. Od 2013. do 2022. je provincijal (s ponovnim izborom 2019.). A u tome vremenu je i predsjednik nacionalne redovničke Konferencije KVRPP BiH, predsjednik krajevne konferencije franjevačkih provincijala (SLAS), Vijeća franjevačkih zajednica u RH i BiH (VFZ), te predsjednik UFME (Unio Fratrum Minorum Europae) sa sjedištem u Bruxellesu (s ponovnim izborom 2019.). Od rujna 2022. godine vrši službu gvardijana Međunarodnog zavoda Sv. Ante u Rimu – Collegium S. Antonii Patavini in Urbe.

Svoje prijave možete izvršiti putem e-maila:

seminar.marija@medjugorje.hr (Marija Dugandžić).

Župljani župe Međugorje osiguravaju besplatan smještaj svim svećenicima tijekom duhovne obnove kao i svih godina do sada. Molimo sve svećenike koji sami osiguraju smještaj kod svojih prijatelja u Međugorju da nam na svojoj prijavi naznače ime i prezime i broj telefona obitelji kod koje su dogovorili smještaj. Svećenici koji nemaju izravna poznanstva i mogućnost izravno dogovoriti smještaj s obiteljima neka to naznače na prijavi i mi ćemo ga osigurati. Troškovi duhovne obnove pokrivaju se s pet misnih intencija. Sa sobom je potrebno ponijeti: celebret od svojega poglavara, albu, štolu i Bibliju.

Mnogi svećenici nemaju pristupa Internetu i možda nisu upoznati s postojanjem ovakvog međunarodnog susreta u Međugorju. Zato ljubazno molimo sve organizatore hodočašća, molitvene skupine i centre mira da ovu informaciju objave u svim sredstvima priopćavanja koja im stoje na raspolaganju da bi što više svećenika moglo sudjelovati. Molimo vas da, u onoj mjeri u kojoj vam je to moguće, materijalno pomognete svećenicima koji žele doći, a nemaju potrebna sredstva za putovanje. Unaprijed vam se na tomu zahvaljujemo zazivajući na vaš rad Božji blagoslov i blagoslov Kraljice Mira. Zbog organizacije duhovne obnove, i vaše sigurnosti, molimo vas da se smatrate registrirani tek nakon što dobijete potvrđan odgovor. Ako odgovor niste dobili, to znači da nismo dobili vašu prijavu i da niste registrirani, jer ste vaš e - mail uputili na krivu adresu ili imate virus pa se pošta automatski blokira. Stoga se možete smatrati registrirani tek nakon što ste primili potvrđan odgovor.

Nadbiskup Cavalli krizmao 56 mladih u župi Međugorje

Čuvaj uvijek u sebi prisutnost Duha Svetoga

U subotu, 6. svibnja u župi Međugorje pod svetom misom u 10 sati u crkvi sv. Jakova sakrament svete potvrde primilo je 56 krizmanika. Svetu potvrdu podijelio im je nadbiskup Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje, a u koncelecijaciji su još bili međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić, te fra Jure Barišić i fra Ivan Hrkać. U prigodnoj propovijedi nadbiskup Cavalli je kazao da tko je od nas kao Adam i Eva, taj govori 'da' Sotoni i 'ne' Bogu, a tko je od nas kao Isus, govori 'da' Bogu i 'ne' Sotoni. Primajući Duha Svetoga mi želimo živjeti kao Isus: 'da' Bogu, 'ne' Sotoni.

Ako kroz svoj život postaneš jedan 'da' Bogu, rasteš s Isusom i postaješ snažan.

Ako postaješ snažan, prenosiš drugima snagu Božju, kao Isus.

Ako kroz svoj život postaneš jedan 'da' Bogu, rasteš s Isusom i postaješ dobar.

Ako postaješ dobar, prenosiš drugima dobrotu Božju, kao Isus.

Ako kroz svoj život postaneš jedan 'da' Bogu, rasteš s Isusom i postaješ darežljiv.

Ako postaješ darežljiv, prenosiš drugima milosrđe Božje, kao Isus.

Ako kroz svoj život postaneš jedan 'da'

Bogu, rasteš s Isusom i postaješ pun razumijevanja.

Ako postaješ pun razumijevanja, prenosiš drugima ljubav Božju, kao Isus.

Duh Sveti, koji ti se danas daruje u sakramentu Potvrde, izvor je Isusove prisutnosti u tebi. Čuvaj uvijek u sebi prisutnost Duha Svetoga, kako bi postao poput Isusa, pun snage, dobrote, darežljivosti i ljubavi. Duh Sveti se ne vidi, ali djeluje. Duh Sveti se ne vidi, ali ostvaruje. I sada, po sakramentu Potvrde, prenijet ćemo svima vama prisutnost Duha Svetoga", kazao je nadbiskup Cavalli. Nakon propovijedi uslijedilo je dijeljenje sakramenta svete potvrde, a svetu potvrdu primili su 23 krizmanika i 33 krizmanice.

„Prije svega zahvaljujem se dragom Bogu što nam je dao da možemo dočekati ovaj dan kada naši mladi spremno idu Bogu i primaju Duha Svetoga. Dragi krizmanici, vi niste blago i ponos samo svoje obitelji, nego ste blago i ponos čitave naše župne zajednice. Danas ste primili ne samo neke darove Duha Svetoga, nego ste primili Duha Svetoga da vas on vodi pravim putem i drži vas u blizini Crkve, blizu Boga. Svaki

dar koji primamo trebamo i održavati svojim djelima, a ja se nadam da ćete i vi tako živjeti da Duh Božji uvijek prebiva u vama. Danas lijepo proslavite u krugu svoje obitelji, vi predvodite molitvu prije objeda, ali isto tako navečer sjetite se zajedno sa svojom obitelji zahvaliti Bogu. Dragi roditelji, hvala vam u ime Crkve što svoju djecu upravljate Bogu, i dalje činite tako, a mi ćemo vam pomagati", kazao je međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić, zahvalivši se fra Ivanu Hrkaću, fra Marinu Mikuliću i fra Antoniju Primorcu koji su krizmanike pripremali u školi i u župu, zahvalio se časnim sestrama koje su pripremile crkvu, župnom zboru „Kraljica Mira" koji je svojim pjevanjem uvećao sveto misno slavlje, te nadbiskupu Aldi Cavalliju koji je predslavio današnje svečano misno slavlje i podijelio mladima sakrament svete potvrde, a nakon što su uputile riječi zahvale, dvije krizmanice darovale su cvijeće mons. Cavalliju. Dan ranije, mladi krizmanici su u pratnji svojih roditelja i kumova pristupili i sakramentu svete ispovijedi, a nakon Euharistijskog slavlja u crkvi, radosno slavlje nastavilo se u obiteljima.

Prva sveta pričest u Međugorju

Darujem ti srce, Isuse!

U nedjelju, 7. svibnja u crkvi sv. Jakova u Međugorju pod svetom misom u 10 sati sakrament prve svete pričesti primilo 77 djece, 36 dječaka i 41 djevojčica. Prvu svetu pričest podijelio je međugorski župni vikar fra Ivan Hrkać, a u koncelecijaciji je bio međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić. Svečano sveto misno slavlje svojim su pjevanjem obogatili članovi dječjega zbora „Golubići mira" pod ravnanjem časne sestre Irene Azinović, dok su u crkvi u klupama uz prvopričesnike bili i njihovi roditelji, braća i sestre, te uža rodbina. U svojoj kratkoj propovijedi fra Ivan Hrkać je djeci naglasio kako će toga dana po prvi puta primiti Isusa u maloj bijeloj hostiji.

„U ispovijedi ste prije dva dana očistili svoju dušu i svoje srce, i takvi uvijek trebamo biti kada ćemo ići na pričest, očistiti iznutra svoju dušu i svoje srce. Ovdje na oltaru piše „Darujem ti srce Isuse!". Vi ćete danas prvi put darovati sami svoje srce Isusu. Na krštenju su vas donijeli roditelji, a sada ste vi tu sami, sada ste zreliji i došli ste u bijelim haljinama. To znači da je to nešto posebno i divno. Ispričat ću vam jednu priču:

Bio jedan slikar, umjetnik i volio je slikati, imao je prekrasna djela. Jednoga dana ta svoja

djela je stavio u galeriju i napravio izložbu da svi mogu doći i vidjeti njegova djela. Došli su ljudi i gledali kako su na slikama lijepa priroda, drveća, more, rijeke, planine... I došli su do jedne slike. Na toj slici je bio prikazan Isus u nekom vrtu ispred bijelih vrata. Isus drži svjetiljku i kuca na ta vrata. Ljudi su gledali tu sliku i kazali slikaru kako je pogriješio s ovom slikom jer je zaboravio nešto nacrtati, a to je kvaka na vratima, jer kako će se onda otvoriti ta vrata. Kaže im slikar: „Nisu to bilo kakva vrata". Jer to su bila vrata srca i ta vrata čovjek može samo iznutra otvoriti. Isus kuca izvana i ne može na silu ući, nego mi moramo otvoriti svoje srce.

Tako i vi danas otvarate svoje srce Isusu, jer on kuca i hoće ući u vaš život. Jeste li vi spremni danas otvoriti vrata svoga srca? Ja neću puno pričati, jer je ovo poseban dan i jedva vas čekam pričestiti danas i da vi Isusa nosite u svoj život, u svoju školu, u svoju obitelj, ondje gdje jeste u svakodnevnom životu. Roditelji, kao što ste danas doveli svoju djecu, tako i svake nedjelje ih trebate dovesti na misu u crkvu, pa da djeca mogu pjevati u zboru, da bude puno ministranata i tako da služimo Isusu i da Isus bude stalno u našim životima.

I za kraj, reći ćemo jednu zajedničku molitvu: Isuse, blaga i ponizna srca učini srca naša po srcu svome! Amen", kazao je fra Ivan Hrkać u svojoj kratkoj propovijedi. Nakon toga uslijedio je sam čin dijeljenja prve svete pričesti.

Na kraju je međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić uputio nekoliko riječi zahvale, a potom su prvopričesnici prije završnog misnog blagoslova zajedno u jedan glas izmolili molitvu:

„Dok te okom vjere gledam, Bogom tebe ispovijedam.

Hostija!

Sićušna je – velika je
Bez života – život daje
Bez topline – srca grije
Bez očiju – svevidna je
Bez ičega – a sve daje
O, hostijo, tajni Bože,
Tko dohvatit tebe može?
Primi poklon svijeta cijela
O, hostijo, sveta, bijela!"

Dva dana prije prve svete pričesti dječica su u pratnji svojih roditelja po prvi put pristupila i sakramentu svete ispovijedi, a nakon svečanog misnog slavlja u crkvi, radosno se slavlje nastavilo u obiteljima za zajedničkim obiteljskim stolom.

FR. AIDAN O'KANE svećenik je iz Sjeverne Irske i član Pasionista, odnosno Družbe Muke Gospodina našega Isusa Krista čiji je utemeljitelj sveti Pavao od Križa koji ju je utemeljio radi promicanja štovanja muke Isusove. Družba je to koja broji danas više od dvije tisuće muških i ženskih članova koji djeluju u 59 zemalja na pet kontinenata. Članovi Družbe nose crnu tuniku na kojoj se nalazi srce s usađenim križem i natpis "Muka Isusa Krista".

Fr. Aidan za sebe kaže da je on kasno svećeničko zvanje, jer iako je prešao šest punih desetljeća života, svećenik je tek tri godine. U Međugorju je došao na sedmodnevno hodočašće, a susreli smo ga 19. travnja pokraj crkve sv. Jakova u Međugorju nakon završetka svete mise.

„Došao sam u Međugorje na hodočašće s grupom od 52 hodočasnika iz Sjeverne Irske. Ovdje sam s još jednim svećenikom i imam privilegiju služiti hodočasnici, kako na ovom hodočašću u Međugorje, tako i tijekom životnog hodočašća, jer mi smo samo hodočasnici na putu od zemlje do neba. Prvi put sam u Međugorje došao 1991. godine. Došao sam kao skeptik i došao sam tada više iz znatiželje, više kao turist, nego kao hodočasnik. Došao sam jer sam imao ponudu da pođem na besplatan izlet i rekao sam da ću svakako ići jer je besplatno. Nisam znao što mogu očekivati, nisam čuo prije za Međugorje pa da kažem vjerujem li ili ne vjerujem, a tada sam živio u Londonu, nisam u Irskoj. Došao sam ovdje i bio sam jednostavno privučen. Bilo je to početkom 1991. godine, baš prije rata. Bila je jedna žena ovdje koju sam poznao iz Dublina, nisam je vidio desetak godina te je imala veliko i čudno izlječenje noge, a ja sam bio prvi svjedok toga. Njena noga je ozdravila i to me promijenilo, a prema njenim riječima to joj je bila i noć unutarnjeg ozdravljenja”, kazao je fr. Aidan te naglasio da je tada shvatio kako je Međugorje mjesto i unutarnjeg ozdravljenja.

„Naravno, ponekada budu i fizička ozdravljenja preko unutarnjih ozdravljenja koja su mnoge osobe ovdje dobile. Naravno, ovo mjesto je mjesto gdje Gospa Kraljica Mira dolazi i ovdje je izvor mira. Gospa kaže mir, mir, mir. Ona nas uvijek usmjerava prema svome Sinu, ne prema sebi. Gospa je kao putokaz, poziva ljude da dođu ovdje, da idu njenom Sinu u sakramentu Euharistije, u sakramentu pomirenja – sakramentu mira, mira između Boga i nas, ali i između nas i bližnjih. Kada bih izdvojio nešto posebno u Međugorju to bi bile ispovijedi. Izdvojio bih ispovijedi i kao ispovjednik, ali i kao penitent. Osjećam se ponizno i privilegirano da mogu pomoći ljudima da se otvore i zgrabe taj mir koji ovdje teče iz Gospe i iz njenog Sina. Papa Ivan Pavao II. je kazao da je ovo ispovjedaonica svijeta i to i jest. Ovo je prekrasno mjesto mira. Ako imamo mir u sebi, taj mir će se prenijeti na našu obitelj, na društvo, na državu i na cijeli svijet, ali naravno sve mora početi s osobnim obraćenjem. Ne mogu vam sve objasniti, ali dođite i iskusite Međugorje osobno”, poručio je na kraju fr. Aidan O'Kane koji je s vjernicima na hodočašću u Međugorju ostao sedam dana. Na dan kada smo s njim razgovarali bio im je peti dan hodočašća te su se nakon jutarnje svete mise zaputili prema Križevcu gdje su molili put križa i razmatrali Kristovu muku.

GOSPA NAS UVIJEK USMJERAVA PREMA ISUSU

NA KRIŽEVCU SAM DOBIO SVOJ SVEĆENIČKI POZIV

S DOLASKOM PROLJETNOGA VREMENA u

Međugorje je počeo dolaziti i sve veći broj hodočasnika, kako domaćih iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske, tako i stranih hodočasnika iz cijele Europe, te također i s drugih kontinenata. Neki u Međugorje dolaze po prvi puta, a mnogo je onih koji u Međugorje dolaze od samih početaka Gospinih ukazanja. 11. travnja susreli smo jedno poznato lice, hodočasnika koji u Međugorje dolazi više od 40 godina. Mons. Guido Gallese biskup je biskupije Alessandria della Paglia u Italiji, u Međugorju je doveo vjernike iz svoje biskupije, kojima je bio duhovna pratnja tijekom sedam dana. Toga jutra je osobno hodočastio na Brdo ukazanja, a u poslijepodnevnim satima se odlučio popeti također i na Križevac. U Međugorju je hodočastio i 2021. godine kada je pred tisućama mladih svjedočio na 32. Mladifestu.

„Danas sam ovdje u Međugorju s nekoliko svojih prijatelja, ali sutra ujutro će u Međugorje doći i hodočasnici iz moje biskupije. Ovo je nakon tri godine prvi put da smo uspješno organizirali hodočašće u Međugorje, jer to zbog Covid mjera nismo mogli. Jako sam sretan što ih mogu dovesti ovdje, a u grupi je oko 55 osoba. Sretan sam što sam ovdje jer je ovo mjesto gdje sam i dobio svoj duhovni poziv. Dolazim u Međugorje od 1982. godine, bio sam jako mlad, imao sam oko 20 godina, dakle prije svećeništva. Ovdje sam dobio svoj svećenički poziv, točnije na Križevcu. Sretan sam što sam ovdje i što mogu moliti s mojim ljudima, jer ovo je posebno iskustvo gdje možete udahnuti posebnu duhovnost. Ne znam koliko sam puta u Međugorju bio, ali sigurno više od 100 puta. Kada bih morao naglasiti jednu posebnost u Međugorju, osobno volim klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu. Puno ljudi to isto govori, jer to je veoma intenzivno vrijeme gdje možeš osjetiti prisutnost Gospodinovu i gdje drugi ljudi mole i štiju Isusa Krista”, kazao je biskup Guido Gallese, a na pitanje što bi poručio onima koji nikada nisu bili u Međugorju, odgovor je bio jednostavan:

„Dođi i vidi. Kao što je Isus rekao apostolima, dođite i vidite. To je ujedno i naslov mog posljednjeg pastirskog pisma. Dođite i vidite.”

Za kraj nam je kazao da će ove godine opet doći u Međugorje na jednodnevno hodočašće, vjerojatno poslije Mladifesta, jer će u kolovozu sudjelovati na Svjetskom susretu mladih s papom Franjom u Lisabonu. Nakon što je jučer hodočastio na Brdo ukazanja osobno, biskup Guido Gallese će opet sutra ići do Gospina kipa na Brdo ukazanja, ali sa vjernicima iz svoje biskupije, te će u Međugorju ostati ukupno tjedan dana.

Priredio: Mateo Ivanković

SESTRE U POTRAZI ZA UČENICIMA

Od 5. do 8. svibnja 2023. u austrijskom mjestu Raach am Hochgebirge, pod vodstvom fra Marinka Šakote, održane su duhovne vježbe zajednici „Sestara u potrazi za učenicima“. Zajednica koja broji 40 članova jako je povezana s međugorskom duhovnošću.

Zajednica sestara nastala je uslijed djelovanja svećenika dr. Herberta Madingera (1922-2010) koji je 1965. počeo s apostolatom slanja pisama vjernicima širom Austrije. Pismima o vjeri, o odgoju i življenju vjere, dr. Madinger je nastojao pratiti vjernike na putu vjere. Na temelju reakcija čitatelja pisama ljudi su se sastajali radi razgovora, izmjene iskustava i molitve i tako su nastale različite skupine katoličke vjerske informacije. Od 1970. dr. Madinger je nalazio mlade ljude koji su se rado odazvali da tri godine budu pomoćnici u skupina-

ma. Već 1979. četiri mlade žene su se odlučile posvetiti Bogu i poslanju traženja učenika. Ubrzo su im se priključile mnoge druge mlade žene i tako je nastala zajednica koja se od 1983. naziva „Sestre u potrazi za učenicima“.

Sestre u zajednici nastoje živjeti kao učenice Kristove, a posebno poslanje im je slijediti i izvršavati Gospodinov nalog: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih

čuvati sve što sam vam zapovjedio!“ (Mt 28, 18-20)

Trenutno djelovanje sestara bazira se na slanju pisama i knjižica čija je tema vjerski život, na izradi i slanju krunica kao i na slanju Gospinih kipića po obiteljima.

Kako bi ostvarivale svoju misiju sestre dnevno barem tri sata provode u molitvi. Euharistija im je izvor i vrhunac duhovnog života, a susrete s Gospodinom traže još u jutarnjem molitvenom slavljenju, u dnevnom klanjanju u tišini i molitvi krunice, čitanju Božje riječi, posebno

evanđelja. Također je neizostavna mjesečna ispovijed. Posebno značenje za sestre imaju spisi dr. Madingera čime produbljuju svoju duhovnost.

Sestre žive jednostavnim životom koji se temelji na Božjoj providnosti, od dobrote ljudi koji podržavaju njihovu zajednicu.

Zajednički život pomaže sestrama da što bolje ostvaruju apostolat: da traže učenike Kristove, da ljude dovode Kristu i da im pomažu kako bi kao suradni-

ci, kao ljudi molitve i apostolata, donosili Božju ljubav u svijet. Posebna im je nakana rad s mladima kojima žele pomoći da konkretnom suradnjom i uživljanjem u život učenika Kristovih pronađu svoj životni poziv.

Zajednica se godišnjom obnovom potpunog predanja Isusu po Mariji stavljaju potpuno pod vodstvo i zaštitu Nebeske Majke. U srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu sestre se oblikuju i rastu u predanju cijeloga života Gospodinu.

MEĐUGORJE PORUKE KRALJICE MIRA

„Dragi čitatelji i Gospini prijatelji, preporučujemo vam ovu knjižicu. Ona ne sadrži ni novu objavu ni novo evanđelje. Njezino čitanje vodit će vas i upućivati na Isusa Krista, što je Gospina želja i smisao njezina dolaska k nama.“

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Medjugorje.

ŽIVOT NA „VAGI“

FRA SVETOŽAR
KRALJEVIĆ

Na prvi pogled tema sadnje „duvana“ u Hercegovini nema nikakve veze s temama koje ovaj časopis prati i o kojima piše. Ali ustvari „duvan“ je bitni dio povijesti ljudi Međugorja kao i ljudi iz čitave Hercegovine. Rijetke obitelji u Hercegovini nisu se bavile uzgojem „duvana“. Mnogima „duvan“ je bio glavni izvor godišnjih primanja. Od novca kojega su dobivali za „duvan“ ljudi su kupovali brašno, sol, odjeću i sve što je potrebno za djecu koja su išla u školu. Zanimljivo je da su obitelji vidjelaca osim obitelji Mirjane koja je živjela u Sarajevu i Ivanke koja je živjela u Mostaru uzgajali „duvan“ i od njega živjeli. Primjećujete da u tekstu imamo riječ „duvan“, a ne duhan. „Duvan“ je riječ koju su ljudi u Hercegovini redovito upotrebljavali, a rijetko se mogla čuti riječ duhan.

Dok sam živio u Hercegovini pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća nije mi bila poznata ni jedna obitelj koja se nije bavila uzgojem „duvana“. U sve dane, 365 dana u godini, „duvan“ je bio zanimanje svih ljudi koje sam poznao. I mi djeca i odrasli svakoga dana nešto smo oko „duvana“ radili. Ako je i

bio neki trenutak kada nismo o duhanu radili onda smo zabrinuto razmišljali: hoće li kiša ili neće, hoće li nas uhvatiti ili ne će, hoćemo li dobro proći na vagi ili nećemo i tako svakoga dana.

Godišnji ciklus s „duvanom“ počinje s prikupljanjem „duvanskoga“ sjemena. Napominjem da je sjemenka „duvana“ gotovo mikroskopski malena. U vrijeme dok je hladno, u veljači, pripre-

mljeno „duvansko“ sjeme stavlja se u čarapu. Uvijek vlažna drži se u toplome prostoru da proklija. Prokljalo sjemenje sije se u rasod. Rasod, tako smo ga zvali, jest 6 do 8 kvadrata posebno pripremljene zemlje, uokvirana plotom ili kamenom, oko pola metra u visinu. Za hladna vremena rasod smo noću pokrivali da ga mraz ne uništi. Prokljalo sjeme u rasodu izrasta u „duvanske“ sadnice od 10 do 15 cm. U isto vrijeme priprema se zemlja gdje će „duvan“ biti zasađen. Pripremu zemlje, najteži dio posla, mogli su raditi samo odrasli i snažni muškarci. U ovo vrijeme nitko, naglašavam nitko, nije imao traktor niti frezu, niti bilo kakav drugi stroj za obradu zemlje. Vrlo rijetki imali su plug s konjima. Dakle zemlju je trebalo ručno kopati dubokim kopom, za dvije motike. Na taj način zemlja postaje rahla i spremna. „Duvan“ u rasodu već je spreman za sadnje. Jedna po jedna male stabljike sade se u pripremljenu zemlju.

U Hercegovini nemamo velikih zemljanih površina. Na naše njive može stati tek 1000 do 5000 struka „duvana“. Prvih nekoliko dana svaku zasađenu biljku treba zalijevati da bi se primila i počela rasti. Određeni postotak sadnica ne uspijeva zaživjeti. Sadnice koje se nisu primile prosiđivali smo s novim sadnicama. Još dok su biljke malene „duvan“ treba okopati. To znači manjom motikom svaku biljku koja nije „duvan“ se treba ukloniti. Primiče se prvo branje. U vrijeme prvoga branja dolazi još jedan važni dio posla kojega sam nevoljko često morao i sam raditi. Kada naraste „duvanski“ cvat sa svake stabljike treba ukloniti da biljka uzaludno ne troši snagu. Jedino cvat ostaje na desetak biljaka za sjeme za

sljedeću sadnju. Otac kad je god išao brati cvat redovito meni je naredio da i ja idem brati s njime. Bunio sam se, nećkao, ali u toj mojoj velikoj nevolji ništa mi nije moglo pomoći. Morao sam ići kad god je otac naredio. Dijete je moralo stjecati radne navike. Grad je bio stalna prijetnja i znao ga je nanijeti teške štete. Radi grada monopolac je posebno dolazio i određivao gradobetinu. Gradobetina je smanjeni broj kilograma „duvana“ koji seljak mora donijeti na vagu i naknada za štetu od grada.

U godišnjem ciklusu uzgoja „duvana“ postojao je posebno važan dan kojega smo očekivali s nadom, zebnjom i strahom. Državni službenik monopolac, u ime države određivao je koliko kilograma „duvana“ seljak mora predati na vagu, kako smo to zvali. Kod nas monopolac je bio Luka Sesar – Kotlić, rodom iz Podvričica, moga sela, a živio je u Lištici, danas Široki Brijeg. Monopolca selo je redovito dočekivalo sa strahopoštovanjem, obilatim ručkom i dobrom čašicom. Sjećam se jedanput Luka govori da može do u kilogram procijeniti koliko će duvana biti kad se sve sabere i osuši. Dakle postojala je opasnost da monopolac bude veoma strog, da upiše maksimalni broj kilograma koje morate donijeti na vagu i da za obitelj ne ostane ništa, čak ni za osobnu upotrebu, a

kamo li za prodaju ili poklon prijatelju. Redovito pušač treba oko 10 kg suhoga „duvana“ godišnje. Luka je bio veoma uvidavan. Pitao je koliko nas u kući puši. Kazali smo da nas ima troje iako je ustvari samo Otac pušio. „Duvan“ je često služio kao najljepši poklon kojega seljak može nekome darovati. Kilogram „duvana“, ili pola kilograma ili kutija „duvana“ svatko

je rado želio primiti. Sjećam se moja pokojna mama Blagica zbog problema sa srcem išla je u Lišticu kod liječnika, plemenitog čovjeka Jure Grubišića „Jurusine“. Običavala je ponijeti malo „duvana“ za dar dobromu Doktoru. U velikom siromaštvu „duvan“ je bio dar kojega je siromah mogao s ponosom darovati. Novaca nismo imali pa smo redovinu za našu župu davali najčešće u „duvanu“. Zato je bilo poželjno da što više „duvana“ ostane za obitelj. Najkorisniji je bio onaj dio što smo ga mogli prodati na crnom tržištu jer tako moglo se dobiti daleko više novaca nego na vagi. Monopolac dolazi na svaku njivu i broji stabljike. „Duvan“ se sadio geometrijski vrlo pravilno sa razmakom od pola metra stabljika od stabljike. Dovoljno je redove izbrojati u dva pravca i pomnožiti. Domaćin je morao postaviti propisanu

tablu na svaku njivu. Monopolac na tablu upisuje broj sadnica i broj kilograma koji s te njive mora ići na vagu. Tabla ostaje dokle god je „duvan“ na njivi. Kad se sabere broj kilograma napisan na svim njivama koje pripadaju jednoj obitelji dobiva se broj kilograma koje treba donijeti na vagu. Vrlo bi opasno bilo imati neprijavljenu njivu. Svako selo imalo je nekoga tko je bio zadužen UDBI, tajnoj državnoj službi, prijaviti bilo kakve sumnjive, ilegalne aktivnosti. Neregistrirana njiva duvana vrlo brzo bila bi prijavljena.

Sezona branja „duvana“ dolazi kad je najvruće i traje oko tri mjeseca. Branje se obavlja u rane jutarnje sate, prije sunca. Beru se samo donji, zreli listovi koji se prepoznaju po blijedo žutoj boji lista. Kad zrije list gubi intenzivnu zelenu boju. Sjećam se jedanput kad sam došao iz Splita, iz sjemeništa, ujutro sljedećega dana ustao sam se oko 8:30. Primjećujem da su otac i majka već davno pobrali „duvan“ i donijeli ga u hlad ispod velikoga oraha pokraj kuće. Gledam ih kako nižu. Divio sam se njihovom radu i osjetio sam tihi stid i žalost što se nisam ranije ustao i pomogao im. Zanimljivo, da ustvari nikada nisam brao „duvan“. To je uvijek netko drugi radio. Trebalo je točno znati koje listove brati i koje ostaviti za sljedeće branje. Nakon branja slijedi nizanje. U pripremi za nizanje treba sve ubrane listove razvrstati po veličini. Mali s malima, srednji sa srednjima i veliki s velikima. Nizati list po list, na veliku duvanjsku iglu posebno napravljenu za tu svrhu. Nanizanu iglu treba snizati (to je bila riječ) na konapu (konac). I sve tako dok se ne napuni čitavi „vinac duvana“ spreman za sušenje. Imali smo posebno pripremljene motke na koju se vinac privezuje. Motka sa vincom zelenoga duvana nosi se i postavlja na serdene, grede postavljene jedna naspram druge na kojima su postavljene „vinci“ zelenoga „duvana“ dok se suše. Na serdenima „vinci“ se suše onoliko vremena koliko je potrebno, zavisi od broja sunčanih dana. Duvan se mora u potpunosti osušiti. U vrijeme sušenja postoji stalna opasnost „da okrene“ kiša. Vinci se ne smiju stopiti. Ako bi vidjeli da se sprema kiša vince se hitno mora unijeti u kuću. Kuća mora uvijek biti spremna da se u nju sklone „vinci“. Sjećam se jedanput oko ponoći mama zove, moraju se „vinci“ unositi. Velika bi bila šteta da se „vinci“ stope. „Duvan“ kišom namočen sav odlazi u „buđu“. Nekada smo imali po stotinu vinaca pred kućom koji se suše, koje je trebalo unijeti u kuću. Tek kasnije, sedamdesetih godina, imali smo najlon folije kojima smo vince pokrivali. Kad se sušenja završi „duvan“ se skida s motaka i unosi u kuću. U kući dolazi postupak patkanja. U Kočerinu „patkanje“ je tehnička riječ, a fra Jozo Zovko

Foto: Arhiv ICMM

kaže da se to kod njih na Uzarićima nazivalo „demećenje“. „Patkanje“ smo obavljali u dugim večernjim satima, pri svijetlu lampe. Patkanje je išlo ovako. Omećali (ovlašteni) savitljiv, nelomljiv „duvan“ snizuje se s konape. Listove se razvrstava po veličini i po kakvoći. Manji ide s manjim, veći s većim, boja s bojom. Uzima se list po list. Pojedinačno svaki list preko koljena rukama treba ispraviti, upeglati i složiti u patke. Patka se napravi od desetak tako upeglanih listova iste veličine i iste kvalitete. Patka se veže komadićem lepuške (list koji obavlja plod kukuruza). Svaki list mora biti u pravilno složenim patkama. Patke se slažu u denjke. Jedan denjak napravi se od nekoliko stotina pataka. Denjak može biti težak do 50 kg. Na vagi „procinitelj“ će detaljno pregledati denjak i svaku čekiju u njemu i sve zapisati. Čekije su pojedine kategorije „duvana“ od kojih je denjak složen.

Čitavo selo priprema se i dogovara kako odvesti „duvan“ na vagu. Gonili smo „duvan“ na Janjinu magaretu, jer nismo imali svoga ni konja ni magare. Ponekada „duvan“ iz sela vozio je na konjskim kolima Mate Suton Ivkić. Sjećam se, otac odlazi na vagu. Dijete to nikada neće zaboraviti. Sata u kući nismo imali ali pretpostavljam da je pošao oko 3:00 sata ujutro. Morao je poći veoma rano da bi na vrijeme stigao. Trebalo je najmanje 5 sati da se dođe do dogane u Lištici. Žao mi je što nikada nisam osobno vidio kako se sve događalo na vagi. Na vagi „procinitelj“ je najvažnija osoba. Ljudi su znali pitati: Kod koga si vaga? Kod nekih „procinitelja“ ljudi su radije išli, a kod nekih nikada ne bi željeli doći. Ali nije se moglo birati. „Procinitelj“ pregleda „duvan“ i stavlja ga u klasu od 1 do 5. Svaka klasa imala je A i B. Buđa je bila izvan ovih kategorija, zadnja i najlošija. Najbolja je bila Prva A, a najlošija peta B i buđa. Sjećam se pokojni otac znao je reći: Imali smo samo 10 kila prve A. Kazivao nam je koliko je bilo druge, treće itd. Nažalost ponekada je bilo i buđe. Za taj „duvan“ ništa se nije moglo dobiti. Buđa je kako se sjećam ipak bila priznata u kile. Znam da je najveća prijetnja bila da loši „duvan“ kojega je netko donio možda ne će biti upisan u kile. To znači ako si dužan dovesti na vagu 200 kg „duvana“ i ako je dio „duvana“ kojega si doveo proglašen veoma lošim, lošiji nego buđa, onda postoji opasnost da taj „duvan“ ne

će čak biti „upisan u kile“, ne će se priznati za ispunjenje kvote od 200 kg koju je monopolac napisao kao obvezu. Kada „duvan“ ne prođe dobro na vagi, Otac dolazi kući šutljiv i tužan. Jedanput pokojni Sričko – moj otac došao je kući pješke veoma kasno u noći. Nije mogao platiti ni autobusnu kartu do kuće. Pričao mi je Ante Kraljević da je udovica pokojna Kata Piplaćova dobila samo jedan „bili“ dinar. Ništa nije mogla kupiti za svojih četvero malodobne djece. Država je održavala sustav koji je seljake ucjenjivao i pljačkao; davala im je da ostanu na životu ali nikada dosta da imaju dovoljno za život i da budu sretni u takvome životu. Redovito imali smo tri vage: prva vaga, druga vaga i treća vaga. „Duvan“ koji je najprije pripremljen ide u prvoj vagi itd.

Foto: Arhiv ICMM

Mi smo „sadili“ (tako se kaže) oko 5 iljada. Prosječno na tisuću struka dobiva se oko 40 kilograma suhoga „duvana“. Redovito monopolac Luka nama je pisao oko 200 kila za vagu. Ostajalo bi nam manje od 20 kg za pušenje za Oca, poklon i nekoliko kilograma za prodaju. Sjećam se kako su ljudi dolazili i kupovali naš „duvan“. Kod kuće za svaki kilogram moglo se dobiti 2 do 4 puta više novca nego što je država davala. A ljudi koji su nosili u udaljene krajeve gdje se duvan ne proizvodi dobivali su za jedan kilogram i po 10 puta više novca. Govorilo se da država proizvođaču daje manje od 2% od konačne vrijednosti „duvana“ koji se prodaje u cigaretama. Država je u potpunosti kontrolirala proizvodnju, otkup, cijenu i prodaju „duvana“. Ipak u tom strogo kontroliranom svijetu nešto „duvana“ ljudi su uspijevali nešto „duvana“ ostaviti i s time nešto

bolje zaraditi za obitelj. Ljude koji su na leđima nosili duvan nazivali smo „duvandžije“ ili šverceri. To su siromašni ljudi iz Hercegovine koji su prodajom „duvana“ „na crno“ prehranjivali obitelj. Nažalost kroz stoljeća država Hercegovačkom čovjeku nije bila prijatelj, nije bila spremna toga čovjeka podržati i pomoći mu da može dobro živjeti od svoga teškoga rada. Država je u Osmanlijskom, Austrougarskom, Staro-jugoslavenskom i u novo-jugoslavenskom-komunističkom poretku, a izgleda i u ovome najnovijem vremenu, ovo pišem u godini 2021. nepravednim monopolom neprijateljski se odnosila prema težaku koji teškim radom u Hercegovini kuša živjeti.

Ovako je bilo nošenjem „duvana“. Siromašan čovjek „uprti na leđa“ dvadesetak kilograma „duvana“, a oni snažniji i više i ide „uzbrdo“. Uzbrdo znači prema Bosni, prolazeći uz brda i planine koji mu stoje na putu. Ide pješke, mukotrpno, uz rizik i žrtvu. Ide kroz bespuća do udaljenih mjesta prodajući „duvan“ u krajevima gdje se „duvan“ ne uzgaja. Išlo se noću. Danju se krije i odmara, jer bi danju na otvorenom bio lako uočljiv miliciji. Nakon prodaje, škrtu zaradu donosi kući. Ljudi su običavali reći: „Na leđima ranim dicu.“ Paralelno dok su se ljudi borili za kruh svagdašnji noseći „duvan“ država je vodila rat protiv švercera. Organizirala je doušnike i specijalnu policiju (filanci) koja je imala ovlasti pucati pa i ubiti. Žrtve i mukotran život ovih ljudi često su zaboravljeni i nisu dovoljno opisani ni u povijesti, niti u literaturi, niti u filmovima. Stari su običavali reći: Slabo me služi pamćenje. Sve nas ponekada slabo služi pamćenje. Neka spomen na patnje ovih ljudi makar malo od zaborava otrgne i sačuva ova priča o „duvanu“ i „duvandžijama“. Sjećam se da sam kao malo dijete zamišljao kako ću i ja kad narastem „ići uzbrdo“. Ipak, u moje vrijeme takav život je nestao.

U ta teška vremena siromašni ljudi bili su prisiljeni boriti se za preživljavanje. „Na vagi“, „duvan“ je bio slabo plaćen. Proizvođač je više bio ucijenjeni rob nego partner državi. Ljudi su se ponekada „s vage“ vraćali bez ičega.

Hercegovački „duvan“ bio je cijenjen. Zato su ga pušači uz pomoć švercera rado kupovali i pušenje im

je bilo neusporedivo jeftinije. Netko je pričao da je Staljin pušio hercegovački „duvan“. Vjerujem da su mu „duvan“ mogli donijeti diplomati i državnici. Hercegovački „duvandžije“ ipak do Staljina nisu stizali. Ali su redovito dolazili do visokih partijskih službenika u Mostaru i u Sarajevu.

Milicajac iz bivšega komunističkog režima ovako priča: Dobio sam zadatak ići na put kojim „duvandžije“ iz Hercegovine izlaze prema Bugojnu. Kolega i ja s jednog brežuljka imali smo dobar pogled na obližnju šumu i proplanak odakle „duvandžije“ izlaze i idu prema Bugojnu. Nakon nekoliko sati čekanja vidimo čovjeka kako ide prema nama. Bio je sasvim blizu kad nas je ugledao i nije mogao bježati. Na naše iznenađenje prilazi još bliže, dolazi k nama, skida ruksak i sjeda na njega. Miran kao da se ništa ne događa. Pozdravlja nas i vadi kruh i slaninu i kaže: „Evo, ljudi, iman kruva i slanine. Podilit ćemo koliko ima. Duvan mi ne ćete jamiti. Morete priko mene mrtva. Imam šestero dce i ako dođem kući bez ičega, dica će umrit od gladi.“ Kazao nam je ime i odakle je. Mi smo, priča dalje policajac, čovjeka saslušali i znali smo da je iskreno mislio što je rekao. Riječ mu nismo kazali niti smo mu „duvan“ oduzeli. Odatle smo pošli, svatko svojim putem. Po službi milicajci trebali su „duvan“ oduzeti, nesretnika kazniti što bi bilo tragično.

Moje daleko sjećanje vodi me negdje prema godini 1956. U večernje sate brat Stipe kazuje mi da je milicija „potrala švercere“ na cesti iznad kuće. Noć je već bila došla. Do malo iz mraka, iz Martinovića ograde koja je blizu naše kuće javlja se čovjek, tiho i oprezno pita: Mali, vidiš li igdje miliciju?! Gledao sam okolo, pogledao sam prema cesti, pogledao sam u svim pravcima i Tiho sam kazao da miliciju nigdje ne vidim. Čovjek nestade u šumi.

Priča o Ivanu Miličeviću dolazi iz Dobretića kod Jajca, negdje oko 1960 godine. Ivan s drugovima nosio je „duvan“, vjerujemo iz Hercegovine. Grupa je došla do Dobretića pokraj Jajca gdje su ih je milicija potjerala. U jednom tragičnom trenutku kad je bilo očito da ih neće moći uhvatiti jedan od milicajaca kamenom je ubio Ivana Miličevića. Dobri ljudi Dobretića okupili su se, na svome groblju iskopali grob i Ivana sahranili. Tražio sam ali nisam našao nikakav trag

odakle iz Hercegovine Ivan Miličević dolazi. Ako bi netko tko čita ove retke nešto znao o Ivanu molim neka javi. Priču meni je prenio mladi fratar fra Franjo Vuk iz Zagreba, rođen u Dobretićima.

Nažalost bilo je puno tragičnih i žalosnih događaja i teških stradanja. Još i danas u sjećanju ljudi živa je priča o pogibiji braće Ante i Mate Roso iz Vitine, Mate Sušac iz Grljevića, zet Antin i Matin. Dok su nosili „duvan“, njih je ubio zloglasni Josip Svatoš i njegovi žandari. Svatoš i njegovi ljudi nemilosrdno su hvatali, mučili i ubijali siromašne ljude koji su se uz neizrecivu žrtvu, rizik i napor trudili ostati na životu. Grupa mladića odlučila je pravdu uzeti u svoje ruke, kad već država ne uspijeva zaštititi siromašne ljude. Jure Rezo, Andrija Dumančić – Babić, Ante Zlomisljić – Aleksić i Pero Zlomisljić – Žuce pošli su duvandžijskom stazom prema Bugojnu, sačekali da ih Bratoš dočeka i zarobi. Dok ih je provodio prema zatvoru oni su po pripremljenom planu usmrtili Josipa Svatoša i njegove žandare.

Narod Kočerina sjeća se šestorice mladića koji su nestali u Kupresu u snijegu godine 1926. Njihova smrznuta tjelesa nađena su tek u proljeće kad se snijeg otopio. O svemu mi je pričala unuka jednoga od njih. Njeni otac nije zapamtio svoga oca. Pokojni prof. Jozo Kraljević ispričao je interesantnu priču o „duvandžijama“ iz sela Rujan. Godine 1954. „uzbrdo“ (izraz kojim se kaže da je netko „odnio duvan“) Krenuli su Iko Martinov, Ante Brkin, Petar Ambrožin i Mate Šimunov.

U grupi je bila i Dragica Suton Jojanova, mlada sirota djevojka s nepunih 18 godina. Njeni Otac Jojan ubijen je u vrijeme kad su pobijeni Širokobriješki fratri. Partizani su na prolazu kroz Rujan ubili Jojana i još nekoliko ljudi. Dragica je imala stariju bolesnu sestru i mlađeg brata. Negdje u blizini Cerovih Dolaca potjerala ih milicija. Dragica je odmah „bacila“ i pobjegla. „Baciti“ je tehnički termin. Vilanac (filanac) otkrije čovjeka švercera i trči za njim da ga uhvati. Čovjek „baca“ „duvan“ i bježi. I Petar, stariji čovjek, također je „bacio“. Trojica snažnih momka uspjeli su pobjeći s „duvanom“. Da je netko od njih uhvaćen, osim gubitka „duvana“, morao bi kazati imena ostalih i svi bi išli u zatvor. Siromašna Dragica novcem od

Foto: Arhiv ICMM

„duvana“ namjeravala je nabaviti najpotrebnije za kuću. Trebala je bolesnoj sestri nabaviti lijekove, sebi „misne cipale“ i nešto „misne“ odjeće. Nažalost morala je nastaviti jesti bez soli ići u crkvu u starim izderanim opancima, gotovo bosa. Bolesna sestra ubrzo je umrla.

Ruža Bešlić rođ. Čorluka (1927) priča o svom bratu i njegovu društvu. Aleksa Begić, Jozo Čorluka (Ružin brat) i Mirko Čorluka – Poštar u zimi godine 1952. nosili su „duvan“. Planirali su stići u Konj Dolac prije mraka, ali već satima izgubljeni u planini lutaju. Smračilo se, snijeg na zemlji i hladno. Davno su već trebali biti u selu. U sablasno praznoj planini nigdje sela! Crne slutnje i strah razdiru njihove misli. Aleksa moli da im u smrti Bog bude milosrdan. Jozo i Mirko plaču i zovu u pomoć. Odjedanput, ne baš daleko, na prozoru jedne kuće pojavi se svjetlo. Do malo bili su u toploj kući obitelji Karačić sa Širokog Brijega koji su i te godine zimovali u Konj Docu. Iz duboke, hladne i tamne noći Blago Karačić čuo njihove vapaje. Iznio fenjer na prozor i dozivao. Gospodar neba i zemlje, života i smrti poslušao je one koji su bili u nevolji. Blago pali svjetlo. Izgubljeni nalaze put.

Slijedeću informaciju o „duvandžijama“ dobio sam od dr. prof. Ivice Šarca. Tragediji koja je zadesila hercegovačke švercere „duvanom“ dogodila se kod Bune, nedaleko od Mostara, uvečer 5. prosinca 1932. Iz Brotinja njih 17 ponijelo „duvan“ i krenulo prema Bosni. Prvo morali su lađom prijeći Neretvu. Mosta nije bilo. Nema mjesečine a svjetlo se ne smije paliti da ih ne otkriju. Lađar Nikola Blažević sa svojim 18-godišnjim sinom Petrom povezao je najprije devetoricu. Nije bilo moguće povesti sve odjedanput. Kada su stigli do sredine rijeke, podigli su se žestoki valovi i lađu prevrnuli. Spasio se samo Mate Rozić. U vojsci služio mornaricu i znao je plivati. Stradali deseterica ljudi: Ivan Primorac (18 godina), Lovro Primorac (20 godina), Paško Primorac (22 godine), Ivan Primorac (20 godina) Jure Rozić (25 godina), Ante Marincić (27 godina) svi iz Čitluka, Mijo Raspudić iz Lipna (21 godina), Mijo Medić iz Hamzića (22 godine), Nikola Blažević, lađar (53 godine), Petar Blažević, lađarev sin (18 godina), obojica iz Bune. Na obali čekali da se prevezu i tako preživjeli: Stojan Rozić, Ilija Rozić, Andrija Primorac, Šimun Primorac, svi iz Čitluka i Mate Čatić iz Blatnice. Za dvojicu „duvandžija“ imena nisu ustanovljena. Danima iza nesreće Neretva je postupno izbacivala tijela utopljenika i njihove ruksake.

Prof. Ivan Alilović piše: „Tragedija švercera na Neretvi duboko je i bolno odjeknula u cijeloj Hercegovini, i u čitavoj domovini, ali nije mogla probuditi uspavale savjesti tadanjih vlastodržaca. Ostala je kao spomen na jedno teško razdoblje u Hercegovini, kada su ljudi u borbi za opstanak bili izloženi strašnoj pogibelji.“

O ŽIVOTU JEDNOG FRATRA

Sedam desetljeća života u Americi slavi fra Pavao Maslač, čovjek koji svoju obitelj nije vidio 23 godine. Otac je na Radio Vatikanu doznao da mu je sin zaređen za svećenika. Život mu počeo u kolovozu 1937. Dijete u istočnoj Hercegovini bezbrižnog djetinjstva ne znajući kakav ga život čeka i gdje će ga odvesti. Ni njegovi snovi nisu to mogli predvidjeti, a vjerojatno ni najgore noćne more. Već kada je imao 4,5 godina počeo je Pavin put putnika, beskućnika, svjetskog hodočasnika od mjesta do mjesta.

WASHINGTON D.C. – KENNEDYJEVA INAUGURACIJA
Nakon toga odlazi negdje u kolovozu u Washington D.C. na daljnji studij filozofije i teologije. Studirao je na Holy Name Collegeu sljedeće četiri godine. Tu mu bijaše dosta lijepo iskustvo. Lijepo za ono vrijeme i onaj kontekst života.

“Danas nikome ne bih preporučio da to prolazi. Sjećam se vrlo dobro da su nam dopustili 1961. godine ići na inauguraciju predsjednika Kennedyja. Nama je to bilo kao da idemo u nebo. Nismo bili daleko od postolja gdje je Kennedy dao prisegu. Vidio sam ga jako dobro.”

Kao studenti tih godina odlazili su redovito u bolnice, zatvore, sirotišta... Televiziju su rijetko gledali, novine nikako. Svi su, kaže fra Pavo, prema njemu bili dobri. Preko ljeta opet su išli na Sveučilište St. Bonaventure.

Na studiju u Washington D.C.-u boravio je od 1958. do 1962. Na 17. dan ožujka 1962. postao je svećenik. Ređenje je održano u franjevačkom samostanu Kustodije Svete zemlje. Za svećenika ga je zaređio Apostolski nuncij u Americi, Egidio Vagnozzi. Tog dana zaređeno je njih 30 za svećenika. Fra Pavo bio je jedini Hrvat. Sjeća se da je došlo nekoliko hrvatskih franjevaca na ređenje. Ostao je u Washingtonu do lipnja iste godine. Onda su ga poslali u Steelton, Pennsylvania. Tamo je slavio prvu svetu misu.

“Bilo je lijepo s narodom tamo. Tjedan dana poslije slavio sam misu u crkvi Srca Isusova u Chicagu!”

Kustos i kustodijjsko vijeće odlučili su da ide za pomoćnika fra Mironu Lasiću u župu Srca Isusova u južnom Chicagu.

FRA JOZO GRBEŠ

“Tu počinje moj pastoralni rad u srpnju 1962.

i tu sam ostao do 1964. Počela se graditi crkva. Bilo je to vrlo uzbud-

ljivo. Stalno se nešto događalo. Ja sam se najviše družio s mladima. Pokrenuli smo nogometnu momčad. To je tada bio big deal. Mnoga djeca na osnovu toga dobila su stipendije. To je bila naša najjača župa tog vremena. S nama je živio i fra Gracijan Raspudić. Ja sam bio mladi svećenik. Slušao sam. Međutim, gotovo sam zaboravio hrvatski jezik. Nisam mogao propovijedati hrvatski. Posljednjih 11 godina uglavnom je bilo sve engleski. Bilo mi je teško. Morao sam učiti hrvatski. Opet iznova. I had difficult time then! Sam sam učio, slušao druge, čitao, razgovarao s ljudima. Jezik je dolazio polako, kao da se vraćao. Dugo mi je trebalo da se oslobodim javno govoriti i propovijedati na hrvatskom jeziku. Čitao sam propovijedi. Mislim da je to bilo siromašno. U međuvremenu, obitelj je doznala da sam postao svećenik. Slušali su Radio Vatikan i tako doznali da sam postao svećenik i da sam imao prvu misu.”

U južnom Chicagu ostaje do 1964. godine kada ga Zajednica raspoređuje u hrvatsku župu Srca Isusova u gradu Milwaukeeju. Tu ostaje do 1970. U to vrijeme tri je godine pomoćnik fra Ferdi Skoki te fra Častimiru Majiću isto toliko. Bila mu je to draga župa. Bio je to novi život opet. Većina ljudi su Volksdeutsche, dobri katolici i dobri Hrvati. Bijaše vrlo lijepo surađivati s njima.

PRVI ODLAZAK U DOMOVINU I SUSRET S OBITELJI

“U tom razdoblju prvi put odlazim u Hrvatsku. Bijaše to ljeto godine 1968. Prvi put se vraćam nakon 23 godine. Išao sam na put s fra Markom Kozinom. Sletio sam u Zagreb. Iz Zagreba sam autobusom odmah otišao do Ljubljance, u dom gdje sam rođen. Tada prvi put susrećem obitelj nakon gotovo četvrt stoljeća. Prvi put susrećem oca kojeg se mogu sjećati. Prvi put u životu susrećem braću Ivana, Stojana i Danu. Oni su rođeni nakon mog odlaska, a sada su već bili odrasli (20, 18 i 14 godina). Svi smo plakali. Opet zajedno. Razgovor je trajao dugo. Otac je bio većinom šutljiv. Puno pitanja, puno toga ispričati gdje smo i što smo sve preživjeli. Otac je bio tih, ali duboko sretan. Zaklao je tele. Sin mu se vratio. Fešta. Emocija puno. Sreće još više! Bilo je to za mene snažno emo-

tivno iskustvo. Slabo sam poznao svoje roditelje. Moje dvije sestre bile su male kada sam otišao u samostan. Dolaskom u Hercegovinu bolje sam upoznao svoju obitelj i njezin način života te položaj hrvatskog naroda i franjevaca u komunizmu. Sve mi je to pomoglo bolje razumjeti Hrvate u Americi i Kanadi koji su našli svoj novi život izvan domovine. Tada je dolazila UDBA ispitivati me gdje radim, što radim. Stalno su nam bili za petama. Bili su vrlo neugodni. Htjeli me pridobiti za sebe.

Znali su o nama franjevcima sve! O našem radu, o našim zajednicama... Roditelji su se opet bojali što će biti sa mnom, što će meni učiniti. Bojali su se također što će učiniti njima i ostaloj djeci. Uvijek su bila dvojica udbaša na razgovorima. Razgovori su trajali po nekoliko sati. Oni su znali da sam ja stigao i kada sam stigao. Kada ja nisam pristajao na suradnju, prijetili su mojoj obitelji. Ali nisam se dao. Bio sam tamo četiri tjedna. Kad sam polazio, opet je bilo jako teško. Opet rastanak. Opet nismo znali hoćemo li se ikada više vidjeti. Rastanak mučan, ali ipak s nadom za ponovne susrete! Fra Marko Kozina također je prvi put vidio svoje. Iskustvo slično mome. Njega je također UDBA ispitivala i prijetila. Nakon mjesec dana preko oceana opet natrag, drugi put u Ameriku. Bilo je vrijeme traženja uspomena. Slikao sam tada sve što sam mogao s onim starim aparatom od 16 mm.”

Godine 1970. Franjevačka kustodija šalje ga za župnika u St. Louis. Nova zajednica, novi grad... Nikada nije ni bio u tom mjestu.

“Bilo je lijepo. Bila je miješana zajednica: hrvatsko-engleska. Tamo sam dosta radio s lokalnom zajednicom. Bio sam uključen u razne pothvate da se taj dio grada proglašuje povijesnim dijelom. I to se dogodilo. Sve u svemu, bilo je aktivno i lijepo vrijeme.”

Drugi put fra Pavo odlazi u domovinu 1971. godine. Bilo je malo lakše zbog hrvatskog proljeća. Proveo je najviše vremena opet s obitelji, malo bolje upoznao fratre i obišao provinciju. Brat Stojan stiže u Ameriku 1973. Prvo dolazi k njemu u St. Louis. Ostaje živjeti u Americi. Stojan je jedini član fra Pavine obitelji na ovom kontinentu. U St. Louisu ostaje do 1976. godine kada postaje župnikom sv. Jeronima u Chicagu.

“Svaka župa/zajednica nosila je svoju ljepotu i svoje probleme. Dosta

dobro sam se uklapao. Gledao sam raditi skladno s ljudima, na duhovnom i socijalnom polju. Uvijek sam volio da ljudi budu uključeni u rad i odluke zajednice, da shvate da je to njihova zajednica i da ona služi njima, da to ne pripada svećeniku ni nekome drugome, nego upravo njima, da su tu doma! Tu sam radio s pomoćnicima fra Slavkom Soldom i fra Leonom Galićem. Bili smo tada aktivni u politici tražeći hrvatsku slobodu. Mislim da sam tu najviše nastradao. Politika uvijek ima visoku cijenu. Župa je bila kompleksna i vrlo aktivna. Posljednji put oca sam vidio 1979. godine. Preminuo je 14. svibnja 1983. Radio je. Odmorio se kratko. Sjeo i umro. Blaženo i tiho. Išao sam ocu na sprovod. Kasnio sam, ali sam ipak stigao na groblje pokopati oca. On je imao težak život, no bijaše dobar čovjek!”

Godine 1979. kratko boravi u Beaver Fallsu u Pennsylvaniji. Tražio je malo odmora. Tu je ostao tri mjeseca. Nakon odlaska fra Eugena Petrovića, fra Pavo imenovan je župnikom u Ambridgeu, Pennsylvania, od jeseni 1979. do ljeta 1982. godine.

“Uvijek sam bio u velikim gradovima, pa nekako nisam volio ići u to malo mjesto (15-ak tisuća ljudi), ali sam brzo zavolio te ljude. Ubrzo sam mnoge znao, a oni su se svi znali. Bilo mi je lijepo. Iskustvo malog mjesta bijaše zanimljivo i čak privlačno.”

U ljeto 1982. godine vraća se u Chicagu. Zajednica ga imenuje gvardijanom franjevačkog samostana sv. Ante. Ostaje gvardijan tri godine.

“Bilo mi je lijepo s fratrima tih godina. Bilo je tada dosta starijih fratara. Puno razgovora. Tada sam preuzeo upravu hrvatske franjevačke tiskare.”

Tiskaru je vodio sve do kraja njezina rada 2008. godine. To je bio zanimljiv posao, iako težak, ali učinjeno je puno dobrog posla, tiskan je ogroman broj dobrih knjiga, časopisa, radilo se dosta s hrvatskim zajednicama, obiteljima i pojedincima.

KUSTOS HRVATSKIH FRANJEVACA

U ljeto 1985. braća ga biraju za kustosa Hrvatske franjevačke kustodije. Kustos je u tri mandata, kroz devet godina službe, do 1994.

“Te godine bile su vrlo lijepe, zahtjevne, ali i teške. Rješavati proble-

me zajednica i braće franjevaca ne bijaše uvijek jednostavno. Bijaše to vrijeme problema Norvala u Kanadi i ostalih problema. Vrijeme nastanka hrvatske države.”

Godine 1987. fra Pavo slavi 25. godišnjicu svećeništva u Hrvatskoj župi sv. Jeronima u Chicagu. Propovijedao je fra Josip Abramović. Godine 1988. tijekom redovitog sastanka franjevačkih provincijala i kustosa engleskih govornih zemalja, fra Pavo osobno se susreće s Ivanom Pavlom II. u njegovoj kapelici u Vatikanu. Godine 1991. Hrvatska katolička zajednica traži da bude njihov duhovnik za cijelu zajednicu. Fra Pavo pristaje i ostaje na toj službi sve do kraja rada Zajednice, do 2006. godine. Godine 1994. bio je kratko opet gvardijan godinu dana u samostanu sv. Ante kada već 1995. odlazi za župnika u Župu Srca Isusova u Chicagu. Pet godina ostaje u južnom Chicagu. Većinu vremena provodi s fra Markom Kozinom u toj zajednici. Godine 1998. tijekom proglašenja blaženim Alojzija kardinala Stepinca fra Pavo osobno se susreće s Ivanom Pavlom II. u Mariji Bistrici. Godine 1999. fra Pavo odlikovan je od predsjednika Franje Tuđmana Redom Danice Hrvatske. Godine 2002. slavi 40. godišnjicu svećeništva u Hrvatskoj župi Srca Isusova u Milwaukeeju. Od 2000. sljedećih 13 godina provodi opet kao župnik u Milwaukeeju s tim da je 2010. ponovno biran za kustosa Hrvatske franjevačke kustodije. Godine 2012. godine slavi 50. godišnjicu svećeništva u Hrvatskoj župi Srca Isusova u Milwaukeeju. Propovijedao je fra Jozo Grbeš. Iste godine ovu obljetnicu slavi s obitelji i prijateljima na Stjepan Križu. Sljedeće godine, 2013., postaje župnikom na još jednoj hrvatskoj župi u Chicagu, župi Bl. A. Stepinca. Služio je, dakle, u sve tri hrvatske župe u Chicagu. Tamo ostaje do svog umirovljenja, svibnja 2017. godine, kada mu je ugrađena mehanička pumpa za srce koja mu omogućuje život.

Danas, gledajući život unatrag u miru franjevačkog samostana u Chicagu, fra Pavo kaže: “Kada gledam cijeli život unatrag, onda jasnije vidim put na kojem je stalno bila Božja ruka. Usporko svim nevoljama dovela me da shvatim da sve to ima veliki smisao. Ljubav je ključna, bez nje je čovjek sam. Bez nje ne može živjeti normalan život. Tako je i s domovinom. Sve patnje su mi ljubav prema domovini učinile još dubljom.”

Kada o Hrvatskoj razmišlja, onda kaže: “Želja mi je da u Hrvatskoj imamo dobre vođe koji su svjesni ljubavi mnogih naraštaja prema domovini kako bi podigli narod i darovali mu dostojanstvo življenja. Ja vjerujem i molim i volio bi kada bi Hrvatska postala primjer drugim zemljama i narodima. S toliko blaga i bogatstva može pružiti puno. To je moguće. Naučio sam da ništa nije nemoguće u životu kada je čovjek vjeran idealima i Bogu s kojim stoljećima putuje.”

Pismo o ljudskoj SEKSUALNOSTI

Nakon što je tzv. Njemački sinodalni put usvojio zaključke glede ljudske spolnosti te izokrenuo katoličko poimanje seksualnosti i braka, nakon što je nakon usvajanja zaključaka toga „puta“ u Njemačkoj u pojedinim biskupijama uvelike uvedena praksa tzv. „blagoslova“ istospolnih partnerstava pod „duginim bojama“, Skandinavska biskupska konferencija izdala je krajem ožujka svoje pismo o Ljudskoj spolnosti u kome biskupi zastupaju tradicionalno učenje Crkve o ljudskoj spolnosti. Pismo je pročitano svim vjernicima na Petu korizmu nedjelju, kad se ove godine čitalo Evanđelje o Lazarovu uskrsnuću – što je dobar povod progovoriti i o ljudskom tijelu. Smatrali smo korisnim donijeti to pismo i svojim čitateljima u cijelosti jer su i neki „stožernici“ (kardinali) u Crkvi stali u obranu homoseksualnih veza što je protivno tisućljetnom nauku Crkve koji se oslanja na Sveto pismo i predaju te stavove crkvenoga učiteljstva.

PASTORALNO PISMO NORDIJSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Danas, na Petu korizmu nedjelju, čitamo Evanđelje o Lazarovu uskrsnuću. Taj snažni tekst nudi nam još jedan podsjetnik na Božju skrb za ljudsko tijelo – na ulogu koju tijelo ima u iscjeljenju i otkupljenju čovječanstva. Ove nedjelje Nordijska biskupska konferencija objavljuje Pismo o ljudskoj seksualnosti. Nadamo se da bi ovo pismo moglo poslužiti kao konstruktivan doprinos raspravi

u kojoj ima mnogo zbuđenosti, mnogo tjeskobe. Pozivamo vas da ga pročitate i podijelite.

Draga braćo i sestre, četrdeset dana korizme podsjeća nas na četrdeset dana Kristova posta u pustinji. Ali to nije sve. U povijesti spasenja razdoblja od četrdeset dana označavaju faze u Božjem djelu otkupljenja koje traje do danas. Prva takva intervencija dogodila se u Nojino doba. Vidjevši razaranje koje je čovjek učinio (Post 6,5), Gospodin je podvrgnuo zemlju pročišćavajućem krštenju. „Kiša je padala na zemlju četrdeset dana i četrdeset noći“ (Post 7,12). Rezultat je bio novi početak.

Kad su se Noa i njegova obitelj vratili u opran, okupan svijet, Bog je sklopio svoj prvi savez sa svakim tijelom. Obećao je da nikada više ne će potopom uništiti Zemlju. Od čovječanstva je tražio pravdu: da poštuju Boga, da grade mir, da budu plodni. Pozvani smo živjeti sretno i blaženo na zemlji, nalaziti radost jedni u drugima. Naš potencijal je čudesan sve dok se sjećamo tko smo: 'jer je Bog načinio čovjeka na svoju sliku i priliku' (Post 9,6). Pozvani smo ozbiljiti tu sliku životnim izborima koje donosimo. Kako bi potvrdio svoj savez, Bog je postavio znak na nebu: „Evo ja sklapam svoj savez s vama i s vašim potomstvom poslije vas i sa svim živim stvorovima što su s vama... Dugu svoju stavljam u oblak da zalogom bude savezu između mene i zemlje“ Kad duga bude u oblacima, pogledat ću je i sjetiti se vječnoga Saveza između Boga i svakog živog bića i svakoga tijela što je na zemlji (Post 9,13.16).

Taj zavjetni znak, duga, u naše se vrijeme smatra simbolom pokreta koji je istodobno politički i kulturni. Prepoznajemo sve što je plemenito u težnjama toga pokreta. Mi s njima dijelimo iste osjećaje u onoj mjeri u kojoj oni govore o dostojanstvu svih ljudskih bića i njihovoj čežnji da budu zapaženi. Crkva također osuđuje nepravednu diskriminaciju bilo koje vrste na temelju spola ili orijentacije. Međutim, izjavljujemo da se ne slažemo kada pokret iznosi pogled na ljudsku prirodu koji apstrahira od utjelovljenog integriteta osobnosti, kao da je fizički spol slučajan. I prosvjeduemo kada se takvo stajalište nameće djeci, kao da to nije nekakva smjela

Crkva također osuđuje nepravednu diskriminaciju bilo koje vrste na temelju spola ili orijentacije. Međutim, izjavljujemo da se ne slažemo kada pokret iznosi pogled na ljudsku prirodu koji apstrahira od utjelovljenog integriteta osobnosti, kao da je fizički spol slučajan. I prosvjeduemo kada se takvo stajalište nameće djeci, kao da to nije nekakva smjela hipoteza nego dokazana istina, kad se nameće maloljetnicima kao težak teret samoodređenja za koji nisu spremni.

hipoteza nego dokazana istina, kad se nameće maloljetnicima kao težak teret samoodređenja za koji nisu spremni. Zanimljivo je: naše društvo koje je intenzivno svjesno tijela zapravo olako shvaća tijelo, odbijajući ga vidjeti kao znamen čovjekova identiteta, pretpostavljajući da je jedino jastvo posljedica i produkt subjektivne samopercepcije, kao da mi stvaramo sami sebe na svoju vlastitu sliku i priliku.

Kad ispovijedamo da nas je Bog stvorio na svoju sliku, slika se ne odnosi samo na dušu. I na tajanstven način ona se nalazi i u našem tijelu. Za nas kršćane tijelo je bitno svojstvo našoj osobnosti. Vjerujemo u uskrsnuće tijela. Naravno, 'svi ćemo se promijeniti' (1 Kor 15,51). Kakva će naša tijela biti u vječnosti još ne možemo ni predočiti niti zamisliti. Ali vjerujemo na temelju autoriteta Biblije, utemeljena na tradiciji, da je jedinstvo duha, duše i tijela stvoreno da traje zauvijek. U vječnosti ćemo biti prepoznatljivi kao ono što jesmo sada, ali sukobi koji još uvijek sprječavaju skladno odvijanje našeg istinskog ja bit će u vječnosti riješeni.

„Milošću Božjom jesam to što jesam“ (1 Kor 15,10). Sveti Pavao se morao boriti sam sa sobom da bi izrekao tu izjavu u vjeri. Dakle, često to moramo činiti i mi. Svjesni smo svega što još nismo; fokusiramo se na darove koje nismo primili, na

BOŽJA SLIKA U LJUDSKOJ NARAVI OČITUJE SE U KOMPLEMENTARNOSTI MUŠKOGA I ŽENSKOG. MUŠKARAC I ŽENA STVORENI SU JEDNO ZA DRUGO: ZAPOVIJED PLODNOSTI OVISI O TOJ UZAJAMNOSTI, POSVEĆENOJ U BRAČNOM JEDINSTVU. U SVETOM PISMU BRAK MUŠKARCA I ŽENE POSTAJE SLIKA BOŽJEG ZAJEDNIŠTVA S ČOVJEČANSTVOM KOJE ĆE BITI U POTPUNOSTI DOVRŠENO NA JANJETOVOJ SVADBENOJ GOZBI NA KRAJU POVIJESTI (OTK 19,6 SL.).

SADA SE MIJENJAJU POJMOVI O TOME ŠTO ZNAČI BITI LJUDSKO, PA TAKO I SEKSUALNO BIĆE. ONO ŠTO SE DANAS UZIMA ZDRAVO ZA GOTOVO SUTRA MOŽE BITI ODBAČENO. SVATKO TKO ULAŽE MNOGO U PROLAZNE TEORIJE RISKIRA BITI UŽASNO POVRIJEĐEN. TREBAJU NAM DUBOKI KORIJENI. POKUŠAJMO, DAKLE, USVOJITI TEMELJNA NAČELA KRŠĆANSKE ANTROPOLOGIJE DOK PRIJATELJSKI, S POŠTOVANJEM, PRUŽAMO RUKU PREMA ONIMA KOJI SE ZBOG NJIHH OSJEĆAJU OTUĐENIMA. DUŽNI SMO GOSPODINU, SEBI I SVOMU SVIJETU POLAGATI RAČUN O TOME U ŠTO VJERUJEMO I ZAŠTO VJERUJEMO DA JE TO ISTINA.

naklonost ili prihvaćanje te afirmaciju koja nam nedostaje u životu. Te nas stvari žaloste. Želimo ih kompenzirati. Ponekad je to shvatljivo. Često je to uzaludno. Put do samoprihvatanja prolazi kroz angažman s onim što je stvarno. Stvarnost naših života obuhvaća naše proturječnosti i rane. Biblija i životi svetaca pokazuju da naše rane mogu, Božjom milošću, postati vrela ozdravljenja za nas same i za druge.

Božja slika u ljudskoj naravi očituje se u komplementarnosti muškoga i ženskoga. Muškarac i žena stvoreni su jedno za drugo: zapovijed plodnosti ovisi o toj uzajamnosti, posvećenju u bračnom jedinstvu. U Svetom pismu brak muškarca i žene postaje slika Božjeg zajedništva s čovječanstvom koje će biti u potpunosti dovršeno na Janjetoj svadbenoj gozbi na kraju povijesti (Otk 19,6 sl.). To ne znači da je takvo

jedinstvo za nas lako ili bezbolno. Nekima se to čini nemogućom opcijom. Na osobnijoj razini stavlja nas pred izazove integracija muških i ženskih značajki našega karaktera. Crkva to prepoznaje. Ona želi zagrliti i osokoliti sve koji prolaze kroz nevolje.

Kao vaši biskupi ističemo sljedeće: Tu smo za sve i da pratimo sve. Čežnja za ljubavlju i potraga za seksualnom cjelovitošću intimno dotiču sva ljudska bića. Na tom smo području ranjivi. Na putu prema cjelovitosti potrebno je strpljenje te radost na svakom koraku kojim kročimo naprijed. Kvantni skok se događa, na primjer, u odmaku od promiskuiteta do bračne vjernosti, bez obzira odgovara li odnos u vjernosti u potpunosti objektivnom poretku sakramentalno blagoslovljene bračne zajednice. Svaka potraga za integritetom je vrijedna poštovanja, zaslužuje ohrabrenje. Rast u mudrosti i vrlini je organski. To se događa stupnjevito. U isto vrijeme, da bi rast bio plodan, mora ići prema cilju. Naše poslanje i zadaća kao biskupa jest ukazivati na miroljubivi, životvorni put Kristovih zapovijedi, koji je na početku uzak, ali kako napredujemo, on je sve širi. Iznevjerili bismo vas kad bismo nudili manje; nismo bili zaređeni da propovijedamo svoje sitne poglede i ideje.

U gostoljubivom zajedništvu Crkve ima mjesta za sve. Crkva je, kaže jedan drevni tekst, 'milost Božja koja se spušta na čovječanstvo'. To milosrđe nikoga ne isključuje. Ali postavlja visoki ideal. Ideal je zapisan

u zapovijedima koje nam pomažu da izrastemo iz preuskih predodžbi o sebi. Pozvani smo postati nove žene i muškarci. U svima nama postoje elementi kaosa koje treba urediti. Sakramentalna pričest pretpostavlja dosljedno življeni pristanak na uvjete saveza zapečaćena u Kristovoj Krvi. Može se dogoditi da katolik zbog okolnosti na neko vrijeme ne može primiti sakramente. On ili ona ne prestaju stoga biti članom Crkve. Iskustvo unutarnjeg egzila prihvaćena u vjeri može dovesti do dubljeg osjećaja pripadnosti Crkvi. Iskustva egzila nerijetko poprimaju u Svetom pismu upravo takav obrat. Svatko od nas mora proći putem egzodusa, ali ne hodimo sami.

I u vremenima kušnje okružuje nas znamen prvoga Božjeg saveza. Poziva nas da tražimo smisao svoga postojanja ne u dječijima dugine svjetlosti, već u božanskom izvoru puna, raskošna spektra koji je od Boga te nas poziva da budemo bogoliki, slični Bogu. Kao učenici Kristovi, koji je Božja slika (Kol 1,15), ne možemo svesti dugin znak na nešto manje od životvornog ugovora između Stvoritelja i stvorenja. Bog nam je podario 'velika i dragocjena obećanja, tako da po njima možemo imati udjela u božanskoj naravi' (2 Pt 1,4). Božja slika utisnuta u naše biće poziva nas na posvećenje u Kristu. Svaki prikaz ljudske želje koji postavlja ljestvicu nižu od te neprikladan je s kršćanskog gledišta.

Sada se mijenjaju pojmovi o tome što znači biti ljudsko, pa tako i seksualno biće. Ono što se danas uzima

zdravo za gotovo sutra može biti odbačeno. Svatko tko ulaže mnogo u prolazne teorije riskira biti užasno povrijeđen. Trebaju nam duboki korijeni. Pokušajmo, dakle, usvojiti temeljna načela kršćanske antropologije dok prijateljski, s poštovanjem, pružamo ruku prema onima koji se zbog njih osjećaju otuđenima. Dužni smo Gospodinu, sebi i svomu svijetu polagati račun o tome u što vjerujemo i zašto vjerujemo da je to istina.

Mnogi su zbunjeni tradicionalnim kršćanskim učenjem o seksualnosti. Takvima nudimo riječ prijateljskog savjeta. Prvo: pokušajte se upoznati s Kristovim pozivom i obećanjem, bolje ga upoznati kroz Sveto pismo i molitvu, kroz liturgiju i proučavanje cjelovita nauka Crkve, a ne samo komadića napabirčenih tu i tamo. Sudjelujte u životu Crkve. Horizont pitanja s kojima ste krenuli bit će tako prošireni, isto tako i vaš um i srce. Drugo, razmotrite ograničenja čisto sekularnog diskursa glede seksualnosti. Treba ga obogatiti. Trebaju nam adekvatni termini da govorimo o tim važnim stvarima. Imat ćemo dragocjen doprinos ako obnovimo sakramentalnu narav spolnosti u Božjem planu, ljepotu kršćanske čistoće i radost prijateljstva, što nam omogućuje vidjeti da se velika, oslobađajuća intimnost može pronaći i u neseksualnim odnosima.

Smisao crkvenog nauka nije ograničiti ljubav nego je omogućiti. Na kraju svog Proslava naš Katekizam Katoličke Crkve iz 1992. ponavlja odlomak iz Rimskog katekizma iz 1566.: „Sva bit nauka i poučavanja mora smjerati k ljubavi koja nema kraja. Doista, bilo da se izlaže ono što treba vjerovati, ili nadati se ili činiti, uvijek i u svemu treba isticati ljubav našega Gospodina, da se shvati kako svi čini savršene kršćanske krjeposti mogu izvirati samo iz ljubavi i da im je ljubav konačni cilj“.

Tom je ljubavlju stvoren svijet, oblikovana naša narav. Ta se ljubav očitovala u Kristovu primjeru, nauku, spasonosnoj mucu i smrti. Ona je potvrđena u njegovu slavnom uskrsnuću koje ćemo s radošću slaviti tijekom pedeset dana Uskrsa. Neka naša katolička zajednica, tako mnogolika i šarolika, svjedoči u istini tu ljubav.

+ Czeslaw Kozon, København — predsjednik
+ Anders Cardinal Arborelius OCD, Stockholm
+ Peter Bürcher, Em. Reykjavik
+ Bernt Eidsvig CanReg, Oslo
+ Berislav Grgić, Tromsø
+ P Marco Pasinato, Ap. Adm. Helsinki
+ David Tencer OFMCap, Reykjavik
+ Erik Varden OCSO, Trondheim

Prijevod s engleskog - fra Tomislav Pervan

U gostoljubivom zajedništvu Crkve ima mjesta za sve. Crkva je, kaže jedan drevni tekst, 'milost Božja koja se spušta na čovječanstvo'. To milosrđe nikoga ne isključuje. Ali postavlja visoki ideal. Ideal je zapisan u zapovijedima koje nam pomažu da izrastemo iz preuskih predodžbi o sebi. Pozvani smo postati nove žene i muškarci. U svima nama postoje elementi kaosa koje treba urediti.

Napokon! – mogli bismo uzviknuti kad dočita-mo zbirku ovih dokumenata koji su široj javnosti u ovome obliku i ovako cjelovito bili nedostupni a sabrani su ovdje na jednom mjestu. Dakle, napokon – audiatur et altera pars! Neka se čuje i druga strana. Napokon se član dviju biskupskih komisija dr. fra Ivan Dugandžić, onodobno učitelj novaka na Humcu, a neko vrijeme i provincijski definator, pa potom od 1985. i duhovni pomoćnik u Međugorju, osmjelio izići u javnost s nama nepoznatim dokumentima. Kako je autor već u osmom desetljeću, zakoračio je u 78. godinu života, te kako je više od polovice članova prvih dviju Komisija u kojima je sudjelovao već s onu stranu, u vječnosti, zacijelo je htio otkriti (re-velare) i objaviti dio svoje pismohrane koji se tiče upravo međugorskoga fenomena te ponuditi čitateljima na prosudbu. (dr. fra Tomislav Pervan)

INFORMATIVNI
CENTAR MIR
MEĐUGORJE

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

**NORVEŠKI BISKUP VARDEN
O GOVORU O SEKSUALNOSTI**
Erik Varden O.C.S.O,
biskup Katoličke teritorijalne
prelature Trondheim, Norveška

'ISTINA KOJA NAM JE DANA'

U ožujku su biskupi pet nordijskih zemalja izdali pastoralno pismo kojim potvrđuju učenje Katoličke Crkve o ljudskoj seksualnosti. „Ovaj znamen zavjeta, duga, u naše se vrijeme smatra simbolom pokreta koji je istodobno politički i kulturni“, napisali su biskupi. „Međutim, izjavljujemo da se ne slažemo kada pokret iznosi pogled na ljudsku prirodu koji apstrahira od utjelovljenog integriteta osobnosti, kao da je fizički spol slučajan.“

HANNAH BROCKHAUS

Biskup Erik Varden iz Trondheima u Norveškoj govorio je za CNA o ulozi biskupa i zašto se Nordijska biskupska konferencija odlučila objaviti pismo o seksualnosti i transrodnosti upravo u ovom trenutku.

„Očito je da je tema bila pod našim radarima već dugo vremena, kao što je bila na mnogim radarima“, rekao je Varden putem telefonskog poziva prošlog tjedna. „Bilo nam je jasno koliko je važno reći nešto konstruktivno.“

Biskupi su o tom pitanju raspravljali na sastanku u jesen 2022., a jedan je član konferencije napisao nacrt pisma o kojem se raspravljalo na njihovoj skupštini u ožujku.

„Uglavnom smo se slagali oko toga što smo htjeli reći i kako smo to htjeli reći“, rekao je. „Što se tiče bitnoga, mislim da smo se u potpunosti složili.“

Rekao je da je pastirsko pismo napisano za ljude u njihovim biskupijama.

„Ali pretpostavljam da je to dio cijele ove sinodalne dinamike“, dodao je. „Poanta je da se čuje svačiji glas. Osjećali smo da imamo nešto što želimo i što trebamo pridonijeti tekućoj raspravi.“

Primijetio je da je u raspravama o rodu i seksualnosti „sve subjektivizirano“ i usredotočeno na pojedinačne narative, priče i rane ljudi – nudeći ideju kako svatko „ima svoju istinu“.

taj polog vjere koji je golem i prostran te upoznati ljude s bogatstvom sadržanim u njemu.“

GOVORITI I IZNOSITI ISTINU

Pastoralno pismo biskupa čitano je na misama vikenda 25. i 26. ožujka u katoličkim crkvama u Švedskoj, Norveškoj, Finskoj, Danskoj i na Islandu.

Varden je rekao da su biskupi bili iznenađeni rasponom zanimanja koje je pismo izazvalo.

„Pismo je duže od prosječne homilije, pa je to za vjernike bilo malo korizmeno mrtvljenje“ čitati ga na misi, rekao je. „Ali oni su to vrlo ljubazno prihvatili.“

Rekao je da su pitanja o seksualnosti ovih dana svima na pameti, posebice s obzirom na njihovu učestalu rasprostranjenost u medijima. Sastavni dio prihvata pisma bio je u nama „osjećaj olakšanja što možemo razgovarati o tome“.

„Dio naše želje bio je stvoriti ozračje u kojem ćemo o tome razgovarati bez polemike“, objasnio je. Rasprava, dodao je, mora biti „utemeljena na vjeri, Svetom pismu, kristologiji“, proučavanju osobe Isusa Krista.

„S kršćanske točke gledišta, antropologija odvojena od kristologije šepa i nepotpuna je. A kada Crkva govori o tim pitanjima, ona treba govoriti iz onoga što je njezina posebna riznica zrenja i uvida, a to je kristocentrični uvid“.

„Teško je o tome govoriti, zato treba vježbati“, podvukao je.

„Postoji duhovni motiv pogodnog vremena i važno je pokušati pronaći pravi trenutak i vrijeme“, savjetovao je biskup, pitajući također na taktičnost.

Također je rekao da govor treba biti ukorijenjen u tome što znači biti čovjek i što znači biti Crkva.

„Naše vrijeme pokušava izolirati tu temu i raspravljati o njoj 'u oblaku'. To na kraju postaje i komplicirano i ograničavajuće. Kao što ističemo u pismu, čisto sekularno gledište na seksualnost nužno je drukčije i bitno se razlikuje od kršćanskog gledišta jer je riječ o vrlo, vrlo različitim shvaćanjima o tome što znači biti živ i što znači biti čovjek.“

„Moramo biti u isto vrijeme pronicljivi i nježni, osjetljivi. To je ravnoteža kojoj treba težiti“, rekao je.

ŠTO JE SLJEDEĆE?

Varden je rekao da su se prilikom objave pisma biskupi nadali da će ono biti katalizator za daljnju raspravu u obiteljima, grupama i župama.

„Mnogo će ovisiti o lokalnim inicijativama“, rekao je. „Postoji stanoviti rizik da pastoralna pisma biskupa nisu ono što će ljudi čitati tijekom godine“.

U biskupiji Trondheim Varden je poticao svoje svećenike i katehete da uključe sadržaj pisma u svoje propovijedanje, poučavanje i rad s mladima.

Varden će također ponuditi seriju tjednih epizoda *podcasta* od pet do deset minuta na engleskom jeziku o seksualnosti i drugim temama. Bit će dostupni putem *online streaminga* nakon Uskrsa.

Rekao je da će se vratiti na tu temu također i u nekim drugim svojim predavanjima i katehezama.

Biskup će ovog ljeta također objaviti knjigu o srodnim temama te „navesti implikacije onoga što su biskupi rekli“.

„Upoznao sam neku večer grupu studenata; sjedili smo za stolom razgovarajući o čistoći, o svim stvarima, i jednostavno je sjajno moći to učiniti na način koji nije čisto propisan, nego je u biti vjera – i bazirano na teologiji te utemeljeno na stvarnim pitanjima i zbiljskim složenostima“ rekao je.

Katolici moraju govoriti o ovoj temi „jednostavno zato što je temeljna, fundamentalna“.

Preveo i priredio
fra Tomislav Pervan

„Ono što smo željeli razjasniti je jednostavno da ovo pismo ne odašiljemo kao osam pojedinaca koji su se oko nečega dogovorili i onda odlučili obznaniti to svijetu“, objasnio je, „već da smo dobili zadaću službe poučavanja, a ta se služba ne sastoji u iznošenju vlastitih mišljenja, već u poučavanju i tumačenju što je jasnije moguće istine koja nam je predana“.

„Pojam pologa vjere vrlo je dubok u kršćanskom razumijevanju predaje, tradicije. To je iznimno koristan podsjetnik na to što je biskupova zadaća, a to je naime čuvati

Premda crkveno učenje o seksualnosti nije uvijek lako iznijeti, Varden je rekao kako se nada da će ljudi o tome ipak razgovarati za blagdanskim stolom.

„To je još jedna jako važna stvar“, rekao je, „da o tim stvarima razgovaramo međugeneracijski. Različite generacije govore različitim jezicima, ali kada je riječ o pitanjima seksualnosti, kada dođe do velike kulturalne promjene, postoji rizik da govorimo jedni mimo drugih.“

Rekao je da biskupi ne mogu prisiljavati ljude na te razgovore, ali ih mogu pozvati.

Procjenjuje se da će Crkve u Njemačkoj ostati bez trećine nekretnina

Katolička Crkva i Evangelička Crkva u Njemačkoj trebale bi se u idućih četrdeset godina odreći trećine svojih nekretnina, objavio je u utorak 2. svibnja list „Hannoversche Allgemeine Zeitung“ procjenu crkvenih stručnjaka.

Katoličke dijeceze i evangeličke zemaljske crkve do 2060. izgubile bi oko 40 tisuća nekretnina, većinom župnih kuća ali i crkava, piše list. Dio njih bit će srušen, ukoliko se na njih ne primijene propisi o zaštiti spomenika.

„Hannoversche Allgemeine Zeitung“ poziva se u svome tekstu na zajednički dokument Saveza njemačkih dijeceza (Verband der Diözesen Deutschlands – VDD) i Evangeličke Crkve u Njemačkoj (Evangelische Kirche in Deutschland (EKD) i tvrdi kako je razlog odricanju od nekretnina neprestano smanjenje broja članova u Crkvama.

Procjenjuje se da je od devedesetih godina 20. stoljeća u Njemačkoj desakralizirano 1 200 crkava, a 278 njih je srušeno. Taj bi se broj u idućim desetljećima mogao znatno povećati ako služba za zaštitu spomenika bude otežavala njihovu prenamjenu u stambeni prostor ili kulturna okupljališta. Prema dokumentu, od 42 tisuće katoličkih i evangeličkih sakralnih građevina u Njemačkoj, oko 80 posto su zaštićeni spomenici kulture.

List navodi mišljenja nadležnih u službama za zaštitu spomenika, koji poručuju kako bi mnoge vrijedne crkvene građevine trebale opstati kao spomenici kulture.

U Beču peticija za imenovanje parka po Ivanu Pavlu II.

„Udruga za potporu sjećanja na Ivana Pavla II.“ u Beču pokrenula je peticiju za preimenovanje bečkog Dunavskog parka u Park Ivana Pavla II.

Udruga poziva pobornike inicijative na potpisivanje peticije na mrežnoj adresi www.johannes-paul-ii.at, na kojoj se mogu preuzeti i liste za skupljanje potpisa, kao i potpisati odgovarajuće otvoreno pismo bečkim gradskim vlastima.

Peticija je pokrenuta kao odgovor na odbijanje bečkog gradskog odbora za imenovanje ulica da se jedna prometnica u gradu imenuje po svetom Ivanu Pavlu II. Zahtjev je odbijen s obrazloženjem da nije bilo moguće utvrditi odgovarajuće mjesto koje bi se nazvalo po pokojnom papi. Pokretač inicijative i predsjednik

udruge Jan Ledóchowski izjavio je pak kako je „potpuno nerazumljivo da u Beču još nema prometnice nazvane po papi Ivanu Pavlu II.“ Ledóchowski je ujedno član Austrijske pučke stranke (ÖVP), glasnogovornik kršćanskih demokrata u njezinoj bečkoj organizaciji i predsjednik „Platforme kršćanska demokracija“ (Plattform Christdemokratie). Važno je pronaći „dostojnu“ adresu kojom bi se podsjećalo na svetoga papu, rekao je Ledóchowski, dodajući kako je Dunavski park idealan za to, jer je Ivan Pavao II. ondje pred 40. godina slavio misu s 300 000 vjernika. „Njegova je poruka doprla do ljudi u svim narodima, kulturama i religijama na cijelome svijetu. Bio je glas mira i pomirenja“, napisali su pokretači peticije. „Kao borac za slobodu ljudi i kulturu života“, Ivan Pavao II. neprestano je pozivao na poštivanje ljudskih prava, piše u tekstu peticije.

Oaklandska biskupija u stečaju zbog brojnih odštetnih tužbi

Oaklandska biskupija, opterećena stotinama tužbi za odštetu zbog zlostavljanja, u ponedjeljak 8. svibnja 2023. službeno je podnijela zahtjev za stečaj. Oaklandski biskup Michael Charles Barber izjavio kako se nakon temeljitih savjetovanja i molitava odlučio na taj korak. Postupak u skladu s „11. poglavljem“ je najbolji put da bi se s jedne strane postigao pravičan ishod za žrtve zlostavljanja, a s druge strane osigurale temeljne aktivnosti biskupije, pojasnio je. U Sjedinjenim Američkim Državama postoje dvije mogućnosti provedbe stečajnog postupka, nazvane po dvama različitim poglavljima stečajnog zakona. Sukladno 7. poglavlju cilj postupka je likvidacija, dok 11. poglavlje predviđa sanacijski postupak pod sudskim nadzorom. Prema priopćenju biskupije, više od 330 tužbi odnose se na događaje iz 1960-ih, 70-ih i 80-ih godina. „Važno je da preuzmemo odgovornost za počinjenu štetu

da bismo svi mogli krenuti dalje i onima koji su još živi pružiti određeni mir“, rekao je mons. Barber. „Nažalost, bol uzrokovana ovim užasnim grijesima, bez obzira kada su se dogodili, mnogima nikada ne će proći, zbog čega nudimo podršku živućima i molimo se za njihovo daljnje ozdravljenje“, poručio je. Biskup je obećao da će unatoč stečaju katoličke škole u Oaklandskoj biskupiji i dalje djelovati bez ograničenja, a zajamčena je i isplata plaća zaposlenicima u Crkvi. Međutim, zbog visokih iznosa tužbenih zahtjeva, potrebno je preurediti financijske izvore. Biskup je zamolio vjernike, njih oko 550 tisuća u 82 župe, da budu pripravnici na bolne promjene. Među ostalim, morat će se zatvoriti mnoge crkvene ustanove.

Val tužbi omogućen je zakonom koji je na snazi u Kaliforniji od 2019., kojim je ukinuta zastara u slučaju seksualnog zlostavljanja djece. Druge dvije biskupije u Kaliforniji, San Diego i Sacramento, također su najavile da bi mogle biti primorane idućih mjeseci otići u stečaj.

Na sljedećoj Sinodi pravo glasa imaju i laikinje i laici

Na sinodama u Vatikanu, žene i muškarci koji nisu svećenici, redovnice ili redovnici ubuduće će također moći konzultirati i glasovati na ravnopravnoj osnovi. Najavili su to u srijedu 26. travnja u Vatikanu kardinali Mario Grech i Jean-Claude Hollerich, odgovorni za aktualnu svjetsku Sinodu.

Do sada su pravo glasa na redovnim sastancima u Rimu imali samo biskupi i poglavari redovničkih zajednica. Katoličke laike moglo se konzultirati samo kao savjetnike (slušače). Ubuduće će na svjetskim sinodama moći sudjelovati do 80 ne-biskupa, od toga pet redovnica i petorica redovnika. Najmanje polovica od preostalih 70 ne-biskupa trebaju biti žene. Izričit je to zahtjev, uz onaj da se „osnaži“ prisutnost mladih. Predstavljajući izmjene, kardinali Hollerich i Grech istaknuli su da će unatoč ovim novostima Sinoda ostati biskupska sinoda u kanonskom smislu. „Na taj način biskupska posebnost sinodalne skupštine nije narušena, nego čak potvrđena“, ističe Glavno tajništvo Sinode.

Konkretnije, članove koji nisu biskupi imenuje Papa s popisa od 140 ljudi koje utvrde Biskupske konferencije i Sinode patrijarha istočnih katoličkih crkava. Kao što je spomenuto, traži se da polovica budu žene i da se cijene mladi: „Jer naš je svijet takav“, primijetila su dvojica kardinala. Pri izboru valja voditi računa o općoj kulturi, „razboritosti“, ali i o poznavanju i sudjelovanju u sinodskom procesu.

Biskupska sinoda je tijelo u kojem svjetski kolegij biskupa daje savjete papi. Ustanovio ju je papa Pavao VI. 1965. godine. Skupštine mogu dvotrećinskom većinom donositi rezolucije koje Papa može, ali ne mora, usvojiti u tzv. posinodskom pismu kao obvezujuću crkvenu doktrinu. Glasovanje biskupa i laika stoga nije obvezujuće te ima savjetodavni karakter. To se primjerice pokazalo na Sinodi o Amazoniji 2019.: suprotno nedvosmislenom glasovanju biskupske skupštine, Papa je privremeno odgodio njihov savjet o ređenju oženjenih muškaraca, takozvani „viri probati“.

Sinodske skupštine planirane za listopad 2023. i 2024. baviti će se temom sinodalnosti. Papa Franjo više je puta jasno dao do znanja da ubuduće želi da cijela Crkva, uključujući nezaređene katolike, sudjeluje u raspravama i odlukama Sinode.

Trapisti nakon gotovo stotinu godina napuštaju Austriju

Redovnici trapisti, koji su 1925. uselili u bivši cistercijski samostan Engelszell an der Donau u Gornjoj Austriji i bili zaslužni za njegov novi procvat, sada nakon gotovo stotinu godina zbog dobre strukture i nedostatka podmlatka napuštaju taj samostan.

Kako su priopćili predstavnici mjesnih redovničkih zajednica, četvorica preostalih redovnika trapista uskoro će napustiti samostan Engelszell, nakon što je njihova zajednica u proteklom stoljeću ondje imala značajan utjecaj u dušobrižništvu, ali i u turizmu. Glavni opat dom Bernardus Peeters osobnim je pismom obavijestio biskupa Linza Manfreda Scheuera i predsjednika Austrijske redovničke zajednice nadopata Korbiniana Birnbachera o skorašnjem napuštanju samostana.

O. Korbinian Birnbacher na to je reagirao slijedećom izjavom: „Zahvaljujem redovničkoj braći trapistima na njihovu djelovanju u posljednjih sto godina. Odgovornima u redovničkoj zajednici hvala na trudu i priznanje za jasnu odluku, koja sasvim sigurno nije bila laka. Redovnicima želim sve dobro i Božji blagoslov u budućnosti. Austrijska redovnička konferencija i dalje je na raspolaganju trapistima savjetom i djelom svagdje gdje bude potrebna pomoć.“

Kako su priopćili trapisti, u jesen 2022. osnovano je povjerenstvo koje je trebalo odlučiti o sudbini samostana Engelszell, a u travnju 2023. jednoglasno je odlučeno zamoliti poglavare reda za ukidanje samostana i traženje

novog prebivališta za braću redovnike. Točan datum napuštanja samostana još nije poznat, ali ono bi trebalo uslijediti uskoro. Prema informacijama zajednice, traje potraga za dobrim rješenjima za gospodarski dio samostana i namještenike.

Trapisti su 1925. iz Oelenberga u Elzasu došli u Gornju Austriju i preuzeli napušteni samostan Engelszell, u kojemu su od 1293. do 1786. živjeli cisterciti. Samostan je 1939. uzdignut na razinu opatije, ali nedugo nakon toga nacionalsocijalisti su trapistima oduzeli samostan, a četiri njihova člana izgubila su život u koncentracijskom logoru. Trapisti su se međutim vratili 1945., nastavivši voditi dom na nemoćne koji je ondje bio osnovan za vrijeme rata i koji je danas u nadležnosti Caritasa.

Samostan se najvećim dijelom financirao iznajmljivanjem prostorija i prihodima od turizma, uključujući samostanski dućan te tradicionalnom proizvodnjom likera i piva. Trapističko pivo iz male samostanske pivovare pokazalo se kao dobar izvozni proizvod.

Redovnici trapisti, punim nazivom „Red cistercita strožeg opsluživanja“, danas žive u nekoliko samostana u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama. Na hrvatskom govornom području trapisti žive u samostanu Marija Zvijezda kraj Banje Luke u Bosni i Hercegovini. Engelszell je bio jedini trapistički samostan u Austriji.

MILE
MAMIĆ

Riječ, duh i život

„Duh je onaj koji oživljuje... Riječi koje sam vam ja rekao jesu **duh i život.**“ (Iv 6, 63)

Dok je Isus govorio o kruhu života, o euharistiji, darivanju svojega tijela i krvi kao jela i pića za **život** vječni, opazio je da je to njegovim učenicima tvrd govor i da se mnogi sablažnjavaju i napuštaju ga, odlaze od njega. Tada je Isus produbio smisao svojih riječi gornjim citatom. Zatim se obratio Dvanaestorici: „Zar ćete i vi otići?“ (Iv, 6, 67) Na to je odgovorio Šimun Petar: „Gospodine, komu ćemo otići? ... Ti imaš riječi vječnoga života. Mi vjerujemo i znamo da si ti Svetac Božji.“ (Iv 6, 68 i 69)

O RIJEČI RIJEČ

Riječ je jednosložna imenica ženskoga roda. Može nam se učiniti da je dvosložna riječ po načelu *Koliko samoglasnika toliko slogova*, ali *ije* kao ostvaraj staroga jata u hrvatskome je standardnom jeziku uglavnom jednosložan. U sklonidbi prevladava nastavak *-i*. Zato se zove *i-sklonidba*. Kao opća imenica ima množinu. U vezi je s glagolom *reći*. Od imenice *riječ* nastala je izvedenica umanjena *rječica*, uvećanica *rječetina* (obično pogrdno „proste, nepristojne riječi“), zatim izvedenica *rječnik*, *rječotvorje* „tvorba riječi“ itd. *Riječ* obično označuje najmanju jezičnu jedinicu koja ima neko značenje, ali može značiti i neku izreku, poslovicu, govor. Može značiti i „jezik“: *Hrvatska riječ*. Česta je pojava da se jednina upotrebljava umjesto množine (sinegdoha, pars pro toto, dio umjesto cjeline). Stoga nije neobično da se cijela Biblija, Sveto pismo zove *Božja riječ*. Papa Franjo je odredio da treća nedjelja kroz godinu bude *Nedjelja Božje riječi*. Prvi dio mise zove se *služba riječi*. To nije genitiv množine *riječi*, nego jednine. Misli se: *služba Božje riječi*. Božja riječ je snažna, odlučna, utješna, spasonosna, životvorna: može promijeniti naše srce. Prekrasan mi je stih „Božja riječ odzvanja svud, aleluja ...“ iz pjesme *Gospod Bog je s nama sad*. Tin Ujević u pjesmi *Svakidašnja jadikovka* ima stih: O Bože, žeže tvoja riječ.“ To su osjetili mnogi proroci na svojoj koži kad im je došla Božja riječ da nešto teško objave narodu. U Svetom pismo često nalazimo izraz „dođe riječ Božja“ Joni, Jeremiji, Ivanu itd. Zanimljivo je istaknuti da se taj izraz ne pojavljuje u vezi s Isusom. Zašto?

Odgovor ćemo naći u Evanđelju po Luki: „**Duh Gospodnji na meni je jer me pomazao.** Poslao me **da donesem Radosnu vijest siromasima, da navijestim oslobođenje zarobljenicima i vraćanje vida slijepcima, da oslobodim potlačene, da proglasim godinu milosti Gospodnje.**“ (Lk 4, 18 – 20) Taj tekst sa svitka proroka Izaije pružili su u sinagogi u Nazaretu Isusu da ga pročita. Luka dalje bilježi da je Isus nakon toga rekao: „Danas se ovo Pismo, koje ste čuli svojim ušima, ispunilo!“ (Lk 4, 21). Ta, on je utjelovljena vječna RIJEČ. Evanđelist Ivan o toj Riječi govori u prvom poglavlju: „I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama. I mi smo promatrali slavu njegovu, slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine.“ (Iv 1, 14) Sasvim je uobičajeno da se *Riječ* u tom smislu piše velikim početnim slovom. Objavljena Božja riječ piše se obično malim početnim slovom *riječ*. Ne bi bilo neispravno i u tom kontekstu *riječ* napisati velikim početnim slovom jer se objavljena Božja riječ ostvaruje u utjelovljenoj Božjoj Riječi. Tako se piše i *Pismo*, *Pisma* kad se ispušta prva riječ.

O RIJEČI DUH

I *duh* je vrlo zanimljiva riječ. U kršćanskoj antropologiji *duh* je bitna sastavnica čovjekova kao i tijelo, ali ne u smislu dio jer obuhvaća cijeloga čovjeka. On je nositelj svijesti osobe, čovjekova subjektiviteta i identiteta, i kad se sve stanice u tijelu promijene. Često se poistovjećuje s *duša*. Etimolozi upućuju na povezanost riječi *duh*, *dah*, *-dahnuti*, *duša*, *dihati*, *disati*, duhati. Ističu temeljno značenje riječi *duh* „zrak“, „zrak u pokretu“. Ima mnoštvo izvedenica. Opća imenica *duh* ima u hrvatskome standardnom jeziku tzv. dugu i kratku množinu. Duga množina je običnija, stilski neobilježena. Čakavci, kajkavci, pa i mnogi štokavci imaju samo kratku množinu: *duhi*, *duši*. Raspon značenja riječi *duh* vrlo je širok, što možemo vidjeti na Hrvatskome jezičnom portalu, Hrvatskoj enciklopediji i drugdje. Duh, Duh Sveti, Duh Božji je treća božanska osoba presvetoga Trojstva. On je Gospodin i životvorac, kako molimo u Nicejsko-carijgradskom vjerovanju. Najvažniji događaj u povijesti spasenja – utjelovljenje zbio

se je snagom Duha Svetoga: Djevica je začela Sina Božjega. Isus sve čini u Duhu i zajedništvu s Ocem. Duh se očituje na Isusovu krštenju i u svakom njegovu čudu, znamenju i činu. Duh se očituje u činu Isusova uskrsnuća i uzašašća. A na blagdan Duhova ili Pedesetnice Duh Sveti trijumfira. Klonule i razočarane učenike i apostole Duh Sveti vraća u život, potiče da neustrašivo svjedoče što su vidjeli i čuli. Spomenut ćemo tri čudesna djela Duha Svetoga:

Nakon Duhova Petar javno govori istinu i poziva na obraćenje. Nikoga se ne boji. Ne muca. Neuki ribar, vođen Duhom, potkrjepuje svoje tvrdnje Božjom riječi. Njegove su riječi bile popraćene i čudesima što ih je činio snagom Duha Svetoga u ime uskrsloga Isusa Krista.

Dvojica braće na putu u Emaus bili su tužni, razočarani, izgubljeni, bezvoljni. „Stranac“ (uskrsli Isus) im je održao vrhunsku katehezu o Pismima i vratio ih u život. Prepoznali su ga po lomljenju kruha. Ni oni ni uskrsli Gospodin nisu ostali spavati u

Emausu. Zaustavljali su ga „jer večer je“, ali Isus je iščeznuo ispred njihovih očiju, a oni snagom Duha poput glasovitog maratonca trčali su u Jeruzalem javiti braći Radosnu vijest: Krist je uskrsnuo! Vidjeli smo ga! Ognjem Duha Svetoga „srce im je gorjelo“. O svemu tome govore Djela apostolska i na svoj način prekrasna pjesma *Ostani s nama Gospodine*.

Apostoli su prošli Isusovu „trogodišnju školu“. Sveti Pavao, prije Savao nije bio s njima ... Isus je po hitnom postupku na čudesan način zaustavio progonitelja izravnim pitanjem: „Savle, Savle, zašto me progoniš?“ (Dj 22,6). Kristovo poistovjećivanje s progonjenim kršćanima bila je Savlu dragocjena spoznaja. Spoznao je moć i slavu Krista uskrsloga i njegovu povezanost s braćom – mladom (progonjenom) Crkvom. To mu je pomoglo da što bolje shvati euharistiju. Dobio je jasne upute što mu je činiti. Krstio se, postao Pavao. Čudesnom „infuzijom“ dobio je puninu Duha Svetoga i postao najgorljiviji širitelj Radosne vijesti. Vrhunac njegova obraćenja je poistovjećivanje s Kristom: „Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist.“ (Gal 2,20)

Nastavak slijedi

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela,
slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela,
slavna otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19-20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 11 h Sv. mise na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 18 h Sv. mise na hrvatskom
Prijepodne Sv. mise na raznim jezicima
Ispovijed Prijepodne za vrijeme mise
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za ozdravljenje duše i tijela,
slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Ponedjeljak, 15. 05. 2023.

Dj 16,11-15; Ps 149,1-6a.9b; Iv 15,26 – 16,4a

Utorak, 16. 5. 2023.

Dj 16,22-34; Ps 138,1-3.7c-8; Iv 16,5-11

Srijeda, 17. 5. 2023.

Dj 17,15-22 – 18,1; Ps 148,1-2.11-14; Iv 16,12-15

Četvrtak, 18. 5. 2023.

Dj 1,1-11; Ps 47,2-3.6-9; Ef 1,17-23; Mt 28,16-20

UZAŠAŠĆE GOSPODINOVU

Petak, 19. 5. 2023.

Dj 18,9-18; Ps 47,2-7; Iv 16,20-23a

Subota, 20. 5. 2023.

Dj 18,23-28; Ps 47,2-3.8-10; Iv 16,23b-28

Nedjelja, 21. 5. 2023.

Dj 1,12-14; Ps 27,1.4.7-8a; 1 Pt 4,13-16; Iv 17,1-11a

Ponedjeljak, 22. 5. 2023.

Dj 19,1-8; Ps 68,2-7b; Iv 16,29-33

Utorak, 23. 5. 2023.

Dj 20,17-27; Ps 68,10-11.20-21; Iv 17,1-11a

Srijeda, 24. 5. 2023.

Dj 20,28-38; Ps 68,29-30.33-36c; Iv 17,11b-19

Četvrtak, 25. 5. 2023.

Dj 22,30; 23,6-11; Ps 16,1-2a.5.7-11; Iv 17,20-26

Petak, 26. 5. 2023.

Dj 25,13-21; Ps 103,1-2.11-12.19-20ab; Iv 21,15-19

Subota, 27. 5. 2023.

Dj 28,16-20.30-31; Ps 11,4-5.7; Iv 21,20-25

Nedjelja, 28. 5. 2023.

PEDESETNICA. DUHOVI

Dj 2,1-11; Ps 104,1ab.24ac.29bc-31.34; 1 Kor 12,3b-7.12-13; Iv 20,19-23

Ponedjeljak, 29. 5. 2023.

Blažena Djevica Marija Majka Crkve

vl.: Post 3, 9-15.20; Jdt 13, 18b-19; Iv 19,25-27

Utorak, 30. 5. 2023.

Sir 35,1-12; Ps 50,5-8.14.23; Mk 10,28-31

Srijeda, 31. 5. 2023.

POHOD BL. DJEVICE MARIJE

vl.: Sef 3,14-18a (ili: Rim 12,9-16b); Otpj. pj.: Iz 12,2-3.4b-6; Lk 1,39-56

Četvrtak, 1. 6. 2023.

Sir 42, 15-25; Ps 33,2-9; Mk 10,46-52

Petak, 2. 6. 2023.

Sir 44.1.9-14; Ps 149,1-6a.9b; Mk 11,11-25

Subota, 3. 6. 2023.

Bogosluzje kvatri (za posvećenje ljudskog rada i urod zemlje)

Iz Prigodnih i zavjetnih čitanja (str. 119.-130.): 2 Sol 3,6-12.16; Ps 127,1-2; Mt 25,14-30

Nedjelja, 4. 6. 2023.

PRESVETO TROJSTVO

Izl 34,4b-6.8-9; Otpj.pj.: Dn 3,52-56; 2 Kor 13,11-13; Iv 3,16-18

Ponedjeljak, 5. 6. 2023.

Tob 1,1a.2; 2,1-9; Ps 112,1-6; Mk 12,1-12

Utorak, 6. 6. 2023.

Tob 2,10-23; Ps 112,1-2.7b-9; Mk 12,13-17

Srijeda, 7. 6. 2023.

Tob 3,1-11.24-25; Ps 25,2-5ab.6.7bc-9; Mk 12,18-27

Četvrtak, 8. 6. 2023.

PRESVETO TIJELO I KRV KRISTOVA. TIJELOVO

Prnz 8,2-3.14b-16a; Ps 148,12-15.19-20; 1 Kor 10,16-17; Iv 6,51-58

Petak, 9. 6. 2023.

Tob 11,5-17; Ps 146,1b-2.6c-10; Mk 12,35-37

Subota, 10. 6. 2023.

Tob 12,1,5-15.20; Otpj. pj. Tob 13, 2.6.7.8; Mk 12, 38-44

Nedjelja, 11. 6. 2023.

-13

Ponedjeljak, 12. 6. 2023.

2 Kor 1,1-7; Ps 34,2-9; Mt 5,1-12

Utorak, 13. 6. 2023.

Sv. Antun Padovanski, prezbiter i crkveni naučitelj

od dana: 2 Kor 1,18-22; Ps 119,129-133.135; Mt 5,13-16

Srijeda, 14. 6. 2023.

2 Kor 3,4-11; Ps 99,5-9; Mt 5,17-19

Četvrtak, 15. 6. 2023.

M. ČT.: 2 Kor 3,15 – 4,1.3-6; Ps 85,9ab-14; Mt 5,20-26

20
GODINA

20 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24
SATA

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna
Hrvatska **101,5 MHz**

Zagreb, Lika,

Sr. Hrvatska **107,8 MHz**

SATELIT: Europa, Bliski
istok i Afrika- EUTELSAT 16°E

EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM

INTERNETA: www.radio-medjugorje.com

Kako postati podupiratelj?

Jednostavno! Pošaljite nam vaše osobne podatke na podupiratelj@medjugorje.hr i godišnjom članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160 HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku 50 CHF) i postanite dio naše radijske obitelji. Hvala vam od srca!

INFORMATIVNI
CENTAR *MIR*
MEĐUGORJE

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Uredništvo: +387 36 653 580
Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548
Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr
www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja MIR Međugorje djeluje od 1997. godine. Program našeg radija dio je svakodnevnice u Vašim domovima u domovini i inozemstvu, na radnim mjestima... Kao glasnik mira Radiopostaja odašilje poruke iz Međugorja. Putokaz je hodočasniciima iz cijelog svijeta.

RADIO KOJI IMA DUŠU

